

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران
گروه سلامت زنان

سند ملی سلامت زنان جمهوری اسلامی ایران

در بازه زمانی ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۴

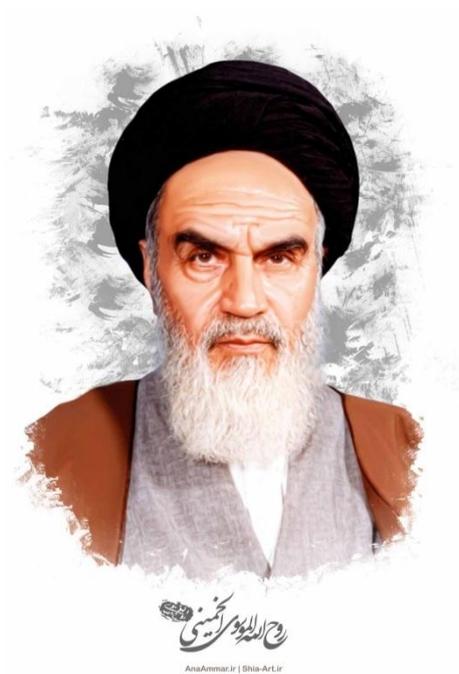
تدوین کنندگان:

دکتر بتول احمدی، دکتر فرانک فرزندی

همکاران اصلی:

دکتر صدیقه صلواتی - دکتر مرضیه نجومی - دکتر نرگس رستمی - معصومه علی محمدیان

۱۳۹۷

"ما مفتخریم که بانوان و زنان پیر و جوان و خرد و کلان در صحنه های فرهنگی و اقتصادی و نظامی حاضر، و همدوش مردان یا بهتر از آنان در راه تعالی اسلام و مقاصد قرآن کریم فعالیت دارند"

از وصیت نامه رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران

« سلامت محور همه چیز حتی عروج انسان است و هر انسانی حتی اگر در عرصه معنویت بخواهد رشد کند باید فردی سالم باشد.»

"خانواده واحد بنیادی و سنگ بنای جامعه اسلامی و کانون رشد و تعالی انسان و پشتوانه سلامت و بالندگی و اقتدار و اعتدالی معنوی کشور و نظام است. "

"مسئله خانواده بخصوص «سلامت، امنیت و آرامش زن در خانواده» مسئله ای اصلی است که باید به آن پرداخت."

"باید عوامل سلب آرامش و سکینه روحی زن در خانواده را جستجو کرد و با شیوه های گوناگون از جمله قانون و تبلیغ صحیح، این موانع را برطرف کرد. "

از بیانات مقام معظم رهبری

حقوق: فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

"سند ملی سلامت زنان جمهوری اسلامی ایران در بازه زمان ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۴" طی یک طرح پژوهشی در فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران توسط دکتر بتول احمدی و دکتر فرانک فرزندی و همکاران در گروه علمی سلامت زنان تدوین شده است.

این سند برنامه و تمامی حقوق مادی آن براساس «قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان»، مصوب سال ۱۳۴۸ و اصلاحیه‌های بعدی آن و همچنین آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون متعلق به فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران است و هرگونه استفاده از تمامی یا پاره‌ای از آن، شامل: نقل قول، تکثیر، انتشار، کاربرد نتایج، تکمیل و مانند آن‌ها به صورت چاپی، الکترونیکی یا وسایل دیگر فقط با اجازه کتبی فرهنگستان و مجری طرح امکان‌پذیر است. نقل قول در حد هزار واژه در انتشارات علمی مانند کتاب و مقاله با درج اطلاعات کامل کتاب‌شناختی، نیازی به مجوز فرهنگستان ندارد.

صحت مندرجات گزارش برعهده مجری طرح پژوهشی است.

در صورت اقتباس از این گزارش به صورت زیر منبع دهی شود:

احمدی، بتول، فرزندی، فرانک و همکاران " سند ملی سلامت زنان جمهوری اسلامی ایران در بازه زمان ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۴"، گروه سلامت زنان، فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۹۷

شناسنامه

سند ملی سلامت زنان جمهوری اسلامی ایران در بازه زمانی ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۴

اطلاعات تماس: تهران - میدان ونک - بزرگراه حقانی - ورودی کتابخانه ملی - مجموعه فرهنگستانهای جمهوری

اسلامی ایران - فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران - طبقه اول گروه سلامت زنان

تلفن: ۱۶ - ۸۸۶۴۵۵۱۳

تهیه سند: گروه علمی سلامت زنان، فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

تدوین کنندگان: دکتر بتول احمدی، دکتر فرانک فرزندی و همکاران

اعضای گروه سلامت زنان (گروه راهبردی تحقیق)

به ترتیب حروف الفبا خانمها :

- دکتر مریم ابوصابر، متخصص داروسازی، سازمان غذا و دارو
- دکتر بتول احمدی، متخصص مدیریت خدمات بهداشتی، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر نفیسه اسماعیلی، متخصص پوست، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر فرزانه آقاحسینی، متخصص بیماری‌های فک و دهان، استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر زهره الهیان، متخصص داخلی
- دکتر عصمت باروتی، متخصص بیماری‌های زنان، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
- دکتر فاطمه رجبی، متخصص پزشکی اجتماعی، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر فاطمه رخشانی، متخصص آموزش سلامت، استاد دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
- دکتر نرگس رستمی، متخصص پزشکی اجتماعی، استادیار در ستاد وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- زینب رنجبر، حقوق‌دان و متخصص حقوق خانواده، معاون آموزشی و قضای سابق قوه قضائیه
- معصومه علی‌محمدیان، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشکده بهداشت و پژوهشکده بیماری‌های گوارش و کبد
- دکتر فرانک فرزودی، متخصص مدیریت خدمات بهداشتی، دانشیار پژوهشکده علوم بهداشتی جهاد دانشگاهی
- دکتر پروین میرمیران، متخصص تغذیه، استاد دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
- بتول محتشمی، کارشناس ارشد امور زنان، دبیر اسبق شورای فرهنگی اجتماعی زنان
- دکتر مرضیه نجومی، متخصص پزشکی اجتماعی، استاد دانشگاه علوم پزشکی ایران
- دکتر شهربانو نخعی، فوق تخصص گوارش کودکان، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی ایران
- دکتر فاطمه سادات نیری، فوق تخصص نوزادان، استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر مرضیه وحید دستجردی، وزیر سابق بهداشت درمان و آموزش پزشکی، متخصص بیماری‌های زنان و زایمان، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر پروین یآوری، متخصص اپیدمیولوژی، استاد دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

اسامی صاحب‌نظران علمی و اجرایی سازمانها و مراکز

- دکتر رویا صادقی، دکترای ارتقای سلامت، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر سمیه برجعلی‌لو، دکترای جامعه‌شناسی، معاون دانشجویی فرهنگی دانشکده مجازی، دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر گلایل اردلان، متخصص کودکان، رئیس اداره سلامت جوانان وزارت بهداشت
- سمیرا پور مروت، کارشناسی ارشد مطالعات زنان، کارشناس اداره جوانان وزارت بهداشت
- دکتر فهیمه ملک‌زاده، دکترای حقوق خصوصی، عضو هیئت علمی دانشگاه
- دکتر شیرین احمدنیا، دکترای جامعه‌شناسی، مدیرکل پیشگیری از آسیبهای اجتماعی سازمان بهزیستی
- دکتر افسون آیین پرست، دکترای مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، دانشیار پژوهشکده علوم بهداشتی جهاد دانشگاهی
- دکتر زهرا ساعی، دکترای ژئوپولیتیک، نماینده مجلس شورای اسلامی
- دکتر مهتاب بیات ریزی، دکترای روانشناسی مشاوره، کارشناس دفتر امور زنان دانشگاه علوم پزشکی تهران
- فاطمه منافی، دکترای سیاستگذاری سلامت، دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران
- نادره معماریان، متخصص پزشکی اجتماعی، عضو گروه علمی سلامت معنوی فرهنگستان
- دکتر مینو سادات عربی، پزشک عمومی، کارشناس اداره سلامت جوانان وزارت بهداشت
- لیلا رجایی، کارشناس ارشد مامایی، کارشناس اداره سلامت جوانان
- مریم صالحی، کارشناس امور زنان و خانواده، (نماینده خانم دکتر فرهنگساز مشاور وزارت کشور)
- مهرناز امین‌آقایی، دکترای جامعه‌شناسی، کارشناس معاونت امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری
- دکتر ناهید جعفری، متخصص پزشکی اجتماعی، مدیر گروه برنامه‌های وزارت بهداشت
- دکتر مطهره علامه، پزشک عمومی، رئیس دفتر سلامت بزرگسالان وزارت بهداشت
- دکتر فرح بابایی، دکترای سیاستگذاری سلامت، رئیس اداره مامایی وزارت بهداشت

همکاران اصلی تدوین سند ملی سلامت زنان

- دکتر صدیقه صلواتی، دکترای تخصصی سیاستگذاری سلامت، استادیار دانشکده علوم پزشکی مراغه
- دکتر مرضیه نجومی، متخصص پزشکی اجتماعی استاد دانشگاه علوم پزشکی ایران و عضو وابسته فرهنگستان علوم پزشکی ایران
- دکتر نرگس رستمی، متخصص پزشکی اجتماعی عضو هیات علمی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- خانم معصومه علیمحمدیان، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشکده بهداشت و پژوهشکده بیماریهای گوارش و کبد
- خانم ندا ولی پور یکانی، کارشناسی ارشد مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر معصومه حسینی، دکترای سیاستگذاری سلامت، معاونت اجتماعی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- دکتر مریم رهبری، متخصص پزشکی اجتماعی، مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی
- خانم مینا شیخ الاسلام زاده، کارشناس گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

فهرست مطالب

۷.....	اعضای گروه سلامت زنان (گروه راهبردی تحقیق)
۸.....	اسامی صاحب نظران علمی و اجرایی سازمانها و مراکز
۹.....	همکاران اصلی تدوین سند ملی سلامت زنان
۱۲.....	پیشگفتار اول
۱۶.....	مقدمه
۱۹.....	اهداف کلان سند
۲۰.....	جدول اهداف کلان و اختصاصی سند ملی سلامت زنان جمهوری اسلامی ایران در یک نگاه
۲۱.....	هدف اختصاصی ۱: توسعه تحقیقات و نظام پایش و ارزیابی مستمر وضعیت سلامت زنان و تحلیل اطلاعات سلامت به تفکیک جنس در سطح ملی و استانی
۲۵.....	هدف اختصاصی ۲: ارتقای وضعیت سلامت باروری
۳۳.....	هدف اختصاصی ۳: ارتقای وضعیت سلامت جسمی زنان
۳۷.....	هدف اختصاصی ۴: ارتقای وضعیت سلامت روان زنان
۴۱.....	هدف اختصاصی ۵: ارتقای وضعیت سلامت اجتماعی زنان
۴۵.....	هدف اختصاصی ۶: ارتقای وضعیت سلامت معنوی زنان بر اساس ارزش های اسلامی
۴۹.....	هدف اختصاصی ۷: تقویت سیاستها و برنامه های ملی سلامت زنان در نظام سلامت با تولیت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بر اساس نیازهای بهداشتی - درمانی زنان و علم و فناوری روز
۵۲.....	هدف اختصاصی ۸: فراهمی خدمات و مراقبت های با کیفیت سلامت و متناسب با نیازهای زنان در دوره های مختلف زندگی
۵۶.....	هدف اختصاصی ۹: ارتقای سواد سلامت زنان
۶۱.....	هدف اختصاصی ۱۰: بهبود عدالت در سلامت با تأکید بر عوامل اجتماعی موثر بر سلامت زنان و ارتقای شاخص های آن در مناطق مختلف کشور
۶۳.....	هدف اختصاصی ۱۱: افزایش آگاهی جامعه و خانواده در زمینه نیازهای سلامت زنان و نقش زنان در توسعه سلامت
۶۵.....	هدف اختصاصی ۱۲: توسعه ارائه خدمات سلامت زنان در مناطق محروم
۶۹.....	هدف اختصاصی ۱۳: توانمندسازی و حمایت از نقشهای مختلف زنان در خانواده و جامعه در مناطق مختلف کشور
۷۳.....	هدف اختصاصی ۱۴: افزایش مشارکت زنان در سطوح عالی سیاستگذاری، تصمیم گیری و اجرایی نظام سلامت
۷۶.....	هدف اختصاصی ۱۵: توسعه و ارتقای برنامه های خود مراقبتی برای زنان و خانواده
۷۹.....	هدف اختصاصی ۱۶: توسعه کمی و کیفی آموزش پزشکی زنان در کسب تخصص های مورد نیاز سلامت زنان

- هدف اختصاصی ۱۷: رفع موانع فرهنگی، اقتصادی و فیزیکی برای دسترسی و استفاده از خدمات مورد نیاز سلامت..... ۸۲
- هدف اختصاصی ۱۸: تقویت همکاری‌ها و هماهنگی‌های بین بخشی..... ۸۵
- هدف اختصاصی ۱۹: بهبود مشارکت اجتماعی و الگوی اشتغال زنان متناسب با نقش آنها در خانواده..... ۸۸
- هدف اختصاصی ۲۰: ترویج سبک زندگی ایرانی اسلامی و تقویت نقش محوری مادری و تربیتی زنان در خانواده..... ۹۲
- هدف اختصاصی ۲۱: ارتقای سلامت زنان آسیب پذیر (بی سرپرست، خود سرپرست، بدسرپرست و سرپرست خانوار) و توانمندسازی آنان از طریق اقدامات و خدمات حمایتی لازم..... ۹۹
- هدف اختصاصی ۲۲: تدوین و اصلاح قوانین حمایت از سلامت زنان..... ۱۰۲
- هدف اختصاصی ۲۳: بهبود عوامل اجتماعی اقتصادی مؤثر بر سلامت زنان..... ۱۰۵
- هدف اختصاصی ۲۴: توسعه فرهنگ ازدواج و تشکیل خانواده سالم و حفظ و استحکام میان خانواده و پیشگیری از طلاق..... ۱۰۸
- هدف اختصاصی ۲۵: پیشگیری و کنترل آسیبها و ناهنجاری های اجتماعی مانند اعتیاد و بزهکاری در زنان..... ۱۱۱
- هدف اختصاصی ۲۶: ارتقای امنیت خانوادگی و اجتماعی زنان و پیشگیری از خشونت علیه زنان..... ۱۱۵
- مراجع..... ۱۱۹

پیشگفتار اول

فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران مطابق اساسنامه خود وظیفه رصد کلان، ارائه نظریه، برنامه‌ریزی و ارائه راهکار و حمایت‌طلبی در تمامی ابعاد سلامت جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی را بر عهده دارد. در طی دو دهه اخیر، سلامت زنان از موضوعاتی است که در دانشگاه‌ها و مراکز علمی تحقیقاتی ایران مورد توجه قرار گرفته است و مستندات متعدد ولی پراکنده‌ای در حوزه سلامت زنان تدوین شده است. گروه علمی سلامت زنان فرهنگستان در طی سالهای اخیر تلاش گسترده و مدونی را در زمینه رصد و وضعیت سلامت زنان و ارائه برنامه‌ها و سیاست‌های مورد نیاز بعمل آورده است. در همین راستا طرح پژوهشی "سند ملی سلامت زنان جمهوری اسلامی ایران" توسط گروه مزبور به انجام رسیده است. این سند شامل مجموعه اهداف، سیاست‌ها و راهکارهای مورد نیاز در ابعاد مختلف سلامت زنان و مراقبت‌های لازم می‌باشد. هدف کاربردی این سند، استفاده آن توسط سازمان‌ها و نهادهای ذیربط می‌باشد که منجر به یکپارچگی اقدامات لازم در جهت ارتقای سلامت زنان در جمهوری اسلامی ایران خواهد شد. سند ملی سلامت زنان یک چارچوب برنامه‌ای است برای پاسخگویی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر دستگاههای ذیربط به چالشهای سلامت زنان است اگرچه تمرکز اصلی این برنامه بر نظام سلامت و وزارت بهداشت می‌باشد ولی همکاری سایر بخشها نیز در رویکرد کل نگر و همه جانبه بین بخشی در توسعه سیاستهای سلامت نیز مورد توجه بوده است. امید است این سند به عنوان یک نقشه راه در ارتقاء سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، رصد و دیده‌بانی کلان سلامت و بهبود دسترسی آنان به خدمات اولویت‌دار و برقراری عدالت در سلامت برای جامعه زنان مسلمان و ایرانی مفید واقع شود.

دکتر سیدعلیرضا مرندی
رئیس فرهنگستان علوم پزشکی
جمهوری اسلامی ایران

پیشگفتار دوم

امروزه سلامت و رفاه اجتماعی و اقتصادی زنان به عنوان نیمی از جمعیت نه تنها یک حق اساسی شناخته شده، بلکه تأثیر آن در ارتقای سلامت خانواده و جامعه نیز اهمیت روزافزونی یافته است. همانطور که در منشور حقوق و مسئولیت های زنان در جمهوری اسلامی ایران مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی اشاره شده است در اندیشه اسلامی زنان و مردان از نظر حقوق انسانی عموماً مشترک می باشند ولی از نظر ویژگی های جسمی و روانی دارای تفاوت هایی هستند که این تفاوت ها مبتنی بر حکمت الهی و به عنوان راز تداوم حیات بشر است.

شریعت جامع و معتدل اسلام به منظور ایجاد زمینه رشد هماهنگ و متوازن ابعاد مادی و معنوی در زندگی فردی و اجتماعی و با عنایت به آزادی مسئولانه زنان و کرامت انسانی آنها، تفاوت در حقوق و مسئولیت های زنان قرار داده است. این تفاوت از آن جهت است که سلامت مادی و معنوی خانواده به عنوان اصلی ترین نهاد جامعه که جایگاه حقیقی پیدایش و پرورش انسان است، تأمین گردد. مواردی از منشور حقوق و مسئولیت های زنان که شامل حقوق و مسئولیت های سلامت جسمی و روانی آنان است عبارتند از:

- حق برخورداری از سلامت جسمی و روانی در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی با توجه به ویژگی های زنان در مراحل مختلف زندگی و مسئولیت حفاظت از آن
- حق بهره مندی از بهداشت (محیط، کار و ...) و اطلاعات و آموزش های مورد نیاز
- حق مشارکت زنان در سیاستگذاری، قانونگذاری، مدیریت، اجرا و نظارت در زمینه بهداشت و درمان، بویژه در خصوص زنان
- حق بهره مندی از برنامه ها و تسهیلات بهداشتی و درمانی مناسب جهت پیشگیری از بیماری و درمان بیماری های جسمی و اختلالات روانی زنان
- حق زنان در انتخاب فرد و مرکز ارائه کننده خدمت در امر سلامت، بر اساس ضوابط اسلامی و استانداردهای علمی و پزشکی و بهره مندی از اطلاعات مناسب و کافی برای انتخاب آگاهانه و بهینه آنان
- حق آگاهی و مشارکت زنان در تصمیم گیری های مربوط به کنترل باروری و تنظیم خانواده
- حق دسترسی فراگیر و عادلانه به امکانات ورزشی و آموزشی در زمینه تربیت بدنی و تفریحات سالم
- حق برخورداری از بهداشت باروری و بارداری، زایمان سالم، مراقبت های بهداشتی پس از زایمان با استفاده از زنان متخصص و پیشگیری و درمان بیماریهای شایع زنان بیماریهای مقاربتی و نازایی آنان
- حق بهره مندی دختران بی سرپرست، زنان مطلقه، بیوه، سالخورده و خودسرپرست نیازمند از بیمه های عمومی، خدمات مددکاری و بیمه های خاص بویژه در بخش بهداشت و درمان
- حق بهره مندی زنان و دختران آسیب دیده جسمی، ذهنی، روانی و در معرض آسیب از امدادسانی و توانبخشی مناسب
- حق بهره مندی از تغذیه سالم خصوصاً در دوران بارداری و شیردهی و وظیفه مراقبت از کودک و تغذیه مناسب او، با اولویت استفاده از شیر مادر

در این راستا توجه به جایگاه زنان و نقش آنان در توسعه همه جانبه کشور، اطلاع از وضعیت و مشکلات سلامت زنان و شناخت عوامل مؤثر بر آن می تواند مبنای برنامه ریزی، سیاستگذاری و راهکارهای مناسب در جهت ارتقای سلامت و پیشرفت زنان قرار گیرد. وضعیت سلامت زنان در کشور ما در طی سه دهه اخیر در بسیاری از شاخص ها بهبود چشمگیری یافته است که حاکی از تغییر روند و بهبود وضعیت اجتماعی اقتصادی، و فرهنگی زنان نیز می باشد. تغییرات چشمگیر در زندگی زنان در جمهوری اسلامی ایران، در خانه و اجتماع، چالش گسترش دیدگاه و آگاهی بیشتر سیاستگذاران و مدیران بخش سلامت از ابعاد سلامت زنان را ایجاد نموده است. سند ملی سلامت زنان در جمهوری اسلامی ایران یک برنامه ملی در راستای ایجاد یک تعهد ملی در تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت زنان

جامعه ایرانی است. این سند محصول تلاش گروهی از محققین و اساتید متعهد علاقمند علمی و دانشگاهی است که در طی انجام یک طرح پژوهشی در گروه سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی تدوین گردیده است.

سند ملی سلامت زنان اولین سند سیاستی سلامت زنان می باشد، بطور جامع تمامی ابعاد سلامت زنان و کلیه موارد نگران کننده مطرح برای سلامت زنان ایرانی را مورد توجه قرار داده است. این سند علاوه بر توجه به عناصر مربوط به شرایط فیزیولوژی در بر گیرنده عوامل اجتماعی و محیطی و پیامدهای سلامت با هدفگیری جمعیت زنان می باشد و نقش یک هدایت کننده و راهنمای اصولی برای برنامه های ارتقای سلامت زنان در کشور خواهد بود که از طرف فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران برای استفاده سیاستگذاران و مدیران در سطوح مختلف نظام سلامت کشور ارائه می گردد. این سند ملی در حقیقت، نقشه فعالیت های بهداشتی و درمانی کشور در حوزه سلامت جامعه زنان بوده و روشن کننده مسیر حرکت به سمت اهداف و چشم انداز سلامت جامعه ایرانی می باشد. با طراحی این برنامه و سند ملی، سیاست های کلان کشور در حوزه سلامت زنان در بازه زمانی ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۴ مشخص شده و این امر به ثبات در سیاست ها و ارتقای کارآمدی نظام سلامت نیز خواهد انجامید. منظور اصلی از تدوین این برنامه و سند ملی ارائه چارچوبی منسجم برای جهت دهی سازمانهای مسئول، از جمله وزارت بهداشت، در برنامه ریزی و مداخلات بهبود و ارتقای سلامت زنان بویژه زنان در معرض خطر می باشد. امید است اجرای این سند بتواند با تمرکز بر حوزه های اولویت دار و گروه های پرخطر در تحقق عدالت در سلامت زنان کشور کمک نماید.

در تدوین سند پیش رو از کلیه اسناد بالادستی کشور در بخش سلامت و سایر بخشهای مرتبط و همچنین تجارب و برنامه های کشورهای دیگر در این حوزه بصورت روشمند استفاده شده است. سند به لحاظ روش شناسی با استفاده از روش های معتبر علمی تدوین شده و متشکل از بخش های گوناگونی است که برای تدوین آن کارگروه های مختلفی فعالیت نموده اند. همچنین در تدوین این سند از داده های کشوری و اطلاعات مربوط به سلامت زنان که در طی دهه اخیر در سطح ملی و منطقه ای استفاده شده است. ضمن مغتنم شمردن تلاش بی دریغ کلیه دست اندرکاران، خبرگان، اساتید صاحب نظر در حوزه های مختلف علمی تخصصی و مسئولین اجرایی ذیربط، که به وضوح در تدوین این سند ملی نقش بسیار موثری داشته اند، بدون شک اجرایی شدن این سند مهم نیز بدون همیاری و همکاری بخشهای مرتبط اجرایی بویژه معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری و متولیان بخش بهداشت و درمان از جمله دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان ها و سایر بخش های درگیر در خارج از بخش سلامت، امکان پذیر نیست. در نهایت این سند ملی بایستی با فواصل زمانی منظم بازبینی و به روز شود تا سیر تعالی سلامت جامعه زنان میهن عزیزمان تا تحقق افق چشم انداز ایران ۱۴۰۴ و نیز سیاست های کلان بخش سلامت ابلاغی مقام رهبری رخ دهد. اما لزوم وجود یک میثاق مشترک بین تمامی فعالان درگیر در ارتقای سلامت زنان، امری است که ضرورت آن قابل انکار نیست. لذا امید است این سند ملی سرلوحه اقدامات بعدی و بخصوص برنامه های پنج ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور در حوزه سلامت زنان قرارگیرد.

استفاده از این سند توسط سازمان ها و نهادها منجر به یکپارچگی تلاشهای انجام گرفته در جهت ارتقای سلامت زنان جمهوری اسلامی ایران خواهد شد. فرهنگستان علوم پزشکی می تواند از سند ملی سلامت زنان در زمینه رصد و دیده بانی کلان، پایش و ارزیابی وضعیت سلامت زنان استفاده نموده، و از طریق تعاملات و ارتباطات علمی با دانشگاه های کشور که در واقع مسئولان منطقه ای در سطح هر استان هستند به ایجاد هماهنگی هر چه بیشتر در اجرای سند ملی سلامت زنان، در سطوح استانی یاری رساند. همچنین فرهنگستان می تواند نقش مهمی را در محقق نمودن اهداف سند از طریق هدایت آن در مسیر برنامه های توسعه ۵ ساله کشور ایفا نماید. فرهنگستان علوم پزشکی می تواند از این سند با هدف انسجام هر چه بیشتر برنامه ها و مداخلات ارتقای سلامت زنان در زمینه های ذیل بهره جوید:

۱. حمایت طلبی از سازمان های مسئول و مربوط در بهره جویی از مداخلات پیش بینی شده

۲. اطلاع رسانی به معاونت ها و واحدهای مرتبط در وزارت بهداشت، دانشگاههای علوم پزشکی و مراکز آموزشی پژوهشی و خدماتی زیر مجموعه آنها

۳. حمایت طلبی از طریق مراجع عالی سیاستگذاری سلامت، شورای عالی سلامت و امنیت غذایی در خصوص اجرایی شدن سند ملی

۴. بکارگیری سند ملی در ارائه توصیه ها و راهبردهای متناسب با نیازهای سلامت زنان در مقاطع زمانی مختلف در حوزه های تحقیقاتی، آموزشی و خدماتی و برنامه های توسعه کشور

این سند ملی، راهنمای تمامی سازمانها و ارگانها در کشور اعم از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاههای تابعه آن و سایر نهادهایی که به صورت مستقیم یا غیر مستقیم در امر سلامت جامعه نقش دارند در جهت تدوین برنامه های عملیاتی خواهد بود و منجر به یکپارچگی تلاشهای انجام گرفته در جهت ارتقای سلامت زنان جمهوری اسلامی ایران خواهد شد. تدوین سند ملی سلامت زنان با کمک و هماهنگی نهادهای مختلف و بزرگوارانی انجام شد که لازم است به این عزیزان ادای احترام نمود.

در اینجا لازم است از حمایت‌های مالی و معنوی فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران به ویژه جناب آقای دکتر سیدعلیرضا مرندی ریاست محترم و مدیران فرهنگستان و جناب آقای دکتر فریدون عزیزی معاون اسبق علمی محترم فرهنگستان سپاسگزاری گردد. همچنین از اعضای گروه سلامت زنان که به عنوان گروه راهبردی در تدوین این برنامه همکاری نمودند تشکر می شود. از کلیه اساتید و صاحب نظران به اسامی ذیل که در بحث‌های گروهی متمرکز و پانل‌های تخصصی جهت تدوین سند ملی سلامت زنان شرکت نمودند، نیز سپاسگزاری می‌گردد.

دکتر بتول احمدی

گروه علمی سلامت زنان

فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

مقدمه

کرامت و حقوق زنان در بخش‌های مختلف قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مورد تأکید و توجه قرار گرفته است. بدین لحاظ قانونگذار در اصل بیست و یکم قانون اساسی به طور خاص حقوق زنان و ارتقاء آن را مورد تأکید قرار داده است. سیاست‌های کلی خانواده ابلاغی از سوی رهبر معظم انقلاب نیز بر حمایت از عزت و کرامت همسری، نقش مادری و خانه‌داری زنان و نقش پدری و اقتصادی مردان و مسؤولیت تربیتی و معنوی زنان و مردان و توانمندسازی اعضای خانواده در مسؤولیت‌پذیری، تعاملات خانوادگی و ایفاء نقش و رسالت خود تأکید نموده است. بخش عمده‌ای از این مفاد قانونی متضمن توجه به سلامت و بهبود وضعیت زنان جامعه به عنوان نیمی از جمعیت فعال کشور و رکن اصلی واحد بنیادین جامعه یعنی خانواده می‌باشد. امروزه شناخت وضعیت سلامت زنان، سیاست‌ها و برنامه‌های مرتبط با آن در کشورها به طور جدی مورد توجه سیاستگذاران، پژوهشگران و مجریان قانون قرار گرفته و گزارشات مختلف، حاکی از بهبود وضعیت سلامت زنان در زمینه‌های مختلف می‌باشد.

وضعیت سلامت زنان در کشور ما همانند بسیاری از کشورهای جهان دستخوش تغییرات زیادی بویژه در طی سه دهه اخیر بوده و در بسیاری از شاخص‌ها بهبود چشمگیری یافته است. این امر حاکی از تغییر روند و بهبود وضعیت اجتماعی اقتصادی و فرهنگی زنان نیز می‌باشد. روندهای اخیر در وضعیت سواد و تحصیلات، اشتغال و درآمد، باروری و مشارکت اجتماعی، سیاسی و فرهنگی آنان حاکی از تأثیر جدی این عوامل بر سلامت زنان است. در طی دهه‌های اخیر وضعیت سلامت زنان در بسیاری از حوزه‌ها پیشرفت چشمگیری داشته است. مواردی مانند مرگ مادران و کودکان، امید به زندگی از جمله حوزه‌هایی هستند که نسبت به چهار دهه پیش بهبود بسیار چشمگیری داشته‌اند. در ایران امید به زندگی زنان از ۷۱/۱ سال در ۱۹۹۰ به ۷۸/۴ سال در ۲۰۱۶ رسیده است. ایران با حدود ۸۰٪ کاهش در مرگ مادران جزو کشورهای موفق در دستیابی به اهداف توسعه هزاره جهانی اعلام شده است، بطوریکه این میزان در سال ۲۰۱۶ به ۲۰ مرگ در هر صد هزار تولد زنده رسیده است و هم‌اکنون به کمتر از این میزان هم کاهش یافته است. همچنین نرخ مرگ و میر کودکان زیر یک سال به ازای هر هزار تولد زنده، از ۵۳/۴ مرگ در ۱۹۹۰ به ۱۵/۱ مرگ در سال ۲۰۱۶ کاهش پیدا کرده است. در همین مدت زمان، نرخ مرگ و میر کودکان زیر ۵ سال به ازای هر هزار تولد زنده از ۶۷/۴ درصد به ۱۷/۸ درصد کاهش یافته است. امروزه با وجود پیشرفت‌هایی که پس از پیروزی انقلاب اسلامی در زمینه سلامت به طور عام و سلامت زنان به طور خاص صورت گرفته اما همچنان با چالش‌هایی در حوزه سلامت زنان کشور و سیاستگذاری در مورد آن مواجه هستیم. به طور مثال بر اساس مطالعه شاخص‌های جمعیت و سلامت که به وسیله موسسه ملی تحقیقات سلامت که در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت، تنها ۱۹/۶۲ درصد زنان ۱۵ تا ۲۴ سال آگاهی صحیح درباره پیشگیری از ایدز دارند. مطالعه طرح سیمای مرگ و میر در ۲۹ استان کشور در سال ۱۳۸۵ نیز نشان داد که سرطان پستان به سرعت در حال افزایش و سن ابتلا به این بیماری در حال کاهش است، به طوری که در گروه سنی ۱۵-۴۶ سال، رتبه ششم مرگ و میر زنان کشور را به خود اختصاص می‌دهد. همچنین بروز این نوع سرطان در زنان ایرانی ده سال زودتر از سایر کشورها اتفاق می‌افتد. در عین حال امید به زندگی در کشور در حال افزایش است اما میزان زیادی از این افزایش طول عمر همراه با ناتوانی و معلولیت طی می‌شود.

در زمینه عوامل خطر بیماری‌های جسمی در زنان ایرانی مطالعات نشان داده که ۵۹ درصد زنان جامعه با افزایش وزن و بیش از ۲۰ درصد از زنان میانسال و مسن با اختلال چربی خون مواجه‌اند. همچنین بیش از ۲۵ درصد زنان میانسال و مسن به فشارخون و بیش از ۲۰ درصد نیز به دیابت مبتلا هستند. مصرف دخانیات نیز رشد بالایی را در زنان داشته و میانگین سنی مصرف سیگار در دختران کاهش یافته است. رفتارهای پرخطر جنسی در گروه سنی جوانان و نوجوانان نیز مسئله نگران‌کننده‌ای است.

بر اساس نتایج یک مطالعه کیفی مهم موضوعات در حیطه سلامت جسمی زنان شامل سوء تغذیه و شیوع بالای بیماری‌های مزمن مانند اختلالات حرکتی و پوکی استخوان، در حیطه سلامت باروری، عدم آموزش و استفاده مناسب از روش‌های پیشگیری از بارداری،

و در حیطه سلامت روان، شیوع بالای اختلالات روانی مانند افسردگی و تعارضات ناشی از گذر شیوه زندگی سنتی به مدرن از مهمترین عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، بودند. چالش‌های مهم سیاستگذاری در حوزه سلامت زنان نیز شامل فقدان تحقیقات بین رشته‌ای و چند تخصصی، فقدان نظام اطلاعاتی منسجم و عدم امکان دسترسی به آمار و داده‌های پژوهشی معتبر، ضعف تحلیل و کاربردی نبودن نتایج تحقیقات، نبود ارتباط مناسب بین محققان با مسئولان برنامه‌های سلامت زنان، بودجه ناکافی و عدم نیازسنجی در سطوح مختلف گزارش شده‌اند.

سیاست‌های کلی سلامت ابلاغی مقام معظم رهبری در بند یک بر ارائه خدمات آموزشی، پژوهشی، بهداشتی، درمانی و توانبخشی سلامت مبتنی بر اصول و ارزشهای انسانی-اسلامی و نهادینه سازی آن در جامعه اشاره دارد، و همچنین در بند ۲ سیاست‌ها، تحقق رویکرد سلامت همه جانبه و انسان سالم در همه قوانین و سیاستهای اجرایی مورد توجه بوده و بند ۱۱ مبنی بر افزایش آگاهی، مسؤولیت پذیری، توانمندی و مشارکت ساختارمند و فعالانه فرد، خانواده و جامعه در تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت با استفاده از ظرفیت نهادها و سازمانها تحت نظارت وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی آورده شده است.

با توجه به موارد پیشگفت اهمیت برنامه‌ریزی و سیاستگذاری منسجم در زمینه سلامت زنان کشور روشن می‌گردد. تنظیم برنامه جامع و راهبردی سلامت زنان کشور، دورنمای بلند مدتی را برای بهبود سلامت در جامعه ایجاد می‌کند و به این سوال پاسخ خواهد داد که با در نظر گرفتن شرایط از جمله نقاط ضعف و قوت و تهدیدات و فرصت‌ها مسیر آینده و چشم انداز کدام است، چه کارهایی باید انجام شود و چگونه می‌توان به اهداف رسید.

بدلیل اهمیت سلامت قشر زنان به عنوان نیمی از جمعیت میهن اسلامی، گروه علمی سلامت زنان فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران تلاش خود را بر زمینه‌سازی و برنامه‌ریزی کلان و جامع در حوزه سلامت زنان متمرکز نمود تا بتواند چارچوب سیاستگذاری و ارائه خدمات در این حوزه فراهم نماید. لذا گروه سلامت زنان فرهنگستان در راستای برنامه راهبردی خود با هدف بهبود سلامت زنان و پس از تدوین چارچوب عوامل مؤثر بر سلامت زنان و مدل موسوم به فرمهر، با شناسایی یک رویکرد جامع نظام‌مند، با استفاده از داده‌ها و اطلاعات موجود در سطح ملی و منطقه‌ای و استفاده از تجربیات سایر کشورها، اقدام به تدوین برنامه ملی سلامت زنان متناسب با ویژگی‌های جامعه اسلامی-ایرانی و نظام سلامت کشور و هماهنگ با سایر سیستم‌ها نموده است. این برنامه به عنوان استراتژیهای آینده نگر سلامت زنان در جمهوری اسلامی ایران براساس چارچوب و مدل عوامل مؤثر بر ارتقای سلامت زنان در ایران و با توجه به ارزشهای فرهنگ اسلامی ایرانی که برای شأن زن جایگاه‌والایی را قایل می‌باشد، تدوین شده است. این سند زمینه‌های اولویت دار برای اقدام را هماهنگ با سیاستهای کلی سلامت ابلاغی مقام معظم رهبری را برای سرمایه‌گذاری مورد توجه قرار داده است. در حقیقت یک راهنما برای بهینه‌سازی سرمایه‌گذاری برای سلامت زنان و دختران و همسوسازی سیاستها و راهبردهای ملی موجود با شواهد موجود در پاسخگویی بیشتر به نیازهای سلامت و رفاه زنان در طی دوره زندگی عمل می‌کند. در ندوین این سند از تمامی اسناد بالادستی مصوب کشور استفاده شده است که شامل موارد ذیل است:

- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
- سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران ۱۴۰۴
- سیاست‌های کلی سلامت ابلاغی مقام معظم رهبری
- سیاست‌های خانواده ابلاغی مقام معظم رهبری
- نقشه تحول نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت
- قوانین برنامه‌های پنج ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
- سند نقشه جامع علمی جمهوری اسلامی ایران.
- سند نقشه جامع علمی سلامت جمهوری اسلامی ایران.
- منشور حقوق و مسؤولیت‌های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران
- نقشه جامع علمی سلامت زنان جمهوری اسلامی ایران

- سیاست ها و راهبردهای ارتقای سلامت زنان در جمهوری اسلامی ایران
- اصول و مبانی سیاستهای تحقیقاتی مسایل زنان مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی
- سیاست های تشکیل، تحکیم و تعالی خانواده در نظام اسلامی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی
- سیاستهای ارتقاء مشارکت زنان در آموزش عالی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی
- دستاوردها، چالش ها و افق های پیش روی نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران
- راهبردهای کلان سلامت زنان در جمهوری اسلامی ایران
- سند برنامه جامع ملی توسعه زنان

در این سند تلاش شده است با تعیین اهداف اختصاصی، راهبردها و راهکارهای مختلف پژوهشی، آموزشی و خدماتی مستندی در راستای اجرایی کردن سیاست های اسناد بالادستی فوق در حوزه سلامت زنان تدوین شود. برنامه حاضر در برگزیده جامعیت موارد مذکور در اسناد رسمی و ملی در حوزه سلامت می باشد و کمک کننده به تدوین و اجرای برنامه های کوتاه مدت و عملیاتی در جهت ارتقای سلامت زنان کشور بوده و تلاش تمامی بخش های جامعه را برای رسیدن به اهداف ارتقای سلامت زنان کشور تجمیع می نماید. هدف اصلی این سند ایجاد چارچوبی در جهت تلاش برای دستیابی به عدالت در سلامت و در نهایت بهبود وضعیت زنان در جامعه اسلامی- ایرانی می باشد.

در تدوین این سند موارد ذیل مورد توجه قرار گرفته است:

- نیاز به تمرکز شفاف و روشن بر سلامت زنان
 - بازخوانی سیاستگذاری های گذشته و فعلی و مفاهیم آنها در زمینه سلامت زنان
 - شناسایی پیش زمینه های اجتماعی و اقتصادی که پایه و اساس سلامت زنان را شکل می دهند.
 - خلاصه نمودن موضوعاتی که برای ارتقای سلامت زنان باید مورد توجه قرار گیرند
 - شناسایی اقدامات و راهکارهای لازم در حوزه های اجرایی آموزشی، پژوهشی و خدماتی
- در این سند عناصر کلیدی برنامه علميانی در زمینه سلامت زنان که در سطح کشور باید مورد توجه قرار گیرد ارائه شده است که شامل موارد زیر است:

- اتخاذ رویکردی جامع به تمام دوران زندگی در استراتژی های سلامت زنان و توجه به حفاظت از سلامت دختران جوان و زنان بزرگسال و سالمند ضروری است.
- افزایش مشارکت زنان در ارتقای سلامت، چرا که زنان یکی از ابزارهای قوی برای بهبود سلامت خانواده و جامعه هستند و عمده کارکنان مراقبت سلامت در بخش رسمی و غیر رسمی را شکل می دهند. ارتقای جایگاه زنان بعنوان بازیگران، مشارکت کنندگان و تصمیم گیران حوزه مراقبت سلامت باعث خواهد شد که صدای زنان در سیاستگذاری ها، برنامه ریزی ها و اولویت گذاری ها مورد توجه قرار گیرد. توانمند سازی زنان، اجتناب از نگاه صرفاً پزشکی بالینی به استراتژی های ارتقای سلامت و ترویج خودمراقبتی نیز از اقدامات مربوط به افزایش مشارکت زنان در ارتقای سلامت ایشان است.
- پیش شرط اجرای موثر این سند در هر گونه برنامه و اقدامات مربوط به آن در کشور، ایجاد کمیته های هماهنگی ملی و استانی در زمینه سلامت زنان می باشد به نحوی که تامین مالی این کمیته ها نیز به خوبی تضمین گردد. کمیته اصلی در سطح ملی مسئول تدوین، اجرا و پایش برنامه های عملیاتی با اهداف ویژه و جداول زمانی اجرایی خاص هر استان و منطقه در زمینه سلامت زنان می باشد. همچنین توصیه می شود که پایش و ارزیابی برنامه عملیاتی در سطوح محلی، استانی و کشوری به صورت بین بخشی اجرا گردد و اقدامات دولتی و غیر دولتی را پوشش دهد.

اهداف کلان سند

" سند ملی سلامت زنان ایران در جمهوری اسلامی ایران در بازه زمانی ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۴ " شامل سه هدف کلان زیر می باشد :

- ✓ هدف کلان اول: ارتقای سلامت زنان در ابعاد جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی و پیشگیری از بیماری ها و کاهش عوامل خطر سلامت زنان در تمام دوره های زندگی.
 - ✓ هدف کلان دوم: تقویت نقش محوری زنان در تأمین سلامت خود، خانواده و جامعه و افزایش مشارکت آنان در سطوح مختلف سیاستگذاری، تصمیم‌گیری و اجرا.
 - ✓ هدف کلان سوم: اصلاح و رفع موانع اجتماعی (سیاسی، قانونی، اقتصادی، فرهنگی) مرتبط با سلامت زنان.
- برای هر یک از اهداف کلان چند هدف اختصاصی در نظر گرفته شده است. برای هدف کلان اول، تعداد ۱۰ هدف اختصاصی، برای هدف کلان دوم تعداد ۶ هدف اختصاصی و برای هدف کلان سوم تعداد ۱۰ هدف اختصاصی تعیین گردید. لذا این سند به طور کلی دارای ۲۶ هدف اختصاصی می باشد. در جدول شماره ۱ لیست اهداف کلان و اختصاصی ارائه گردیده است. جهت هر یک از اهداف اختصاصی سند ملی سلامت زنان تعدادی راهبرد نیز تدوین گردیده و سپس جهت عملیاتی نمودن این راهبردها راهکارهای آموزشی، پژوهشی و خدماتی پیشنهاد شده است.

جدول اهداف کلان و اختصاصی سند ملی سلامت زنان جمهوری اسلامی ایران در یک نگاه

هدف کلان اول: ارتقای سلامت زنان در ابعاد جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی و پیشگیری از بیماری ها و کاهش عوامل خطر سلامت زنان در تمام دوره های زندگی.	هدف کلان دوم: تقویت نقش محوری زنان در تأمین سلامت خود، خانواده و جامعه و افزایش مشارکت آنان در سطوح مختلف سیاستگذاری، تصمیم گیری و اجرا	هدف کلان سوم: اصلاح و رفع موانع اجتماعی (سیاسی، قانونی، اقتصادی، فرهنگی) مرتبط با سلامت زنان
اهداف اختصاصی هدف کلان اول	اهداف اختصاصی هدف کلان دوم	اهداف اختصاصی هدف کلان سوم
<p>۱. توسعه تحقیقات و نظام پایش و ارزیابی مستمر وضعیت سلامت زنان و تحلیل اطلاعات سلامت به تفکیک جنس در سطح ملی و استانی (۷ راهبرد و ۳۰ راهکار)</p> <p>۲. ارتقای وضعیت سلامت باروری (۸ راهبرد و ۱۰۰ راهکار)</p> <p>۳. ارتقای وضعیت سلامت جسمی زنان (۸ راهبرد و ۲۵ راهکار)</p> <p>۴. ارتقای وضعیت سلامت روان زنان (۴ راهبرد و ۴۱ راهکار)</p> <p>۵. ارتقای وضعیت سلامت اجتماعی زنان (۱۴ راهبرد و ۳۲ راهکار)</p> <p>۶. ارتقای وضعیت سلامت معنوی زنان بر اساس ارزشهای اسلامی (۹ راهبرد و ۲۰ راهکار)</p> <p>۷. تقویت سیاستها و برنامه‌های ملی سلامت زنان در نظام سلامت با تولید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بر اساس نیازهای بهداشتی - درمانی زنان و علم و فناوری روز (۳ راهبرد و ۱۶ راهکار)</p> <p>۸. فراهمی خدمات و مراقبت‌های با کیفیت سلامت و متناسب با نیازهای زنان در دوره‌های مختلف زندگی (۵ راهبرد و ۴۳ راهکار)</p> <p>۹. ارتقای سواد سلامت زنان (۸ راهبرد و ۵۰ راهکار)</p> <p>۱۰. بهبود عدالت در سلامت با تأکید بر عوامل اجتماعی موثر بر سلامت زنان و ارتقای شاخص‌های آن در مناطق مختلف کشور (۱۱ راهبرد و ۱۴ راهکار)</p>	<p>۱۱. افزایش آگاهی جامعه و خانواده در زمینه نیازهای سلامت زنان و نقش زنان در توسعه سلامت (۷ راهبرد و ۱۶ راهکار)</p> <p>۱۲. توسعه ارائه خدمات سلامت زنان در مناطق محروم (۶ راهبرد و ۲۹ راهکار)</p> <p>۱۳. توانمندسازی و حمایت از نقشهای مختلف زنان در خانواده و جامعه در مناطق مختلف کشور (۱۷ راهبرد و ۳۱ راهکار)</p> <p>۱۴. افزایش مشارکت زنان در سطوح عالی سیاستگذاری، تصمیم گیری و اجرایی نظام سلامت (۴ راهبرد و ۱۷ راهکار)</p> <p>۱۵. توسعه و ارتقای برنامه‌های خود مراقبتی برای زنان و خانواده (۸ راهبرد و ۲۱ راهکار)</p> <p>۱۶. توسعه کمی و کیفی آموزش پزشکی زنان در کسب تخصص‌های مورد نیاز سلامت زنان (۳ راهبرد و ۲۳ راهکار)</p>	<p>۱۷. رفع موانع فرهنگی، اقتصادی و فیزیکی برای دسترسی و استفاده از خدمات مورد نیاز سلامت (۵ راهبرد و ۱۶ راهکار)</p> <p>۱۸. تقویت همکاری‌ها و هماهنگی‌های بین بخشی (۵ راهبرد، ۱۲ راهکار)</p> <p>۱۹. بهبود مشارکت اجتماعی و اشتغال زنان متناسب با نقش آنها در خانواده (۳ راهبرد و ۲۶ راهکار)</p> <p>۲۰. ترویج سبک زندگی ایرانی اسلامی و تقویت نقش محوری زنان در آن (۱۰ راهبرد و ۷۳ راهکار)</p> <p>۲۱. ارتقای سلامت زنان آسیب پذیر (سرپرست، خود سرپرست، بدسرپرست و سرپرست خانوار) و توانمندسازی آنان از طریق اقدامات و خدمات - حمایتی لازم (۴ راهبرد و ۱۷ راهکار)</p> <p>۲۲. تدوین و اصلاح قوانین حمایت از سلامت زنان (۶ راهبرد و ۱۵ راهکار)</p> <p>۲۳. بهبود عوامل اجتماعی اقتصادی موثر بر زنان (۵ راهبرد و ۲۳ راهکار)</p> <p>۲۴. توسعه فرهنگ ازدواج و تشکیل خانواده سالم و حفظ و استحکام کبان خانواده و پیشگیری از طلاق (۸ راهبرد و ۱۷ راهکار)</p> <p>۲۵. پیشگیری و کنترل آسیبها و ناهنجاری‌های اجتماعی در زنان مانند اعتیاد و بزهکاری (۴ راهبرد و ۲۴ راهکار)</p> <p>۲۶. ارتقای امنیت خانوادگی و اجتماعی زنان و پیشگیری و کاهش خشونت علیه زنان بویژه خشونت خانگی (۳ راهبرد و ۲۷ راهکار)</p>

هدف اختصاصی ۱: توسعه تحقیقات و نظام پایش و ارزیابی مستمر وضعیت سلامت زنان و

تحلیل اطلاعات سلامت به تفکیک جنس در سطح ملی و استانی

راهبردها

۱. ارتقاء کمی و کیفی تحقیقات سلامت زنان و توسعه نشر و کاربرد دستاوردهای آنها
۲. شناسایی و تعیین شاخص‌های ملی سلامت زنان و استانداردسازی آنها
۳. طراحی و استقرار نظام پایش و مراقبت سلامت زنان در نظام سلامت کشور
۴. رصد و ارزیابی مستمر وضعیت سلامت زنان و شناسایی عوامل مؤثر بر بهبود آن و راه‌های تقویت و توسعه آنها با استفاده از شاخص‌های ملی و جهانی
۵. استقرار سامانه ملی و منطقه‌ای اطلاعات سلامت زنان و تشکیل پرونده سلامت و نشر اطلاعات در سطوح مختلف برای گروه‌های هدف (سیاستگذاران، مدیران، محققین و جامعه)
۶. ارزیابی دوره‌ای عملکرد نظام سلامت و پیامدهای سلامت زنان
۷. توسعه تحقیقات بین رشته‌ای سلامت زنان

راهکارهای آموزشی

هدف اختصاصی ۱

۱. برگزاری کارگاه‌های آموزشی و پژوهشی برای محققان و پژوهشگران با توجه به مباحث تحلیل اطلاعات سلامت به تفکیک جنس و ویژگی‌های مطالعات زنان
۲. ادغام مباحث تحلیل اطلاعات و وضعیت سلامت بر اساس جنس در آموزش علوم پزشکی از قبیل روش‌های تحقیق در علوم بهداشتی
۳. آموزش و تربیت پژوهشگران و کارشناسان شاغل در بخش‌های اجرایی وزارت بهداشت و دانشگاه‌های علوم پزشکی در زمینه تحلیل اطلاعات و وضعیت سلامت بر اساس جنس
۴. برگزاری دوره‌های آموزشی در زمینه تدوین چارچوب ارزیابی وضعیت سلامت زنان و عملکرد نظام سلامت و ایجاد زمینه در جهت سیاستگذاری و برنامه‌ریزی براساس شرایط و نیازهای سلامت زنان .
۵. ترویج و حمایت از ارائه گرنت و بورسیه‌های آموزشی دوره‌های پسا دکترا و کوتاه مدت با محوریت تحقیقات سلامت زنان
۶. تدوین دوره‌های آموزشی در زمینه آشنایی با طراحی و توسعه چارچوب‌ها و شاخص‌های پایش و ارزشیابی سلامت زنان
۷. ایجاد زمینه‌های ماموریت آموزشی به اعضای هیات علمی جهت بازدید از زیر ساخت‌های سیستم‌های اطلاعات سلامت و پرونده‌های الکترونیک سلامت در کشورهای پیشرو با هدف کسب تجارب و اطلاعات در این زمینه

راهکارهای پژوهشی

هدف اختصاصی ۱

۱. طراحی و تدوین مجموعه شاخص های ملی سلامت زنان در جمهوری اسلامی ایران با توجه به شاخص های بین المللی
۲. انجام پیمایش ملی وضعیت سلامت زنان در ابعاد مختلف سلامت جسمی، باروری، روانی، اجتماعی و معنوی
۳. شناسایی مراکز تحقیقاتی و سازمان های مسئول جمع آوری و تولید داده های سلامت
۴. جمع آوری، بررسی و تحلیل داده های موجود در رابطه با ابعاد مختلف سلامت زنان در مناطق مختلف کشور در قالب مطالعات خرد و کلان
۵. تولید اطلاعات مربوط به وضعیت سلامت زنان با فرمت قابل مقایسه با اطلاعات جهان و کشورهای منطقه
۶. شناسایی خلاء های اطلاعاتی بر اساس شاخص ها و داده های مورد نیاز ارزیابی سلامت زنان و پیشنهاد به سازمانهای مسئول (مانند وزارت بهداشت و مؤسسه ملی تحقیقات سلامت) و مرتبط (مانند قوه قضائیه، شهرداری ها و سازمان بهزیستی)
۷. طراحی و انجام مطالعات و پیمایش های سلامت با تأکید به حجم مناسب نمونه ها برای تحلیل اطلاعات به تفکیک جنس و استان
۸. اجرای مطالعات مروری نظام مند (سیستماتیک) جهت تجمیع و گردآوری نتایج مطالعات اجرا شده و انعکاس نتایج آن به سیاستگذاران
۹. شناسایی خلاء ها و شکاف اطلاعات وضعیت سلامت معنوی و اجتماعی زنان
۱۰. ارزشیابی پیامدها و عملکرد نظام سلامت، تأثیر سیاست ها و برنامه های اجرایی آن بر وضعیت سلامت زنان و شناسایی نقاط قوت و ضعف برنامه ها، تدوین گزارش های دوره ای و بازخورد به مدیران مسئول برنامه ها
۱۱. تعیین اولویتهای سلامت زنان بر اساس تحلیل و کاربرد نتایج پایش و ارزشیابی سیاست ها و برنامه های کشوری در سطح ملی و استانی و ارزیابی سلامت زنان
۱۲. نیازسنجی و تعیین اولویت های تحقیقاتی سلامت زنان بر اساس ارزیابی وضعیت سلامت زنان و ارزشیابی اجرای سیاست ها و برنامه های کشوری در سطح ملی و استانی و سفارش آنها به مراکز و مؤسسات دانشگاهی و تحقیقاتی
۱۳. توسعه تحقیقات در زمینه تولید و بومی سازی فناوری ها و تجهیزات پزشکی متناسب با سلامت زنان

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۱

۱. ارتباط و هماهنگی با سازمانها و مؤسسات تحقیقاتی مسئول تولید داده های کشوری در خصوص شاخص ها، داده ها، و اولویت های سلامت زنان
۲. طراحی و استقرار سامانه ملی اطلاعات سلامت و پرونده سلامت زنان
۳. ایجاد ارتباط و هماهنگی بین مراکز تحقیقاتی و اجرایی مرتبط با سلامت زنان
۴. ایجاد ارتباط و هماهنگی بین محققین مراکز علمی و تحقیقاتی در انجام تحقیقات بین رشته ای سلامت زنان
۵. حمایت از تحقیقات سلامت زنان و تأمین منابع لازم
۶. جلب همکاری بخش خصوصی و مردمی جهت تحقیقات علمی سلامت زنان
۷. ایجاد شبکه تحقیقات و اطلاعات سلامت زنان با همکاری سازمان های مسئول و مرتبط
۸. حمایت از پژوهش های کاربردی مرتبط با سلامت زنان و دیده بانی فعال شاخص های سلامت زنان
۹. طراحی فرایند مناسب در تدوین آیین نامه های اجرایی مصوبات شورای عالی سلامت و تغذیه و همچنین پایش و نظارت بر حسن اجرای آنها
۱۰. ایجاد بانک اطلاعات و داده های علمی تحقیقاتی و آموزشی سلامت زنان

هدف اختصاصی ۲: ارتقای وضعیت سلامت باروری

راهبردها

۱. کاهش مرگ و میرمادران در اثر عوارض بارداری و زایمان
۲. کاهش مرگ و میر نوزادان و کودکان زیر ۵ سال
۳. کاهش میزان بارداریهای ناخواسته و پر خطر و بهبود پوشش روشهای موثر پیشگیری از بارداری
۴. کاهش میزان استفاده از زایمان به روش سزارین
۵. کاهش میزان زایمان های غیرایمن
۶. کاهش میزان ابتلا به بیماری های منتقله جنسی، HIV و ایدز
۷. کاهش میزان ناباروری
۸. کاهش رفتارهای پرخطر جنسی

راهکارهای آموزشی

هدف اختصاصی ۲

۱. آموزش مادران و خانواده ها در زمینه مراقبتهای دوران بارداری، زایمان و پس از زایمان و اهمیت این مراقبتهای در حفظ سلامت و جان مادر و نوزاد
۲. بازآموزی کادر پزشکی مرتبط با خدمات زایمانی و مراقبتهای دوران بارداری در خصوص ارائه خدمات و اورژانس‌های مامایی و زنان در شرایط بحرانی
۳. آموزش و ترویج عمومی انجام زایمان طبیعی ایمن در بیمارستان‌ها
۴. ارتقاء سطح آگاهی عمومی خانواده ها و جامعه از جمله دانش آموزان مقاطع مختلف تحصیلی در زمینه مراقبتهای سلامت مادران و کودکان
۵. ارتقاء سطح آموزش علمی و عملی دانشجویان پزشکی عمومی و مامایی و دستیاران طب کودکان در زمینه مراقبت های اولیه و اورژانس های نوزادان و اطفال
۶. آموزش مادران و خانواده‌ها در زمینه مراقبتهای سلامت مادران و کودکان، مهارتهای فرزندپروری و پیشگیری از حوادث و سوانح و اطلاع‌رسانی در خصوص مراکز خدماتی مرتبط
۷. آموزش و تغییر نگرش خانواده ها در زمینه رفتار عادلانه بین کودکان دختر و پسر و رفع رجحان جنسی
۸. تدوین و اجرای برنامه‌های مناسب آموزشی به ارائه دهندگان خدمات تنظیم خانواده با تکیه بر نیازهای جامعه و نتایج ارزشیابی برنامه های آموزشی موجود در سطوح مختلف (آموزش رسمی دانشگاهی، آموزش حین خدمت، دوره های بازآموزی)
۹. تدوین و اجرای برنامه‌های مناسب آموزشی سلامت باروری و سلامت جنسی براساس نیازهای گروههای هدف و آسیب‌پذیر (زوجین، والدین، نوجوانان، جوانان، مشاوره قبل از ازدواج) در بخشهای مختلف آموزش و پرورش، بهداشت و رسانه های عمومی
۱۰. تدوین و اجرای برنامه های مناسب آموزش روشهای نوین پیشگیری از بارداریهای ناخواسته و پرخطر بویژه روشهای اورژانس به ارائه دهندگان و گیرندگان خدمات تنظیم خانواده شامل زنان و مردان
۱۱. تدوین مدول آموزشهای زایمان فیزیولوژیک برای ارائه کنندگان و گیرندگان مراقبتهای دوران بارداری و زایمان

۱۲. اجرای برنامه های آموزش زایمان فیزیولوژیک برای ارائه کنندگان خدمات مراقبتهای بارداری و زایمان در سطوح مختلف (آموزش پزشکی، دوره های بازآموزی)
۱۳. ارائه برنامه های آموزشی در رابطه با مزایا، معایب، عوارض و اندیکاسیون انواع زایمان ها به مادران در دوران مراقبتهای حین بارداری و زایمان با استفاده از روشهای مختلف آموزش
۱۴. آموزش زنان، خانواده ها و جامعه در زمینه راههای پیشگیری از بیماری های منتقله جنسی، HIV و ایدز بویژه در گروه های پرخطر شامل نوجوانان، جوانان و خانواده های دارای فرد معتاد و یا زندانی از طریق رسانه های عمومی و رادیو و تلویزیون
۱۵. آموزش و کمک به زنان و خانواده های در ارتباط مستقیم با مبتلایان به بیماری HIV و ایدز در مواجهه با مشکلات آن
۱۶. تقویت آموزشهای قبل از ازدواج برای زنان و مردان درباره بیماریهای منتقله جنسی، HIV و ایدز
۱۷. آموزش و ارتقاء علمی ارائه کنندگان خدمات بهداشتی درمانی درباره بیماری HIV و ایدز، مبارزه و پیشگیری از گسترش آن در جامعه بویژه در قشر زنان آسیب پذیر
۱۸. آموزش و ارتقاء علمی و مهارتی ارائه کنندگان خدمات بهداشتی درمانی حوزه ناباروری
۱۹. ارتقاء آگاهی جامعه در خصوص عوامل موثر بر ناباروری

راهکارهای پژوهشی

هدف اختصاصی ۲

۱. بررسی وضعیت باروری و عوامل مؤثر بر آن در ایران
۲. طراحی و ایجاد سیستم اطلاعات کشوری ثبت مرگ مادران و ایجاد مرکزی واحد برای یکسان سازی اطلاعات و آمار (ترجیحا در مراکز دانشگاهی)
۳. بررسی روش‌های مناسب آموزش بهداشت در زمینه مراقبت‌های دوره بارداری، زایمان و پس از زایمان به مادران و خانواده‌ها
۴. بررسی و تدوین مدول‌های آموزشی متناسب مراقبت‌های دوران بارداری، خدمات زایمانی، اورژانس‌های زنان و زایمان به کادر پزشکی مرتبط (ماما، پزشکان، و متخصصین زنان و زایمان)
۵. ارزیابی سیستم ارائه خدمات بهداشت باروری و نقش رده‌های مختلف ارائه خدمات در کارایی و اثر بخشی آن (بهورز، ماما، کاردان، کارشناس بهداشت خانواده، پزشک و متخصص)
۶. بررسی کارایی ارائه خدمات زایمانی در بیمارستان‌ها و بخش‌های زنان و زایمان و مقایسه آن در بخش خصوصی و دولتی
۷. ارزیابی کارآمد بودن هزینه‌های خدمات بهداشت باروری و اثر آن بر کیفیت خدمات و میزان مرگ مادران و کودکان
۸. بررسی مقایسه‌ای عملکرد بخش دولتی و خصوصی در ارائه خدمات زایمانی پرخطر
۹. بررسی میزان به کارگیری انواع روش‌های زایمانی و عوامل مؤثر بر آن‌ها در بخش خصوصی و دولتی
۱۰. بررسی عوامل مؤثر بر مرگ مادران در مناطق شهری و روستایی در استان‌های مختلف کشور
۱۱. بررسی کفایت و کیفیت خدمات مراقبت‌های دوران بارداری و زایمان
۱۲. بررسی روش‌های تقویت سیستم مراقبت از زایمان با هدف نهایی ارائه مراقبت‌های مؤثر و کارآمد در طی دوره بارداری و زایمان
۱۳. بررسی سوانح و حوادث کودکان در مناطق شهری و روستایی و عوامل مؤثر و راهکارهای کاهش آنها
۱۴. بررسی روش‌های مناسب آموزش بهداشت در زمینه مراقبت‌های دوران کودکی به مادران و خانواده‌ها
۱۵. بررسی کارایی و تأثیر فعالیتهای مهد کودک‌ها بر سلامت جسمی، عاطفی، ارتباطی و معنوی کودکان

۱۶. بررسی راهکارهای مناسب جهت ارتقاء آگاهی والدین در زمینه سلامت جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی کودکان از طرق مهد کودک ها
۱۷. بررسی تدوین مدول های آموزش سلامت برای گروههای هدف مختلف (دانش آموزان، معلمان، والدین)
۱۸. بررسی نیازهای آموزش والدین در زمینه سلامت کودکان
۱۹. بررسی و راهکارهای بهبود دسترسی و کیفیت خدمات بهداشت کودکان در مناطق روستایی، شهری و حاشیه شهری
۲۰. بررسی آگاهی، نگرش و عملکرد والدین در رابطه با نیازهای بهداشتی دختران و پسران و تفاوت آنها
۲۱. نیازسنجی افراد جامعه در رابطه با خدمات تنظیم خانواده
۲۲. ارزیابی برنامه های تنظیم خانواده در حال ارائه در شبکه (پوشش، اثربخشی، شکست روش و عوارض) و عوامل موثر بر آن
۲۳. بررسی آگاهی نگرش و عملکرد افراد جامعه در رابطه با خدمات تنظیم خانواده و عوامل موثر بر آن
۲۴. ارزشیابی برنامه های آموزشی ارائه دهندگان خدمات تنظیم خانواده
۲۵. بررسی میزان تطابق اطلاعات موجود و روشهای جمع آوری اطلاعات تنظیم خانواده با استانداردهای جهانی
۲۶. شناسایی روشهای بهبود کمی و کیفی اطلاعات در زمینه برنامه های جمعیت و تنظیم خانواده
۲۷. شناسایی و ارزیابی کارآیی و اثربخشی روشهای نوین و اورژانس پیشگیری از بارداریهای ناخواسته و پرخطر و عوامل موثر بر آن
۲۸. بررسی علل و عوامل موثر بر بارداریهای ناخواسته و پرخطر و پیامدهای آن بر سلامت زنان در کشور
۲۹. بررسی عوامل موثر بر تمایل به استفاده از روش زایمان سزارین درگیرندگان و ارائه دهندگان خدمات در بخش دولتی و خصوصی
۳۰. بررسی آگاهی و نگرش زنان در سن باروری در مورد زایمان طبیعی و سزارین و طراحی مداخله آموزشی مناسب جهت تغییر نگرش و فرهنگ جامعه
۳۱. بررسی تطبیقی عوامل موثر بر استفاده از روش زایمان سزارین در کشورهای مختلف جهان و ایران
۳۲. بررسی و مقایسه عوارض زایمان طبیعی و سزارین در کشور
۳۳. بررسی کیفیت خدمات حین زایمان و پس از زایمان مادران در زایمان های طبیعی و سزارین و مقایسه آنها
۳۴. بازنگری جایگاه ماما در سیستم سلامت با استفاده از تجارب کشورهای دیگر
۳۵. سنجش میزان سزارین در کشور با هماهنگی کلیه بخشهای مرتبط و با استفاده از روشهای استاندارد جهانی
۳۶. ارزیابی کیفیت و میزان دسترسی به تکنولوژی مناسب و نوین کنترل سلامت جنین در دوران بارداری و زایمان

۳۷. بررسی میزان زایمان های غیرایمن در منزل (انجام زایمان توسط افراد آموزش ندیده) و عوامل موثر بر آن
۳۸. بررسی عوارض و پیامدهای زایمان های غیرایمن در منزل بر سلامت مادر و نوزاد و عوامل موثر بر آن
۳۹. بررسی و ارزیابی ایمنی زایمان در زایشگاهها و عوامل مؤثر بر آن
۴۰. بررسی روش های مناسب آموزش زنان و خانواده ها در باره بیماریهای منتقله جنسی، HIV و ایدز
۴۱. بررسی میزان ابتلا به بیماریهای منتقله جنسی، HIV و ایدز در کشور
۴۲. بررسی عوامل مؤثر بر گسترش ابتلا به HIV و ایدز در زنان ایرانی و راهکارهای پیشگیری و کاهش آن
۴۳. بررسی نیازهای آموزشی سلامت جنسی زنان و مردان در دوره های مختلف زندگی
۴۴. بررسی وضعیت سلامت جنسی زنان و خانواده در ایران و راهکارهای پیشگیری از رفتارهای پرخطر جنسی
۴۵. بررسی راهکارهای افزایش مشارکت مردان در برنامه های ارتقای سلامت باروری و جنسی
۴۶. بررسی وضعیت ناباروری در ایران، عوامل موثر بر آن و راهکارهای پیشگیری
۴۷. بررسی نیازهای درمانی زوج های نابارور
۴۸. بررسی راهکارهای بهبود کیفیت خدمات درمانی ناباروری
۴۹. بررسی وضعیت سقط جنین، علل و عوامل موثر بر آن در ایران

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۲

۱. بازنگری سیستم ارائه خدمات بهداشت باروری و شفاف سازی نقش رده های مختلف ارائه خدمات بهداشت باروری
۲. بازنگری و متناسب نمودن تعرفه های مراقبت های بارداری و زایمان به منظور بهبود کیفیت خدمات و کاهش مرگ مادران با تاکید بر متناسب نمودن تعرفه ها با وضعیت خدمات زایمان (پرختر و کم خطر)
۳. بازنگری سیاست های دولت در راستای حمایت از سلامت مادر و کودک و بهبود برنامه های تنظیم خانواده و کنترل جمعیت
۴. بازنگری نقش رده های ارائه خدمات زایمانی در بیمارستان ها و بخش های زنان و زایمان با تاکید بر بهبود دسترسی به متخصص زنان (مقیم)
۵. تقویت سیستم مراقبت از زایمان با هدف نهایی ارائه مراقبت های موثر، کارآمد در طی دوره بارداری و نوزادی
۶. تعریف جایگاه ماما در سیستم مراقبت های سلامت باروری و جنسی
۷. تعریف نظام ارجاع در سطح متخصصین
۸. بهبود دسترسی و کیفیت خدمات سلامت کودکان زیر ۵ سال در مناطق شهری و روستایی
۹. بهبود خدمات اورژانس سوانح و حوادث کودکان
۱۰. بهبود سیستم مراقبت های بهداشتی، غربالگری و کنترل بیماری های عفونی در کودکان زیر پنج سال
۱۱. تدوین برنامه ارجاع و درمان کودکان زیر پنج سال در سطوح مختلف
۱۲. بهبود سیستم پایش وضعیت سلامت و ثبت مرگ کودکان زیر پنج سال
۱۳. بهبود و ارتقاء خدمات مشاوره تنظیم خانواده (پیش از ازدواج، بعد از ازدواج، دوران بارداری و شیردهی) و پیشگیری از بارداری های ناخواسته و پرختر برای زنان و مردان با تکیه بر نیازها و سیاست های جمعیتی و نتایج ارزشیابی برنامه های موجود در سطوح مختلف نظام سلامت
۱۴. تامین دسترسی مناسب به خدمات سلامت باروری برای گروه های ویژه مانند معلولین، افراد کم توان، مهاجر، پناهنده و افراد فاقد مدارک قانونی
۱۵. افزایش مشارکت بخش خصوصی در جهت تامین دسترسی افراد جامعه به روش های نوین و متنوع پیشگیری از بارداری های ناخواسته و پرختر
۱۶. افزایش مشارکت مردمی در اطلاع رسانی و ارتقاء سطح آگاهی خانواده ها در رابطه با سلامت باروری از جمله رابطین بهداشتی

۱۷. ارائه خدمات و بهبود امکان دسترسی به روش‌های نوین و متنوع تنظیم خانواده و پیشگیری از بارداری‌های ناخواسته و پرخطر در بخش دولتی و خصوصی نظام سلامت
۱۸. ادغام آموزش زایمان فیزیولوژیک در مراقبت‌های دوران بارداری و زایمان
۱۹. اصلاح تعرفه‌های زایمانی با تکیه بر نتایج ارزیابی‌های انجام شده
۲۰. ارائه و تامین دسترسی مناسب به روش‌های نوین و متنوع زایمانی در نظام سلامت (زایمان فیزیولوژیک با استفاده از روش‌های دارویی و غیردارویی)
۲۱. تامین دسترسی به تکنولوژی مناسب و جدید کنترل سلامت جنین در حین بارداری و زایمان در نظام سلامت
۲۲. تدوین برنامه‌های ارائه خدمات مامایی در سیستم مراقبت‌های سلامت مادر و کودک با تاکید بر تقویت حلقه مراقبتی مادر باردار از زمان پیش از بارداری تا ۴۲ روز پس از زایمان
۲۳. ایجاد و تقویت ساختارهای سازمانی ارائه خدمات و مشاوره سلامت باروری و جنسی متناسب با گروه‌های هدف بویژه در زمینه زایمان طبیعی (مانند مراکز زایمانی مستقل Birth Center) در جوار بخش‌های زایمان بیمارستانی و کلینیک‌های دوستدار نوجوان)
۲۴. بهبود و ارتقاء برنامه‌های زایمان‌های ایمن
۲۵. تامین و توزیع مناسب نیروی انسانی ماهر مورد نیاز بویژه مامای فارغ التحصیل برای زایمان ایمن و طبیعی
۲۶. بازنگری و بهبود برنامه‌های کشوری مبارزه با بیماری‌های منتقله جنسی از جمله HIV، ایدز و پاپیلوما ویروس
۲۷. تهیه و توزیع دستورالعمل به پزشکان و ارائه دهندگان خدمات بهداشتی و درمانی درباره مراقبت‌های بیماران HIV و ایدز
۲۸. ادغام برنامه‌های کنترل و پیشگیری از بیماری HIV و ایدز در سیستم مراقبت‌های دوران بارداری و زایمان، سلامت مادر و کودک و تنظیم خانواده
۲۹. تدوین بسته‌های خدمات سلامت باروری متناسب با گروه‌های هدف و توسعه پوشش بیمه‌های سلامت از جمله در زمینه خدمات مشاوره
۳۰. تدوین و اجرای برنامه‌های ارتقاء سلامت جنسی و پیشگیری از رفتارهای پرخطر در گروه‌های هدف و آسیب‌پذیر به ویژه نوجوانان و جوانان
۳۱. ارائه و تامین دسترسی مناسب به روش‌های مناسب و نوین درمان ناباروری به زوج‌های نابارور
۳۲. تقویت و تامین پوشش بیمه برای خدمات درمانی ناباروری

هدف اختصاصی ۳: ارتقای وضعیت سلامت جسمی زنان

راهبردها

۱. بهبود برنامه‌ها و ارائه خدمات مورد نیاز سلامت زنان
۲. پیشگیری و کنترل اختلالات اسکلتی عضلانی شایع زنان
۳. تأمین امنیت غذایی و تغذیه سالم در زنان در دوره‌های مختلف زندگی از بلوغ تا سالمندی با تأکید بر دوران بارداری و شیردهی
۴. پیشگیری و درمان سرطان‌های شایع در زنان
۵. پیشگیری از معلولیت‌های جسمی زنان، توسعه و تعمیم خدمات توانبخشی مورد نیاز آنان بویژه در دوران سالمندی و شرایط بحرانی
۶. توجه به تغذیه دختران کودک (بخصوص از خردسالی تا دبستان)
۷. توجه به نیازهای سلامت زنان سالمند و معلول و توانمندسازی خانواده و جامعه در خصوص مراقبت از آنان
۸. اتخاذ سیاست‌ها و انجام اقدامات لازم در پیشبرد آموزش دانش سلامت زنان در متون آموزش پزشکی

راهکارهای آموزشی**هدف اختصاصی ۳**

۱. افزایش آگاهی زنان و خانواده‌ها در مورد پوکی استخوان و اثر فعالیت فیزیکی، تحرک و تغذیه بر آن
۲. آموزش عادات صحیح غذایی و الگوی تحرکی مناسب برای زنان و خانواده‌ها از طریق مدارس، رسانه‌ها، خانه‌های سلامت و ..)
۳. افزایش آگاهی زنان و خانواده‌ها در مورد نحوه پیشگیری و کنترل بیماری استئوآرتروز مانند حرکات ورزشی کمک کننده
۴. آموزش زنان و خانواده‌ها در مورد تأثیر فاصله گذاری و افزایش وزن مناسب در بارداری‌ها بر پیامدهای مشکلات اسکلتی عضلانی
۵. افزایش آگاهی زنان و خانواده‌ها در زمینه پیشگیری و کنترل بیماری‌های غیرواگیر شایع در زنان از قبیل بیماری‌های قلبی عروقی و دیابت.

راهکارهای پژوهشی

هدف اختصاصی ۳

۱. بررسی وضعیت سلامت جسمی زنان در ایران
۲. گسترش مطالعات پایه از نظر نیازهای تغذیه ای در نژادها و قومیت‌های مختلف زنان ایرانی
۳. گسترش منطقه‌ای و زمانی مطالعات پایه مرگ و بیماری زنان به منظور پیش بینی روند تغییر در اولویت‌ها
ی آینده با تاکید بر تغییرات در هرم سنی زنان ایرانی
۴. شناسایی الگوی تغذیه ای موجود در زنان ایرانی و راهکارهای اصلاح آن
۵. شناسایی راهکارهای تشویق و بهبود دسترسی زنان به برنامه های ورزشی با تاکید بر زنان سالمند
۶. شناسایی روش‌های مناسب تشخیصی زودرس اختلالات اسکلتی عضلانی
۷. شناسایی روش‌های مناسب درمانی طب سنتی، طب مکمل و نوین در اختلالات شایع در زنان نظیر اسکلتی عضلانی و سرطان
۸. شناسایی شیوه های مناسب حمایتی بیماران در کاهش عوارض و افزایش سازگاری با بیماری از قبیل
تشکیل و بکارگیری گروه‌های همیاری
۹. شناسایی روش های جدید کاهش درد
۱۰. بررسی عوامل موثر بر ابتلای زنان به اختلالات شایع نظیر بیماری های اسکلتی و عضلانی و سرطان
۱۱. بررسی روشهای غنی سازی مواد غذایی و تامین ریزمغذی های مورد نیاز سلامت زنان
۱۲. ارزیابی مداخلات انجام شده در برنامه‌های ارتقاء سلامت زنان و خانواده
۱۳. ارزیابی اثربخشی مطالعات انجام شده در حوزه سلامت زنان و خانواده
۱۴. طراحی سیستم پایش و مراقبت از سلامت زنان در ایران

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۳

۱. راهاندازی سیستم پایش و مراقبت از سلامت زنان در سطح ملی و استانی
۲. طراحی و اجرای برنامه‌های غنی سازی مواد غذایی و رفع کمبود ریزمغذی‌های مورد نیاز زنان
۳. بهبود فراهمی و دسترسی مناسب برای انجام ورزش و فعالیت های بدنی برای بانوان
۴. بهبود فراهمی و دسترسی به خدمات و فناوری های تشخیصی و درمانی اختلالات شایع در زنان از قبیل بیماریهای اسکلتی عضلانی و سرطان
۵. بهبود فراهمی و دسترسی زنان به روش های درمانی نوین و غیردارویی (طب سنتی، طب مکمل، فیزیوتراپی و ...)
۶. گسترش برنامه های غربالگری و پیشگیری سطح دوم اختلالات شایع نظیر بیماری های اسکلتی عضلانی و سرطان

هدف اختصاصی ۴: ارتقای وضعیت سلامت روان زنان

راهبردها

۱. بهبود برنامه های پیشگیری و درمان اختلالات روانی زنان
۲. کاهش میزان خودکشی و اقدام به خودکشی در زنان
۳. برنامه ملی ارتقای سلامت روان زنان و خانواده با تأکید بر مهارت های زندگی و زناشویی (در راستای کاهش بار بیماریهای روانی)، فرزند پروری و روابط خانوادگی (سلامت روانی و اجتماعی خانواده)، حمایت روانی اجتماعی در بلایا، پیشگیری از خودکشی و خشونت (کودک آزاری، همسرآزاری و سالمند آزاری) و انگ زدایی
۴. پیشگیری از معلولیت های روانی زنان، توسعه و تعمیم خدمات توانبخشی مورد نیاز آنان بویژه در دوران سالمندی و شرایط بحرانی

راهکارهای آموزشی

هدف اختصاصی ۴

۱. افزایش آگاهی افراد جامعه در مورد اختلالات روانی، علائم، درمان و راههای پیشگیری
۲. افزایش آگاهی افراد جامعه جهت انگ زدایی
۳. آموزش مهارت های زندگی و حل مسئله برای زنان و مردان در گروههای سنی مختلف و آسیب پذیر
۴. ایجاد حساسیت در افراد جامعه و مسئولین در مورد اهمیت اختلالات روانی
۵. اطلاع رسانی و ارتقاء آگاهی زنان در زمینه حقوق، تکالیف و مسئولیت های آنان در خانواده و اجتماع
۶. افزایش آگاهی افراد جامعه در مورد اهمیت اختلالات روانی ناشی از مسائل فیزیولوژیک در مادران خصوصاً در دوران بارداری و پس از زایمان و اقدامات لازم
۷. افزایش آگاهی در مورد عوارض و خطرات عدم اقدام در پیشگیری و درمان مناسب و به موقع اختلالات روانی ناشی از مسائل فیزیولوژیک
۸. افزایش آگاهی بیماران در مورد ضرورت پیگیری درمان اختلالات روانی و توانمند سازی خویش
۹. افزایش آگاهی کادر بهداشتی درمانی در رابطه با تشخیص اختلالات روانی زنان و انجام مداخلات مورد نیاز
۱۰. آموزش جامعه از نظر شناسایی علائم اختلالات روحی روانی از قبیل افسردگی و اضطراب
۱۱. آموزش افراد خانواده در مورد نحوه برخورد و حمایت از اقدام کنندگان به خودکشی
۱۲. آموزش جامعه از نظر عوارض اختلالات روانی و ایجاد حساسیت لازم در پیگیری درمان
۱۳. آموزش افراد خانواده در ایجاد ارتباط سالم، مهارتهای زندگی و حل مسئله

راهکارهای پژوهشی

هدف اختصاصی ۴

۱. بررسی وضعیت سلامت روان زنان و عوامل موثر بر آن در کشور جمهوری اسلامی ایران
۲. بررسی مداخلات موثر بر کاهش بار اختلالات روانی در زنان جمهوری اسلامی ایران
۳. مطالعه تاثیر آگاهی زنان از حقوق خویش بر اختلالات روانی آنان
۴. تعیین اثربخشی برنامه های آموزشی مهارتهای زندگی در کاهش اختلالات و سلامت روانی زنان
۵. تعیین اثربخشی گروه های همیاری بیماران زن در کاهش اختلالات روانی آنان
۶. بررسی آگاهی، نگرش و عملکرد افراد جامعه در مورد اختلالات روانی و مراجعه برای دریافت خدمات مشاوره و روانپزشکی
۷. بررسی و مقایسه میزان بهره مندی از خدمات درمانی، حمایتی در زنان و مردان مبتلا به اختلالات روانی و عوامل موثر بر آن
۸. بررسی عوارض خانوادگی و اجتماعی ناشی از اختلالات روانی در زنان مبتلا و عوامل موثر بر آن
۹. بررسی روش های مناسب آموزش مهارت های زندگی به گروه های مختلف سنی و اجتماعی زنان کشور
۱۰. ارزیابی روش های تشخیص و غربالگری سلامت روان زنان با تاکید بر زنان در معرض خطر اختلالات روانی ناشی از عوامل فیزیولوژیک
۱۱. بررسی میزان اقدام به خودکشی و عوامل موثر بر آن در زنان استان های مختلف کشور
۱۲. بررسی وضعیت اجتماعی (فرهنگی، سیاسی، اقتصادی) زنان استان های مختلف کشور
۱۳. بررسی الگوی مناسب پیگیری مبتلایان به اختلالات روانی
۱۴. بررسی الگوی مناسب پیگیری اقدام کنندگان به خودکشی
۱۵. بررسی اثر نحوه نشر اطلاعات مربوط به خودکشی بر میزان اقدام و موفقیت در خودکشی
۱۶. بررسی اثر سطح اجتماعی اقتصادی خانواده بر میزان اقدام و موفقیت در خودکشی
۱۷. مقایسه میزان اقدام به خودکشی و مرگ ناشی از آن
۱۸. بررسی تاثیر آسیب های خانواده مانند طلاق و اعتیاد بر سلامت روان زنان و خانواده

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۴

۱. بهبود برنامه‌های پیشگیری سطح دوم (شناسایی سریع بیماران و شروع درمان)
۲. تشکیل گروه‌های همیاری و حمایتی زنان آسیب‌پذیر و مبتلا به بیماری‌های مزمن و خطیر
۳. بهبود برنامه‌های پیشگیری و درمانی اختلالات روانی ناشی از مسائل فیزیولوژیک زنان (از کودکی تا سالمندی)
۴. ادغام برنامه‌های آموزش سلامت روان در برنامه‌های مشاوره در زمانهای مناسب (بلوغ، قبل از ازدواج، بارداری، شیردهی و یائسگی)
۵. بهبود ارائه خدمات ادغام شده سلامت روان در سیستم ارائه خدمات سلامت کشور
۶. بهبود برنامه‌های پیشگیری سطح دوم اختلالات روانی (تشخیص به موقع و درمان مناسب)
۷. ارائه خدمات حمایتی به مبتلایان اختلالات روانی و خانواده آنان
۸. ایجاد خط ارتباطی اورژانس در مواقع بحران و ارائه خدمات حمایتی به اقدام کنندگان به خودکشی
۹. بهبود خدمات حمایتی و تامین اجتماعی زنان و خانواده با تاکید بر زنان آسیب پذیر
۱۰. ارائه خدمات توانمندسازی زنان جامعه با تاکید بر جوانان و نوجوانان

هدف اختصاصی ۵: ارتقای وضعیت سلامت اجتماعی زنان

راهبردها

۱. افزایش امنیت اجتماعی و خانوادگی زنان با توجه به سند امنیت زنان
۲. افزایش حمایت های اجتماعی زنان
۳. حمایت از نقش زنان در مراقبت از اعضای خانواده
۴. تقویت و حمایت از نقش مادری
۵. تامین امنیت محیط کاری و مناسب برای زنان با توجه به الگوی اسلامی ایرانی
۶. ارتقای سطح آگاهی زنان و مردان از قوانین و حقوق خود و نقش های آنان در اجتماع و خانواده
۷. ارتقای سطح نظارت و کنترل اجتماعی در مهار آسیب های اجتماعی
۸. پیشگیری از خشونت علیه زنان در تمامی اشکال و ابعاد
۹. ارتقاء کیفیت زندگی زنان در دوره های مختلف زندگی بویژه سالمندی
۱۰. توانمندسازی زنان و مردان در زمینه مهارت های زندگی، شناسایی و حل مساله
۱۱. جلب مشارکت مردمی و همکاری بین بخشی در خصوص ارتقای سلامت اجتماعی زنان با تولیت وزارت بهداشت
۱۲. جلب مشارکت رسانه ملی (صدا و سیما) با نظارت شورای سیاستگذاری سلامت صدا و سیما و سایر رسانه ها با تولیت وزارت بهداشت در برقراری حمایت های اجتماعی زنان
۱۳. ارتقاء سلامت جنسی و پیشگیری از رفتارهای پرخطر در زنان و دختران
۱۴. توجه به وضعیت و افزایش اعتیاد زنان و بکارگیری سیاست ها و روش های متناسب با وضعیت آنان در برنامه های کنترل و پیشگیری از اعتیاد

راهکارهای آموزشی**هدف اختصاصی ۵**

۱. آموزش پدران و همسران در برقراری روابط متناسب خانوادگی
۲. اطلاع رسانی به زنان و دختران در مورد انواع آسیب های اجتماعی
۳. آگاه سازی و تعامل با نیروهای انتظامی در مورد آسیب های اجتماعی زنان
۴. آگاه سازی مدیران و مسئولان از آسیب های اجتماعی مرتبط با محیط کار زنان
۵. افزایش آگاهی زنان در مورد آسیب های اجتماعی زنان (آسیب های تهدید کننده)
۶. آگاه سازی در خصوص حقوق، تکالیف و مسئولیتهای فردی، خانوادگی و اجتماعی اعضای خانواده
۷. آگاه سازی و آماده سازی دانش آموزان از نقشهای خانوادگی و اجتماعی خود در آینده
۸. آموزش کنترل مهارت های خشم و پیشگیری از موقعیتهای خشونت آمیز برای خانواده و جامعه
۹. الزام مرتکبین خشونت علیه زنان و خانواده به گذراندن دوره های آموزشی و مشاوره روانشناسی و خانوادگی

راهکارهای پژوهشی**هدف اختصاصی ۵**

۱. انجام پژوهش در شناسایی و تعیین گستره سلامت اجتماعی، نقش زنان، مردان، و نهادهای مرتبط
۲. انجام پژوهش در زمینه توزیع حمایت اجتماعی زنان و ارتباط آن با سلامت
۳. انجام پژوهش در راستای روشهای پیشگیری از آسیب های اجتماعی زنان و خانواده
۴. انجام پژوهش در راستای شناسایی انواع آسیب های اجتماعی در گروه های هدف زنان و دختران
۵. انجام پژوهش ها در راستای ایجاد و ارتقای احساس امنیت اجتماعی در زنان و خانواده و عوامل موثر
۶. بررسی راهکارهای رفع خشونت علیه زنان در اشکال گوناگون با توجه به مسائل فرهنگی جامعه
۷. بررسی راهکارهای مشارکت مردمی و سایر نهاد ها و بخش های مرتبط در برقراری سلامت اجتماعی زنان
۸. انجام پژوهش در راستای جلب مشارکت مردان در پیشگیری و کنترل آسیب های اجتماعی در خانواده

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۵

۱. راه اندازی مراکز مشاوره به زنان و خانواده
۲. توسعه مراکز و برنامه های خدماتی جهت شناسایی و حمایت از زنان و خانواده های آسیب دیده و نیازمند
۳. ایجاد سامانه شناسایی و حمایت و هدایت زنان قربانی خشونت جهت بهره مندی از خدمات همه جانبه مورد نیاز (حمایتی، درمانی و قانونی)
۴. بهبود و توسعه اقدامات شهرداری ها جهت کاهش خطرات محیط های مستعدکننده آسیب های اجتماعی به زنان
۵. ایجاد پست های نگهداری یا حمایتی و امدادسانی به افراد
۶. گسترش دفاتر مداخلات اجتماعی در جهت ارائه مشاوره به خانواده ها
۷. اجرای مجازات به هنگام و متناسب با اعمال خشونت های مربوط به زنان در خانواده و اجتماع
۸. برخورد مناسب با خشونت کنندگان از طریق آموزش و اصلاح رفتار و مشاوره های روانشناسی
۹. شناسایی زنان معتاد، بی خانمان و ارائه خدمات سلامت مورد نیاز آنان
۱۰. راه اندازی مراکز ترک اعتیاد زنان با نظارت وزارت بهداشت و مشارکت سایر مراکز و سازمان های مردم نهاد
۱۱. راه اندازی مراکز نگهداری زنان بی خانمان و برقراری حمایت های اجتماعی از آنان جهت تشکیل زندگی سالم و مناسب
۱۲. راه اندازی باشگاه های سالمندان و بیماران مزمن و صعب العلاج جهت بهبود کیفیت زندگی و حمایت از زنان و خانواده ها
۱۳. راه اندازی مهد کودک ها در محیط های کار جهت حمایت از زنان شاغل
۱۴. کاهش و یا منعطف کردن ساعات کاری برای زنان دارای فرزند کوچک یا بیمار نیازمند نگهداری
۱۵. برقراری و ساماندهی مراکز حمایتی از زنان آسیب پذیر (سرپرست خانوار، بی سرپرست و بد سرپرست) توسط داوطلبان سلامت، خیرین سلامت، سازمانهای مذهبی، مردم نهاد با تولید و نظارت وزارت بهداشت

هدف اختصاصی ۶: ارتقای وضعیت سلامت معنوی زنان بر اساس ارزش های اسلامی

راهبردها

۱. متناسب کردن نحوه ی ارائه خدمات با شان انسانی و اعتقادی زنان و لحاظ کردن اصول اعتقادی، فرهنگی جامعه در اعتباربخشی مراکز ارائه دهنده خدمات پیشگیری، درمانی و مراقبتی خصوصی و دولتی
۲. افزایش تکریم زنان و ارتقای سطح منزلت زنان در جامعه اسلامی ایران
۳. تقویت و زمینه سازی مناسب جهت گسترش گرایش زنان و خانواده به انجام فرائض دینی و اخلاقی
۴. توسعه امکانات لازم جهت تسهیل امر دینداری زنان
۵. افزایش و ارتقای سطح سرمایه اجتماعی (اعتماد به دیگران)
۶. توسعه و زمینه سازی حق تشکیل و اداره مراکز و سازمان های فرهنگی، هنری توسط زنان به منظور تربیت زنان متعهد و متخصص جهت توسعه فعالیت های فرهنگی آنان
۷. افزایش مشارکت زنان در ترویج معارف و فرهنگ اسلام و ارائه الگوی زن مسلمان در سطح ملی و بین المللی
۸. افزایش مشارکت زنان در سیاستگذاری، قانونگذاری، اجرا و نظارت در امور فرهنگی بویژه در خصوص مسائل زنان
۹. افزایش مشارکت و حضور زنان در حفاظت از استقلال فرهنگی، هویت اسلامی - ایرانی و همبستگی ملی در فعالیت های فرهنگی - آموزشی

راهکارهای آموزشی

هدف اختصاصی ۶

۱. تقویت آموزش ابعاد سلامت معنوی و اخلاقی بر اساس ارزشهای اسلامی از دوران کودکی در محیط های آموزشی و خانواده
۲. افزایش آگاهی زنان نسبت به اهمیت سلامت معنوی و ارزشهای دینی در برقراری زندگی سالم برای خود و خانواده
۳. توسعه آموزش های لازم جهت افزایش آگاهی زنان نسبت به شخصیت، حقوق و نقش خویش در عرصه های مختلف زندگی منطبق با آیین مقدس اسلام و سایر ادیان الهی
۴. توسعه آموزش در جهت ارتقای بینش، منش و کنش دینی و انسانی منطبق با آیین مقدس اسلام و مصونیت از ناهنجاری های فرهنگی و اخلاقی و رفع آنها
۵. توسعه آموزش در جهت افزایش آگاهی و کسب مهارت های لازم در مدیریت معنویت و اخلاق در خانواده، تربیت و پرورش فرزند منطبق با آیین مقدس اسلام و مقابله با آسیب های فرهنگی و اجتماعی
۶. بهبود نظارت مستمر بر فعالیت های فرهنگی مرتبط با زنان به منظور حفظ شخصیت، حرمت و کرامت انسانی زن بر اساس ارزشهای اسلامی در محصولات فرهنگی و آموزشی

راهکارهای پژوهشی

هدف اختصاصی ۶

۱. پژوهش در راستای ارتقای سلامت معنوی متناسب با فرهنگ، اعتقادات و آداب جامعه اسلامی- ایرانی
۲. ارزیابی و تدوین روش‌ها و ابزار مناسب سنجش سلامت معنوی برای زنان و خانواده‌های ایرانی
۳. بررسی میزان آگاهی زنان از حقوق و مسئولیت‌های دینی، اخلاقی و معنوی و ارائه راهکارهای ارتقاء آن
۴. بررسی و تدوین محتوی و روشهای ترویج سلامت معنوی در زنان، مردان، خانواده و جامعه بر اساس ارزشهای اسلامی
۵. نیازسنجی در زمینه حمایت‌های مادی و معنوی زنان و خانواده
۶. ارزیابی اجتماعات عبادی، فرهنگی و سیاسی زنان در جهت ارتقای اخلاق و ارزشهای اسلامی و سلامت معنوی در خانواده و جامعه

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۶

۱. برگزاری و غنی سازی دوره های آموزشی در جهت حمایت مادی و معنوی از زنان در ایام و شرایط خاص آنان مانند بارداری و شیردهی
۲. ترویج فرهنگ اکرام و قدرشناسی از سالمندان با توجه به اخلاق و ارزشهای دینی و اسلامی
۳. راه اندازی و غنی سازی دوره ها و کلاس های متناسب با نیازهای دینی معنوی زنان در سطح جامعه و محیط های کار
۴. حمایت و ترویج برگزاری اجتماعات عبادی، فرهنگی و سیاسی برای زنان منطبق بر آیین و احکام اسلامی و جلب مشارکت زنان
۵. تولید و ارائه برنامه ها و کالاهای فرهنگی سالم بر اساس ارزشهای اسلامی
۶. حمایت و ترویج تورهای زیارتی و فرهنگی با تسهیلات مناسب برای زنان ، دختران و خانواده های آنان
۷. راه اندازی و توسعه مراکز فرهنگی ویژه بانوان با رعایت ضوابط اسلامی، با توجه به خصوصیات روحی و جسمی آنان با اولویت مناطق محروم
۸. ارائه خدمات فرهنگی به زنان آسیب دیده و آسیب پذیر اجتماعی جهت بهبود وضعیت فرهنگی آنها و جامعه

**هدف اختصاصی ۷: تقویت سیاست‌ها و برنامه‌های ملی سلامت زنان در نظام سلامت با
تولیت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بر اساس نیازهای بهداشتی – درمانی**

زنان و علم و فناوری روز

راهبردها

۱. بازنگری مستمر، ارزشیابی و نظارت بر اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های سلامت زنان
۲. توسعه همکاری‌های بین بخشی در حوزه اطلاعات و تحقیقات و برنامه ریزی مرتبط با سلامت زنان
۳. توسعه اطلاعات و تحقیقات و گسترش استفاده از شواهد علمی و تجربیات و دانش ضمنی موجود جهت تقویت سیاست‌ها و برنامه‌های سلامت زنان

راهکارهای آموزشی**هدف اختصاصی ۷**

۱. برگزاری دوره ها و کارگاه های آموزشی در زمینه جریان سازی و ترویج تحلیل وضعیت سلامت زنان در سیاست ها و برنامه های بخش سلامت
۲. برگزاری دوره های مدیریت و برنامه ریزی سلامت زنان و استقرار برنامه ها ویژه مدیران سلامت با تاکید بر حضور و مشارکت مدیران زن
۳. ادغام دانش سلامت زنان در برنامه های آموزش پزشکی متناسب با نیازهای جامعه

راهکارهای پژوهشی**هدف اختصاصی ۷**

۱. مطالعه و طراحی نظام پایش و ارزیابی برنامه های ملی مرتبط با سلامت زنان
۲. مطالعه و طراحی نظام دیده بانی سلامت زنان
۳. نیازسنجی در خصوص سلامت زنان به تفکیک ویژگی های اقتصادی - اجتماعی - فرهنگی
۴. بررسی دسترسی و استفاده زنان از فناوری های سلامت و رضایت مندی آنها از خدمات سلامت مبتنی بر فناوری های نوین

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۷

۱. ایجاد کانون های توسعه اطلاعات و تحقیقات و برنامه ریزی در حوزه های مرتبط با سلامت زنان در دستگاه ها و نهادهای ذیربط
۲. تدوین و تصویب قوانین لازم جهت ایجاد ساختارها و کانون های توسعه آمار، اطلاعات و تحقیقات سلامت زنان در وزارت بهداشت و دانشگاه های علوم پزشکی
۳. استقرار نظام دیده بان سلامت زنان
۴. تقویت جایگاه مشاور سلامت زنان وزیر بهداشت در سطح ستاد و دانشگاه ها (مشاور رییس دانشگاه)
۵. استقرار نظام پایش و ارزشیابی برنامه های ملی مرتبط با سلامت زنان
۶. طراحی و استقرار اتاق فکر سلامت زنان در سطح وزارت بهداشت و دانشگاه های علوم پزشکی
۷. تشکیل کار گروه سلامت زنان در زیر مجموعه شورای عالی سلامت و تغذیه
۸. بهره برداری از ظرفیت کارگروه سلامت و امنیت غذایی و کارگروه اجتماعی زیر مجموعه استانداری ها برای تقویت و اجرای برنامه ها و سیاست های ملی سلامت زنان
۹. فراهمی دسترسی و استفاده زنان از فناوری های مورد نیاز سلامت

هدف اختصاصی ۸: فراهمی خدمات و مراقبت‌های با کیفیت سلامت و متناسب با نیازهای

زنان در دوره‌های مختلف زندگی

راهبردها

۱. بهبود مستمر کیفیت خدمات در ابعاد رضایتمندی و اثربخشی و ایمنی و ارائه مراقبت‌های سلامت زنان متناسب با نیازهای دوره‌های مختلف زندگی
۲. توسعه پوشش همگانی خدمات سلامت زنان در بسته‌های خدمات، پوشش جمعیتی، کاهش هزینه‌های سیستم و افزایش پوشش بیمه
۳. تقویت تولید و نظارت وزارت بهداشت در برنامه‌های ارائه خدمات سلامت زنان از طریق سازمان‌های مختلف بر اساس برنامه‌های مشخص
۴. شناسایی وضعیت دسترسی و بهره‌مندی زنان از خدمات سلامت با توجه به نیازهای دوره‌های مختلف زندگی
۵. حفظ کرامت انسانی در ارائه خدمات به زنان و رعایت حقوق بیماران زن در کلیه محیط‌های ارائه خدمت

راهکارهای آموزشی

هدف اختصاصی ۸

۱. برگزاری مناظره های علمی در خصوص نیازهای سلامت زنان در رادیو و تلویزیون و مراکز مختلف علمی- فرهنگی
۲. فعال کردن شبکه های اجتماعی و سازمانهای مردم نهاد در خصوص گروههای آسیب پذیر زنان و خانواده
۳. برگزاری دوره های بازآموزی علمی در خصوص سلامت زنان و نیازهای آنان برای گروه های پزشکی
۴. تدوین راهنماهای بالینی برای ارائه خدمات استاندارد سلامت زنان در سطوح مختلف پیشگیری
۵. برگزاری دوره های آموزشی برنامه ریزی و خدمات سلامت زنان برای دیگر سازمان های مرتبط
۶. برگزاری دوره های بازآموزی علمی با محوریت سلامت زنان با استفاده از روش های تعاملی برای کلیه گروه های پزشکی توسط دانشگاه های علوم پزشکی و مراکز بهداشتی
۷. توانمندسازی کارکنان نظام شبکه در خصوص ارائه خدمات متناسب با نیازهای تمامی گروههای زنان جامعه با تاکید بر گروههای آسیب پذیر (بزهکار، معتاد، تن فروش، بدسرپرست)
۸. آموزش منشور حقوق بیماران زن در کلیه مقاطع آموزشی و رشته های تحصیلی مرتبط با سلامت
۹. آموزش اصول و شیوه عملی تکریم زنان و مادران باردار به کلیه ماماها و متخصصین زنان و زایمان و پزشکان عمومی

راهکارهای پژوهشی

هدف اختصاصی ۸

۱. بررسی و نیازسنجی در خصوص مسائل مرتبط با سلامت زنان در سطوح ملی و استانی و اولویت بندی آنها
۲. بررسی میزان پاسخگویی به انتظارات غیر پزشکی بیماران زن به تفکیک ویژگی های اقتصادی اجتماعی
۳. بررسی تجارب موفق سایر کشورها در خصوص الگوهای ارائه خدمات سلامت زنان
۴. تدوین محتوا و متون آموزش پزشکی و غنی سازی آنها در خصوص تفاوت وضعیت سلامت زنان و لزوم رویکردهای بالینی در سلامت زنان و مردان
۵. تدوین شاخص های مناسب ملی و سنجش کیفیت خدمات سلامت زنان در دوره های مختلف زندگی
۶. شناسایی گروههای زنان در معرض خطر و نیازهای سلامت آنان که کمتر مورد توجه و هدف برنامه های سلامت هستند.
۷. تعیین چالش های موجود در دسترسی زنان به خدمات و مراقبت های سلامت با کیفیت بر اساس نیازهای دوره های مختلف زندگی
۸. پایش و ارزیابی کشوری سلامت زنان ، تحلیل و کاربرد نتایج در تعیین اولویتها
۹. شناسایی رویکردهای همسو سازی و ادغام برنامه های مختلف و در دست اجرا مرتبط با سلامت زنان در حوزه های مختلف بخش سلامت
۱۰. بررسی علل و موانع اجرایی شدن راهنماهای بالینی مرتبط با سلامت زنان
۱۱. شناسایی تجهیزات و طراحی روشهای مورد نیاز در ارائه خدمات متناسب با شرایط زنان با توجه به دانش روز
۱۲. شناسایی عوامل و طراحی شیوه های ارائه خدمات متناسب با کرامت و حفظ شان زنان
۱۳. طراحی الگوی تحلیل نتایج پایش و ارزشیابی وضعیت سلامت زنان در سطح ملی و استانی
۱۴. بررسی هزینه اثربخشی خدمات مورد نیاز سلامت زنان
۱۵. بررسی موانع اجرایی قوانین و مصوبات در حمایت و ارتقای سلامت زنان و راهکارهای رفع آنها
۱۶. بررسی علل شایع خطاهای پزشکی در خدمات پزشکی زنان و زایمان

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۸

۱. تدوین و ارائه بسته خدمات سلامت زنان با تأکید بر مراقبتهای ادغام یافته و جامع سلامت در دوره های مختلف زندگی
۲. ارائه مراقبتهای غربالگری مورد نیاز زنان، متناسب با دوره‌های مختلف زندگی در جهت تشخیص و پیشگیری از بروز مشکلات بالینی از جمله سرطانهای زنان
۳. تاسیس مراکز جامع سلامت زنان به منظور ارائه خدمات ادغام یافته مورد نیاز آنان
۴. بهبود ارائه خدمات پیشگیری و غربالگری در برنامه های کشوری بر اساس استانداردها و راهنماهای بالینی
۵. توسعه خدمات پیشگیری و غربالگری بیماریهای غیرواگیر با استفاده از ظرفیت شهرداری و شورا یاری و خانه های سلامت و سازمانهای مردم نهاد
۶. ارائه خدمات پیشگیری و غربالگری برای زنان شاغل (کارمند و کارگر و....) در محل کار
۷. توسعه طرح پیام آوران سلامت عدالت
۸. استقرار سامانه گزارش و بازخورد خطاهای پزشکی با اولویت بخش زنان و زایمان
۹. استقرار نظام پایش اجرای راهنماهای بالینی و کیفیت خدمات سلامت زنان در تمامی مراکز ارائه دهنده خدمات سلامت
۱۰. استقرار نظام پایش و ارزیابی رعایت حقوق بیماران و تکریم آنان بویژه در خصوص زنان و مادران باردار در مراکز ارائه دهنده مراقبت های بارداری و زایمان
۱۱. ارائه خدمات سلامت زنان با استفاده از الگوهای حفظ کرامت انسانی آنان
۱۲. تقویت نظام شبکه در خصوص ارائه خدمات، متناسب با نیازهای تمامی گروهها با تاکید بر گروههای در معرض خطر یا آسیب پذیر زنان (بزهکار، معتاد، تن فروش، بدسرپرست)
۱۳. ادغام خدمات مشاوره و آموزش سلامت در ارائه خدمات بهداشتی درمانی
۱۴. برگزاری دوره های آموزش سلامت باروری با تاکید بر ترویج الگوی مناسب سن بارداری و فاصله گذاری
۱۵. اطلاع رسانی خدمات و مراقبت های سلامت موجود و در دسترس به جمعیت زنان تحت پوشش
۱۶. تدوین راهنماهای بالینی برای ارائه خدمات استاندارد سلامت زنان
۱۷. ایجاد ساز و کار نظارت وزارت بهداشت بر ارائه خدمات سلامت زنان در سایر دستگاه های دولتی و غیر دولتی
۱۸. نظارت بر حسن اجرای منشور حقوق بیمار و پاسخگویی به نیازهای غیر پزشکی زنان

هدف اختصاصی ۹: ارتقای سواد سلامت زنان

راهبردها

۱. جلب حمایت همه جانبه سازمان‌های آموزشی و اطلاع‌رسانی و رسانه‌های عمومی در ارتقای سواد سلامت زنان و خانواده
۲. بهبود مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد و داوطلبین در ارتقای سواد سلامت زنان و خانواده
۳. حساس‌سازی و جلب مشارکت مردم در ارتقاء سواد سلامت زنان و خانواده
۴. تدوین سیاست‌های آموزش عمومی در جهت ارتقای سواد سلامت زنان و خانواده
۵. اختصاص منابع و بودجه برای آموزش عمومی در ارتقای سواد سلامت زنان و خانواده
۶. جریان‌دهی بیشتر برنامه‌های توسعه سلامت زنان در برنامه‌های توسعه ملی
۷. حمایت و توانمندسازی سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در حوزه سلامت زنان در جهت ارتقای سواد سلامت
۸. تلاش در راستای دستیابی به توافق عمومی نسبت به سیاست‌ها و رویکردهای سلامت زنان در بین بخش‌های اثرگذار و بخش‌های اجرایی

راهکارهای آموزشی

هدف اختصاصی ۹

۱. تشکیل گروه های مختلف علمی برای تهیه و تدوین متون آموزشی مستند در ارتقای سواد سلامت زنان و خانواده
۲. تعیین نیازهای بهداشتی و سواد سلامت جامعه زنان در گروه های سنی و دوره های مختلف زندگی
۳. تدوین محتوی آموزشی قابل درک و فهم در موضوعات مختلف جهت ارتقای سواد سلامت زنان و خانواده
۴. نظارت بر برنامه های آموزشی در رسانه ملی، فضای مجازی و نشریات در حوزه سلامت زنان
۵. افزایش تولیدات رسانه ای، دیداری، شنیداری، مجازی در حوزه سلامت زنان و افزایش مهارت های عمومی
۶. ایجاد انگیزه در زنان برای کسب اطلاعات بهداشتی و ارتقای سواد سلامت زنان و خانواده
۷. تهیه اطلس نیازهای بهداشتی و آموزشی سلامت جامعه زنان و خانواده
۸. توسعه برنامه های آموزشی و تعیین نوع مداخلات جامعه با هدف ارتقای سواد سلامت برای تمام گروه های جامعه بویژه زنان
۹. توسعه آموزش و ارتقای سواد سلامت و توانمندسازی زنان
۱۰. برگزاری گردهمایی های علمی آموزشی و ترویجی برای ارتقای سواد سلامت زنان و خانواده در سطح جامعه
۱۱. تولید و توسعه محصولات آموزشی ارتقای سواد سلامت زنان و خانواده و بکارگیری آنها در جامعه
۱۲. ورود آموزشهای سلامت زنان در برنامه های آموزشی در دوران تحصیلی پایه سازنده شخصیت افراد
۱۳. افزایش آگاهی جامعه بویژه زنان و خانواده نسبت به حقوق و تکالیف در حوزه سلامت و خودمراقبتی
۱۴. افزایش آگاهی سطوح مختلف جامعه در خصوص رضایت از تصویر ذهنی از فیزیک بدن و پیشگیری از اعمال جراحی زیبایی القایی
۱۵. توانمندسازی کارکنان بهداشتی در زمینه افزایش مهارت ارائه خدمات سلامت در سطوح مختلف
۱۶. ارتقای آگاهی مردان در خصوص اهمیت سلامت زنان و مشارکت آنان در برنامه ها و خدمات مرتبط
۱۷. ارائه تیزرهای آموزشی و برنامه های جذاب در خصوص ارتقای سواد سلامت زنان و خانواده در صدا و سیما برای همه گروهها (اعم از زن و مرد)
۱۸. فعال کردن برنامه های صدا و سیما در جهت ارتقای سلامت زنان از طریق ارائه برنامه های مختلف با همکاری ارگانها و موسسات

۱۹. توزیع اطلاعات در خصوص سلامت زنان در محافل عمومی (نماز جماعت)، همایشها، سمینار ملی، مجامع عمومی (مراکز خرید، مراکز فرهنگی و هنری)
۲۰. آگاه سازی و فعال کردن شبکه های اجتماعی در خصوص اهمیت سلامت گروههای آسیب پذیر زنان
۲۱. تدوین و ارسال بروشورهای اطلاعاتی تایید شده از مراکز علمی و فرهنگی به درب منازل هر منطقه در مورد سواد سلامت زنان و خانواده

راهکارهای پژوهشی

هدف اختصاصی ۹

۱. مطالعه اثربخشی مطالب آموزشی ارائه شده در زمینه سواد سلامت زنان و خانواده
۲. مطالعه نیازهای آموزشی و توانمندسازی کارکنان بهداشتی در مورد مهارت های سواد سلامت زنان و خانواده
۳. بررسی و بکارگیری نتایج مطالعات پیشین در حوزه سواد سلامت زنان و خانواده و یافتن نقاط ضعف و قوت
۴. ارزیابی ادواری آموزش و سطح سواد سلامت زنان در گروههای مختلف
۵. بررسی سطح سواد و آگاهی زنان نسبت به سلامت خود
۶. بررسی و تدوین شاخص های سلامت زنان در ابعاد مختلف براساس شاخص های ملی کشورهای موفق و بین المللی در حوزه سلامت
۷. انجام مطالعات کیفی در زمینه سواد سلامت زنان و خانواده
۸. مطالعه ادواری سواد و توانمندی کارکنان بخش سلامت در حوزه سلامت زنان
۹. بررسی و توسعه همکاری با مراکز تحقیقاتی مسائل اجتماعی فرهنگی زنان در حوزه سلامت
۱۰. توسعه و حمایت از پژوهشهای کاربردی در حوزه سلامت زنان
۱۱. تهیه اطلس آموزشی در ارتقای سواد سلامت زنان و خانواده و تعیین نیازهای آموزشی
۱۲. طراحی و معتبرسازی ابزار سنجش سواد سلامت
۱۳. مطالعه و بررسی نقش شبکه های اجتماعی در سواد سلامت زنان و خانواده
۱۴. تدوین اطلس جامع ارزشهای مرتبط با سلامت زنان در ایران
۱۵. طراحی نقشه نیازهای سلامت زنان و خانواده بر اساس مناطق مختلف کشور
۱۶. توسعه و انجام تحقیقات سلامت زنان و خانواده بر پایه مشارکت جامعه

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۹

۱. استفاده از تمام منابع و امکانات موجود در بخش های مختلف برای بهبود سواد سلامت زنان
۲. آماده سازی محیط مناسب برای آموزش انفرادی و اجتماعی
۳. تهیه امکانات آموزشی مناسب از جمله فضا و بسته های آموزشی
۴. استفاده از رسانه های آموزشی در حوزه های مجازی
۵. برگزاری دوره های بازآموزی کارکنان مراکز بهداشت و درمانی در خصوص سواد سلامت زنان و خانواده
۶. ارائه خدمات آموزش و مشاوره به گروه های مختلف زنان و ارائه دهندگان خدمات
۷. برگزاری کلاسهای آموزشی، همایش و مسابقات در ارتقای سواد سلامت زنان و خانواده
۸. ایجاد و تولید اپلیکیشن های مناسب برای آموزش سواد سلامت زنان و خانواده در فضای مجازی
۹. درگیر نمودن سازمان های مختلف مرتبط با ارائه خدمات آموزشی جهت ارتقای سواد سلامت زنان و خانواده
۱۰. بکارگیری آموزشهای به زبان ساده و آسان برای گروههای مختلف جامعه
۱۱. استفاده بهینه و برنامه ریزی شده از رسانه ملی در خصوص ارتقای سواد سلامت زنان و خانواده
۱۲. بکارگیری تمام امکانات و فضای مجازی و مساجد و اماکن عمومی در جهت ارتقای سواد سلامت زنان و خانواده
۱۳. برگزاری مناظره های علمی در رادیو و تلویزیون مبنی بر نیازسنجی سلامت زنان در سطح جامعه و مراکز مختلف علمی فرهنگی

هدف اختصاصی ۱۰: بهبود عدالت در سلامت با تأکید بر عوامل اجتماعی موثر بر سلامت

زنان و ارتقای شاخص های آن در مناطق مختلف کشور

راهبردها

۱. توسعه جریان سازی رویکرد توجه به تفاوت شرایط و وضعیت سلامت زنان در تدوین سیاستها، قوانین و برنامه ها
۲. تامین امنیت زنان در محیط های اجتماعی (محل کار، منزل، محل تحصیل، باشگاه و ...)
۳. افزایش سطح مشارکت زنان در تصمیم گیری های کلان و مدیریتی
۴. ایجاد زمینه مناسب جهت افزایش مشارکت زنان در فعالیت های اجتماعی
۵. افزایش آگاهی و دانایی های زنان و مردان
۶. افزایش سطح حمایت های اجتماعی از جامعه زنان
۷. فراهم سازی بستر فرهنگی و قانونی برای اشتغال زنان
۸. ایجاد زمینه مناسب جهت افزایش فعالیت های اقتصادی زنان
۹. توجه به وضعیت سلامت زنان و علائم و نشانه های عدالت و برابری در سلامت
۱۰. توجه به عدالت در دسترسی و بهره مندی جامعه زنان از خدمات سلامت مورد نیاز
۱۱. توانمندسازی زنان جهت برقراری سبک زندگی سالم

راهکارهای آموزشی**هدف اختصاصی ۱۰**

۱. افزایش آگاهی سیاستگذاران، قانون گذاران و برنامه ریزان نسبت به نیازها و اولویتهای مسائل و مشکلات زنان
۲. استفاده از رسانه های آموزشی رسمی و غیررسمی جهت ارتقاء آگاهی و حساسیت جامعه نسبت به عدالت در سلامت
۳. توسعه آموزش رفتارهای مرتبط با سبک زندگی سالم برای زنان و خانواده
۴. افزایش آگاهی جامعه زنان و مردان و کارکنان بخش سلامت از آسیب های مرتبط با عوامل اجتماعی موثر بر سلامت

راهکارهای پژوهشی**هدف اختصاصی ۱۰**

۱. ارزیابی تاثیر سیاست ها، قوانین و برنامه های مرتبط بر سلامت زنان و خانواده
۲. انجام پژوهش در زمینه عوامل اجتماعی موثر بر سلامت زنان و خانواده
۳. انجام پژوهش در زمینه موانع و راهکارهای برقراری عدالت در سلامت با توجه به تفاوت شرایط و وضعیت زنان
۴. انجام پژوهش و مطالعات در زمینه دسترسی و بهره مندی زنان از خدمات سلامت مورد نیاز و عوامل موثر بر آن
۵. تدوین و ارزیابی شاخص های مرتبط با عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت زنان و عدالت در سلامت
۶. رصد شاخص های عدالت در سلامت زنان به شکل روتین و انجام پژوهشهای پیمایشی

راهکارهای خدماتی**هدف اختصاصی ۱۰**

۱. توسعه و تقویت مراکز ارائه کننده خدمات سلامت مورد نیاز زنان در مناطق با دسترسی و بهره مندی نامناسب
۲. راه اندازی و توسعه کارگاه های اقتصادی زود بازده با حضور زنان جهت رفع مشکلات اقتصادی و اشتغال زنان
۳. راه اندازی مراکز مشاوره و توانمندسازی زنان و خانواده ها
۴. توسعه و تقویت و افزایش سطح پوشش بیمه زنان خانه دار و زنان سرپرست خانوار

هدف اختصاصی ۱۱: افزایش آگاهی جامعه و خانواده در زمینه نیازهای سلامت زنان و

نقش زنان در توسعه سلامت

راهنما

۱. فرهنگسازی و اصلاح باورهای جامعه نسبت به جایگاه زنان در حفظ نظام خانواده و تصمیم سازی و نقش آنان در سلامت خود و خانواده
۲. افزایش آگاهی جامعه از نقش، تاثیر و اهمیت شغل خانهداری در سلامت و توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور و حمایت از آن
۳. توسعه برنامه های آموزش جامعه با هدف ارتقای سواد سلامت
۴. توانمندسازی زنان در توسعه سلامت زنان، خانواده و جامعه
۵. تدوین سیاست های موازنه کار و خانواده
۶. حمایت همه جانبه جهت ایفای نقش متفاوت زنان در جامعه
۷. تبیین نقش زنان متخصص در توسعه سلامت کشور

راهکارهای آموزشی**هدف اختصاصی ۱۱**

۱. تلاش در جهت تغییر نگرش جامعه نسبت به نقش زنان
۲. افزایش نقش رسانه در اصلاح باورهای جامعه
۳. توسعه آموزش در زمینه توانمندسازی زنان در سطوح مختلف آموزشی
۴. تولید منابع آموزشی متناسب با نیازهای آموزشی در سطوح مختلف
۵. بکارگیری رسانه های مختلف اعم از چاپی و دیداری و دیجیتالی در جهت افزایش آگاهی جامعه از نقشهای چندگانه زنان
۶. برگزاری کارگاه های آموزشی توانمند سازی زنان اعم از زنان شاغل و یا خانه دار
۷. الگوسازی و معرفی زنان متخصص و جایگاه حرفه‌ای آنان در توسعه سلامت در رسانه‌ها

راهکارهای پژوهشی**هدف اختصاصی ۱۱**

۱. مطالعه در زمینه باورهای موجود در جامعه در مورد نقش زنان
۲. بررسی توانمندی های زنان در حوزه های مختلف وظایف اعم از خانه داری، همسر داری ، فرزند پروری
۳. بررسی وضع موجود آموزش های عمومی و اختصاصی در جامعه در زمینه توانمندسازی و نقش زنان
۴. بررسی دیدگاه تصمیم گیران و سیاستگذاران در زمینه نقش زنان در خانواده و جامعه
۵. بررسی راهکارهای موثر برای بالا بردن مهارتهای زنان در نقش های مدیریتی
۶. سنجش سلامت محیط کار بانوان و تدوین مدول های آموزشی مورد نیاز

راهکارهای خدماتی**هدف اختصاصی ۱۱**

۱. فراهم کردن شرایط برای زنان جهت ایفای نقش های متفاوت آنان در جامعه
۲. تدوین سیاست های حمایت از کار و خانه برای زنان
۳. تدوین قوانین حمایتی از نقش‌های چندگانه زنان (همسری، مادری و اجتماعی)

هدف اختصاصی ۱۲: توسعه ارائه خدمات سلامت زنان در مناطق محروم

راهبردها

۱. ارائه و طراحی نظام اطلاعاتی جامع جهت آگاهی سیاستمداران، تصمیم گیران و برنامه ریزان در خصوص ارتقای سلامت زنان و ارائه خدمات سلامت برای این گروه آسیب پذیر با تاکید بر ارائه در مناطق محروم
۲. آموزش و ارتقای دسترسی جمعیت به خدمات سلامت زنان
۳. گسترش برنامه های خود مراقبتی برای زنان مناطق محروم
۴. تسهیل آموزش زنان و دختران و کاهش میزان بیسوادی و افزایش سواد سلامت
۵. تقویت نظام ارائه خدمات با استفاده از مشارکتهای مردمی (داوطلبین و خیرین سلامت)
۶. تقویت بنیه علمی و مالی افراد مناطق محروم و توسعه کارآفرینی

راهکارهای آموزشی

هدف اختصاصی ۱۲

۱. ارائه مطالب مستند و مفید متناسب با وضعیت زنان مناطق محروم بدلیل سواد متفاوتی که در این گروه وجود دارد.
۲. ارائه فیلم و برنامه های رادیویی و کارگروه
۳. ارائه مطالب عکس دار و مصور قابل فهم برای زنان مناطق محروم بخصوص سالمندان
۴. ارتقای سواد سلامت و آموزش های مرتبط با سلامت متناسب با شرایط زنان مناطق محروم در راستای اولویتهای سلامت زنان مناطق محروم
۵. تدوین برنامه آموزشی خود مراقبتی خاص زنان با شرایط سواد و دسترسی به منابع
۶. استفاده از رسانه های استانی برای آموزش
۷. آموزش مدیران و خبرگان استانی در خصوص اهمیت آموزش و سواد زنان
۸. تهیه محتوای آموزشی برای گروههای هدف مختلف
۹. ارائه تیزرهای آموزشی و برنامه های طنز در خصوص سلامت زنان در صدا و سیما برای همه گروهها (اعم از زن و مرد)
۱۰. فعال کردن برنامه های صدا و سیما در جهت ارتقای سلامت زنان از طریق ارائه برنامه های مختلف با همکاری ارگانها و موسسات
۱۱. توزیع اطلاعات در این خصوص در محافل عمومی (نماز جماعت)، مجامع عمومی (مراکز خرید، مراکز فرهنگی و هنری)
۱۲. اطلاع رسانی خدمات و مراقبت های سلامت موجود و در دسترس به جمعیت تحت پوشش

راهکارهای پژوهشی**هدف اختصاصی ۱۲**

۱. تعیین جمعیت تحت پوشش در منطقه های محروم
۲. شناسایی نیازهای آموزشی افراد مناطق محروم در حوزه سلامت
۳. تعیین اولویتهای آموزشی در مناطق محروم در حوزه سلامت
۴. تهیه و تدوین محتوای آموزشی در مناطق محروم در حوزه سلامت
۵. شناسایی برنامه های سلامت موجود ارائه شده در مناطق محروم
۶. شناسایی موانع اجرایی در مناطق محروم خصوصا(حاشیه شهرها و مناطق دور از دسترس)
۷. تعیین چالشهای موجود در ارتقای وضعیت سواد زنان و دختران به تفکیک مناطق محروم
۸. تدوین بسته توانمندسازی مدیران زن
۹. طراحی مدل مشارکت مردمی در قالب داوطلبین و خیرین سلامت

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۱۲

۱. تامین و توزیع وسایل و مراقبت‌های مورد نیاز در حوزه سلامت برحسب سنین مختلف در مناطق محروم
۲. تعیین نیروهای داوطلب برای ارائه خدمات و نیازهای سلامت گروه مورد نظر
۳. استفاده از خدمات موجود در سایر ارگانها و موسسات
۴. پیش بینی منابع لازم برای تداوم خدمات سلامت کنونی به زنان بدر مناطق محروم و اضافه کردن برنامه های سلامت جدید
۵. پیش بینی و تامین منابع لازم برای توسعه خدمات زنان مناطق محروم و اضافه کردن برنامه های سلامت جدید در راستای نیازهای گروه هدف با در نظر گرفتن تسهیلات شغلی برای کارکنان و ارائه دهندگان خدمات سلامت در مناطق محروم(جهت افزایش ثبات گروه ارائه خدمات)
۶. استفاده از ظرفیت خیرین سلامت برای ارائه خدمات سلامت در مناطق محروم برای ارتقای سلامت مادر و کودک
۷. ارائه خدمات پایه با پوشش بالا و بدون هزینه(حفظ و ارتقای شبکه)
۸. تقویت برنامه های کارآفرینی در مناطق محروم با استفاده از همکاری بین بخشی

هدف اختصاصی ۱۳: توانمندسازی و حمایت از نقشهای مختلف زنان در خانواده و جامعه

در مناطق مختلف کشور

راهبردها

۱. تدوین و تصویب و اجرای سیاست های حمایتی از زنان (کاهش ساعات کاری، توازن کار و خانه)
۲. توسعه محیط های حمایت از زنان در ایفای نقش های فردی، خانوادگی و اجتماعی
۳. توجه ویژه به زنان مناطق محروم و حاشیه شهرها
۴. حفظ امنیت شغلی زنان شاغل بعد از مرخصی زایمان
۵. ارائه مشوق مالیاتی به کارفرمایان در ارائه خدمات حمایتی به زنان شاغل
۶. ارتقای امنیت خانوادگی و اجتماعی زنان
۷. اصلاح و به روزرسانی کلیه قوانین و دستورالعمل ها در حوزه نظارت بر مراکز ارائه خدمات
۸. حمایت از اشتغال زنان متناسب با نقش آنان در خانواده
۹. ارتقای خودباوری، اعتماد به نفس و هویت دینی، معنوی زنان
۱۰. ارتقای فرهنگ جامعه در خصوص حمایت از نقشهای مختلف زنان در خانواده
۱۱. تدوین و تصویب سیاست های حمایتی از زنان و ایفای نقش های متفاوت آنان در جامعه و خانواده
۱۲. تدوین و نام گذاری برنامه های خانواده های سبز (حامی خانواده)
۱۳. تقویت توجه و تحلیل تفاوت شرایط و نیازهای زنان در سیاست ها و برنامه های توسعه ملی
۱۴. تصحیح باورهای ناسالم در سطح جامعه مناطق مختلف در خصوص نقش های زنان در جامعه
۱۵. ادغام سیاست های موازنه مابین کار زنان و مسئولیت ها در خانواده در سیاست های عمومی کشور
۱۶. تقویت گفتمان بین محافل دینی و مجامع علمی در زمینه نقش زنان در جامعه
۱۷. توسعه قوانین حمایتی ویژه از زنان در دوران مختلف زندگی متناسب با شرایط خاص فیزیولوژیک

راهکارهای آموزشی

هدف اختصاصی ۱۳

۱. آموزش زنان از سطوح مختلف ابتدایی تا دانشگاهی و جامعه در مورد اهمیت نقشهای فردی، خانوادگی و اجتماعی زنان
۲. تولید محتوی آموزشی، منابع و کتب در مورد نقش زنان در خانواده و جامعه
۳. آموزش برای تغییر نگرش زنان در مورد نقش اسلامی - ایرانی زنان در خانواده و جامعه
۴. آموزش در کتب درسی
۵. آموزش به جامعه در سطوح مختلف جهت حمایت از نقشهای مختلف زنان
۶. استفاده از رسانه های ملی و فضای مجازی در این خصوص
۷. ورود بحث های آموزشی در زمینه نقش های زنانگی و مردانگی در کتب آموزشی مدارس
۸. توانمندسازی زنان روستایی و حاشیه نشین از طریق توانمندسازی مسئولین خانه های بهداشت اعم از بهورز، پزشک و ...

راهکارهای پژوهشی

هدف اختصاصی ۱۳

۱. مطالعه میزان آگاهی زنان از نقش های مختلف زنان در خانواده و جامعه
۲. مطالعه میزان آگاهی و نگرش مدیران و سیاست گذاران در مورد نقش زنان
۳. مطالعه تاثیرگذاری نقش آفرینی زنان در توسعه جامعه
۴. مطالعه اعتقاد زنان در مورد نقش آنان در خانواده و جامعه
۵. مطالعه قوانین حمایتی از ایفای نقش مختلف زنان در خانواده و جامعه
۶. انجام تحقیقات پژوهشی در خصوص نقش زنان شاغل و بکارگیری آنها در جهت رفع نقایص
۷. مطالعه میزان اجرایی شدن قوانین حمایتی و میزان تاثیر آنها در موفقیت زنان
۸. بررسی میزان تاثیرگذاری پژوهشهای انجام شده
۹. حمایت از پژوهش های راهبردی در جهت نشان دادن نقش زنان در ارتقای سلامت خانواده و جامعه
۱۰. حمایت از پژوهش های راهبردی در جهت نشان دادن میزان موفقیت زنان در نقش های مختلف
۱۱. بررسی ارزش های خانوادگی در مناطق مختلف کشور خصوصا مناطق کمتر توسعه یافته
۱۲. مطالعه تطبیقی کشورهای موفق در زمینه تدوین و کاربرد سیاست های موازنه کار و خانواده
۱۳. بررسی و تحقیق از رضایتمندی زنان شاغل و خانه دار در مورد نقش خود در خانواده و جامعه
۱۴. مطالعه میزان تاثیر قوانین حمایتی در تشویق فرزندآوری
۱۵. مطالعه ارزش های خانوادگی
۱۶. مطالعه دیدگاه های جامعه در خصوص ازدواج سفید

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۱۳

۱. ایجاد محیط مناسب و حمایتی برای ایفای نقش زنان در سطوح مختلف مدیریتی
۲. افزایش تسهیلات شغلی زنان شاغل مانند دورکاری، کاهش ساعت کاری بویژه برای زنان شاغل دارای فرزند خردسال
۳. توسعه و حمایت از مهدکودک ها برای زنان شاغل در جوار ادارات دولتی
۴. بهبود مشارکت سازمانهای مردم نهاد و داوطلبین زنان در حوزه سلامت
۵. توسعه ارائه خدمات سلامت زنان در مناطق محروم
۶. افزایش مشارکت زنان در سطوح عالی و تصمیم گیری در بخش های مؤثر بر سلامت
۷. ترویج ، حمایت، معرفی و تشویق خانواده های سبز(طبق تعریف شاخص ها)

هدف اختصاصی ۱۴: افزایش مشارکت زنان در سطوح عالی سیاستگذاری ، تصمیم گیری

و اجرایی نظام سلامت

راهبردها

۱. ارتقای توانمندی و مهارت‌های مدیریتی زنان در سطوح مختلف
۲. رفع موانع فرهنگی مشارکت زنان در تصمیم گیری
۳. شناسایی ظرفیت‌ها و توانمندی‌های جامعه زنان
۴. ایجاد زمینه مناسب جهت افزایش مشارکت زنان در سطوح عالی آموزش و پژوهش و استفاده بهینه از توان و استعداد آنان

راهکارهای آموزشی

هدف اختصاصی ۱۴

۱. برگزاری دوره های آموزشی برای مدیران ارشد وزارت بهداشت با هدف ایجاد حساسیت در خصوص سلامت زنان
۲. در نظر گرفتن سهمیه ویژه برای زنان مدیر و کارشناس جهت دوره های آموزشی مدیریتی در داخل و خارج کشور
۳. تقویت رسانه ها در آموزش جامعه در حوزه مهارتها و توانمندی های مدیریتی زنان در خانواده و جامعه

راهکارهای پژوهشی

هدف اختصاصی ۱۴

۱. بررسی روند مشارکت زنان در سیاست گذاری و تصمیم گیری نظام سلامت
۲. مطالعه مشارکت زنان در مدیریت نظام سلامت در کشورهای مختلف
۳. بررسی چالشهای مدیریت زنان از دیدگاه مدیران ارشد نظام سلامت کشور
۴. بررسی موانع فرهنگی اجتماعی حضور زنان در سطوح عالی مدیریت کشور
۵. بررسی ویژگی های مثبت و منفی جایگاه های مدیریتی زنان در جامعه در تجارب بین المللی
۶. بررسی و تبیین جایگاه و نقش های مدیریتی زنان در جامعه از دیدگاه اسلامی (فقهی حقوقی) و علمی (جامعه شناسی و روانشناسی و ...)
۷. حمایت از محققان سلامت زنان بویژه زنان محقق و تشویق و ترغیب و تأمین نیازهای علمی و تحقیقاتی آنان

راهکارهای خدماتی**هدف اختصاصی ۱۴**

۱. ارائه الگوهای برتر و موفق مدیریت زنان بویژه در نظام سلامت در قالب کتاب ، مستند تلویزیونی و ...
۲. برگزاری گردهمایی ها و همایش ها در تبیین جایگاه زنان در مدیریت (نظام سلامت)
۳. شناسایی زنان توانمند مدیر و ایجاد بانک اطلاعاتی در این خصوص
۴. تقویت نقش رسانه های جمعی در ارتقای باور جامعه به توانمندی های مدیریتی زنان
۵. انتشار نشریه و مجلات ویژه در موضوعات مرتبط با مدیریت زنان
۶. نظارت بر اعمال قوانین و مقررات شایسته سالیاری در انتخاب و ارتقای مدیران ارشد
۷. اختصاص بودجه متناسب جهت انجام پروژه های تحقیقاتی سلامت زنان بویژه توسط محققین زن

هدف اختصاصی ۱۵: توسعه و ارتقای برنامه های خود مراقبتی برای زنان و خانواده

راهنماها

۱. اصلاح نگرش زنان در خصوص اهمیت مراقبت از سلامت خود
۲. افزایش آگاهی خانواده و جامعه در خصوص اهمیت خودمراقبتی
۳. افزایش مهارتهای زنان در خصوص روش های خود مراقبتی
۴. برنامه ریزی آموزش های خود مراقبتی برای زنان شاغل و خانه دار
۵. اختصاص منابع برای آموزش خودمراقبتی
۶. تهیه راهنماهای آموزشی در مورد خودمراقبتی
۷. افزایش مشارکت زنان و جامعه در خودمراقبتی برای خود و خانواده
۸. توانمندسازی زنان و ارتقای سواد خود مراقبتی

راهکارهای آموزشی

هدف اختصاصی ۱۵

۱. تدوین محتوی آموزشی مناسب برای خودمراقبتی زنان و خانواده
۲. یگیری و پایش آموزش ها
۳. تولید رسانه آموزشی مناسب برای زنان و خانواده
۴. بازآموزی کارکنان بهداشتی در تمام سطوح از پزشک تا بهورز در مورد مراقبتی
۵. افزایش اطلاعات عمومی و بهداشتی کلیه سطوح جامعه
۶. تهیه مطالب آموزشی در زمینه خودمراقبتی در کتب درسی
۷. استفاده بهینه از امکانات رسانه ملی
۸. ایجاد کمپین های آموزشی جهت تنظیم اهداف
۹. تنظیم برنامه آموزشی در زمینه خودمراقبتی زنان آسیب پذیر مناطق محروم
۱۰. افزایش دسترسی زنان به خدمات و مراقبت های سلامت با کیفیت و متناسب با نیازهای دوران مختلف زندگی
۱۱. افزایش دسترسی به منابع آموزشی در جهت ارتقای سواد سلامت
۱۲. آموزش های کلان و گسترده تربیت سفیران سلامت برای خانواده ها و در سطح جامعه
۱۳. تدوین آزمون های خودمراقبتی برای خانواده ها و آموزش مراقبت به زنان

راهکارهای پژوهشی**هدف اختصاصی ۱۵**

۱. بررسی وضعیت خود مراقبتی زنان و خانواده ها در کشور
۲. تعیین نیاز های خود مراقبتی زنان و خانواده ها در کشور
۳. حمایت از پژوهش های راهبردی در خصوص ابعاد مختلف خودمراقبتی
۴. پژوهش در خصوص ابعاد مختلف خود مراقبتی برای تمامی اعضای خانواده
۵. پژوهش در خصوص تعیین نوع شاخص ها برای اندازه گیری میزان تاثیر راهکارها در ارتقای خود مراقبتی

راهکارهای خدماتی**هدف اختصاصی ۱۵**

۱. توسعه و ارائه خدمات تشویقی و حمایتی خود مراقبتی در نظام ارائه خدمات بهداشتی و درمانی
۲. فراهم نمودن و تسهیل امکان استفاده از خدمات تشخیصی و غربالگری در نظام ارائه خدمات (از قبیل بسته های بیمه تکمیلی یا خدمات رایگان برای معاینات و آزمونهای تشخیصی سرطانهای زنان)
۳. تدوین قوانین حمایتی در ترویج خودمراقبتی

هدف اختصاصی ۱۶: توسعه کمی و کیفی آموزش پزشکی زنان در کسب تخصص های**مورد نیاز سلامت زنان****راهبردها**

۱. ایجاد فرصت و امکانات عادلانه در تربیت نیروی متخصص زن به منظور بهره‌گیری از تخصص آنان در توسعه سلامت زنان
۲. توسعه مشارکت زنان متخصص در سطوح مختلف مدیریت نظام سلامت کشور
۳. افزایش کمی و کیفی سطح آموزش پزشکی زنان و مهارت‌های اختصاصی سلامت زنان، و تنوع بخشی به رشته‌های دانشگاهی متناسب با نیازهای سلامت آنان در دوره های مختلف زندگی

راهکارهای آموزشی

هدف اختصاصی ۱۶

۱. اهتمام بر برنامه‌ریزی آموزش پزشکی و تدوین منابع درسی متناسب با نیازها و نقش‌آفرینی‌های زنان در سلامت خانواده و اجتماع
۲. برنامه‌ریزی جامع و راهبردی در خصوص تربیت زنان متخصص و مورد نیاز جامعه در راستای توسعه و تعالی نظام سلامت کشور
۳. افزایش مشارکت اعضای هیأت علمی زن در برنامه‌ریزی آموزشی و فرهنگی
۴. افزایش مشارکت اعضای هیأت علمی زن در برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه‌های علوم پزشکی
۵. ارتقاء سطح علمی، آموزشی، پژوهشی و مدیریتی زنان در دانشگاه‌ها از طریق دوره‌های تخصصی، فرصت‌های مطالعاتی و ... در کوتاه مدت و درازمدت
۶. توسعه دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی خاص زنان
۷. تقویت هویت ملی و دینی و روحیه اعتماد به نفس و خودباوری در زنان و دختران دانشگاهی از طریق برنامه‌های فرهنگی
۸. توسعه و تعمیق بینش سیاسی دانشجویان بمنظور دفاع از نظام اسلامی و مقابله با تهاجم فرهنگی
۹. اهتمام به معرفی اسوه‌ها و الگوهای مناسب از مفاخر زنان مسلمان در عرصه‌های گوناگون علمی تخصصی و فرهنگی اخلاقی در برنامه‌های فرهنگی و متون آموزشی دانشگاه‌ها
۱۰. توسعه و تقویت فرهنگ عفاف و حجاب و رعایت اصول و موازین اسلامی از طریق برنامه‌های آموزشی و فرهنگی دانشگاه‌ها

راهکارهای پژوهشی**هدف اختصاصی ۱۶**

۱. تخصیص بخشی از امکانات، اعتبارات پژوهشی، موضوعات و منابع تحقیقات به مسائل و موضوعات مورد نیاز سلامت زنان
۲. حمایت از محققین زن در بخش پژوهش و فن آوری های سلامت و تلاش جهت رفع مشکلات آنان و بهبود زندگی مادی و معنوی آنان
۳. توسعه ارتباط علمی اعضاء هیأت علمی و محققین و دانشجویان تحصیلات تکمیلی زن با سایر دانشگاهها و مجامع علمی در سطح ملی و بین المللی
۴. حمایت از تشکیل و توسعه انجمنهای علمی تخصصی زنان در حوزه سلامت زنان
۵. تخصیص امکانات علمی و پژوهشی مناسب جهت جذب نخبگان علمی زن
۶. توسعه و ساماندهی واحدهای پژوهشی مرتبط با سلامت زنان به منظور ارتقاء وضعیت پژوهشها
۷. توسعه مشارکت اعضاء هیأت علمی و پژوهشگر زن در فعالیتهای مربوط به پارکهای فن آوری و شهرکهای تحقیقاتی در حوزه سلامت

راهکارهای خدماتی**هدف اختصاصی ۱۶**

۱. اهتمام بر برنامه ریزی آموزش پزشکی و تدوین منابع درسی ایجاد فرصت عادلانه با تأکید بر اصل تعهد و تخصص و شایسته سالاری در جذب و بهره گیری از توانمندی های زنان متخصص در نظام مدیریتی به عنوان اعضاء هیأت علمی در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی
۲. ایجاد فرصت عادلانه با تأکید بر اصل تعهد و تخصص و شایسته سالاری در جذب و بهره گیری از توانمندی های زنان متخصص در نظام مدیریتی به عنوان اعضاء هیأت علمی در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی
۳. بهره گیری مناسب و تخصصی از مشارکت کمی و کیفی زنان آموزش دیده و فارغ التحصیل به عنوان سرمایه های ملی در برنامه های توسعه در راستای بهره وری مناسب از نظام آموزشی کشور و ایجاد توسعه پایدار و متوازن.
۴. استفاده بهینه از تجارب علمی و فرهنگی زنان دانشگاهی و حوزوی در مجامع ملی و بین المللی.
۵. ایجاد هماهنگی جهت ایجاد فرصت های شغلی بمنظور بهره وری نظام مند و مناسب از نظام آموزش عالی دولتی زنان با توجه به صرف منابع و جلوگیری از اتلاف آن
۶. اتخاذ تدابیر قانونی و آموزشی انعطاف پذیر برای بکارگیری زنان در نظام سلامت، متناسب با مسئولیت های خانوادگی آنان (همسری و مادری)

هدف اختصاصی ۱۷: رفع موانع فرهنگی، اقتصادی و فیزیکی برای دسترسی و استفاده

از خدمات مورد نیاز سلامت

راهبردها

۱. ارتقا آگاهی سیاستمداران، برنامه ریزان و تصمیم گیران و افراد اجرایی در خصوص ابعاد مختلف دسترسی و موانع موجود
۲. شناسایی موانع فرهنگی، اقتصادی و فیزیکی دسترسی به خدمات از دید سیاستگذاران، ارائه دهندگان و گیرندگان خدمت
۳. برنامه ریزی و سیاستگذاری در حوزه سلامت با توجه به موانع فرهنگی، اقتصادی و فیزیکی دسترسی و استفاده از خدمات
۴. استفاده از ظرفیت رسانه های عمومی برای اطلاع رسانی در خصوص اهمیت مشکلات سلامت زنان و شیوه دسترسی به خدمات
۵. استفاده از ظرفیت مددکاری اجتماعی برای افزایش دسترسی به خدمات سلامت زنان

راهکارهای آموزشی**هدف اختصاصی ۱۷**

۱. آموزش مسئولان و مدیران و کارشناسان در خصوص مشکلات و موانع موجود اعم از فرهنگی، اقتصادی و قانونی
۲. اطلاع رسانی و آموزش از طریق رسانه های جمعی (صدا و سیما)، مطبوعات و ارائه بروشور و تراکت در مراکز آموزشی و فرهنگی
۳. آموزش و توجه و احترام به باورهای فرهنگی و مذهبی جمعیت تحت پوشش برای ارائه دهندگان خدمات در مراکز
۴. ارتقای سواد سلامت در خصوص تعیین کننده های اجتماعی سلامت برای ارائه دهندگان خدمات سلامت
۵. ارتقای سطح مطالب آموزشی در دوره های کلاسیک در خصوص اهمیت سلامت زنان
۶. ارتقای سطح مطالب آموزشی در دوره های کلاسیک برای اطلاع از موانع فرهنگی موجود

راهکارهای پژوهشی

هدف اختصاصی ۱۷

۱. نیازسنجی و الویت بندی در خصوص مشکلات و موانع موجود در انجام طرحهای سلامت زنان
۲. بررسی موانع حقوقی و قضایی در دسترسی و ارائه خدمات سلامت به زنان
۳. شناسایی عوامل اجتماعی موثر بر سلامت زنان، تعیین و سنجش شاخص های عدالت در سلامت زنان
۴. شناسایی موانع اجرایی بیمه همگانی زنان در قالب بیمه سلامت ایرانیان
۵. بررسی مقررات در مسایل حقوقی مرتبط با مراکز ارائه خدمات غیر حضوری
۶. تدوین محتوای آموزشی برای گروههای هدف مختلف

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۱۷

۱. ارائه مستندات مربوط به موانع فرهنگی اقتصادی و فیزیکی دسترسی و استفاده از خدمات سلامت زنان (مطالعات و تحقیقات) به سیاستگذاران و تصمیم گیران حوزه سلامت
۲. شناسایی و نظارت بر خدمات سلامت زنان در ارگانها و موسسات
۳. ایجاد شبکه های مجازی رسمی ارائه خدمات سلامت روان، مددکاری اجتماعی، مشاوره در خصوص بیماریهای دارای انگ اجتماعی
۴. اطلاع رسانی در خصوص خدمات مددکاری زنان و خانواده

هدف اختصاصی ۱۸ : تقویت همکاری‌ها و هماهنگی‌های بین بخشی

راهنما

۱. تقویت همکاری‌ها و هماهنگی‌های بین بخشی در تدوین برنامه‌های مؤثر بر ارتقای سلامت زنان از طریق شورای عالی سلامت
۲. تقویت ارتباط فعال با حوزه‌های علمیه جهت انعکاس موضوعات سلامت زنان به آنان و رفع ابهامات و شفاف‌سازی دیدگاه‌های فقهی در تأمین امنیت و حق سلامت زنان
۳. آگاه‌سازی افراد کلیدی و مرجع (روحانیون، اساتید دانشگاه‌ها، هنرمندان، ورزشکاران) در جوامع محلی در زمینه سلامت زنان
۴. شفاف‌سازی مسئولیت و تقویت نقش و عملکرد دستگاه‌ها و سازمان‌های مختلف در پیشگیری، ایمن‌سازی و کنترل آسیب‌های اجتماعی تأثیرگذار بر سلامت زنان در راستای برنامه‌های توسعه کشور
۵. توسعه ارتباط و همکاری با سازمانهای غیر دولتی در حوزه سلامت زنان

راهکارهای آموزشی**هدف اختصاصی ۱۸**

۱. آموزش پیام گزاران سلامت (نمایندگان سایر دستگاه ها در وزارت بهداشت) جهت حساس سازی سایر دستگاه ها به موضوعات مرتبط با سلامت زنان
۲. گنجاندن مباحث و موضوعات مرتبط با سلامت زنان در همایشها و دوره های آموزشی آکادمیک بویژه برای سیاستگذاران و مدیران (دوره MPH)
۳. برگزاری سمینارها و دوره های آموزشی با موضوع اهمیت و ابعاد سلامت زنان برای جمعیت های هدف روحانیون، اساتید دانشگاه ها، هنرمندان، ورزشکاران

راهکارهای پژوهشی**هدف اختصاصی ۱۸**

۱. شناسایی و استفاده از ساختارها و ظرفیت های موجود در دستگاه های ذیربط مرتبط و موثر بر سلامت زنان
۲. تدوین برنامه های آموزشی متناسب با نیازهای سلامت زنان و عوامل فرهنگی و اجتماعی تأثیرگذار بر آن از طریق تعامل بین بخشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با دستگاه های ذیربط. برنامه ریزی پژوهش های مشترک با مراکز پژوهشی حوزه های علمیه در زمینه موضوعات سلامت زنان و رفع ابهامات و شفاف سازی دیدگاه های فقهی در تأمین امنیت و حق سلامت زنان
۳. تبیین مسولیت و نقش سازمان ها در کنترل آسیب های اجتماعی تاثیر گذار بر سلامت زنان
۴. بررسی راهکارهای تقویت همکاری و ارتباط ما بین مراکز دولتی با قوه قضائیه و مقننه در زمینه ارتقای سلامت زنان
۵. تدوین الگوی حمایت طلبی جهت گسترش همکاری ها و هماهنگی بین بخشی جهت ارتقای سلامت زنان

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۱۸

۱. تشکیل شبکه مجازی و بهره برداری از نهادهای غیردولتی مرتبط با سلامت زنان
۲. بهره گیری از ظرفیت انجمن های خیریه برای اجرای برنامه های مرتبط با سلامت زنان
۳. تدوین و تصویب قوانین ارتقای سلامت زنان و حمایت از زنان آسیب پذیر
۴. جریان سازی اطلاعات عوامل بین بخشی مرتبط با سلامت زنان برای دستگاه ها و نهادهای ذیربط

هدف اختصاصی ۱۹: بهبود مشارکت اجتماعی و الگوی اشتغال زنان متناسب با نقش آنها

در خانواده

راهنما

۱. توسعه مهارت‌ها و ظرفیت‌های شغلی و کسب درآمد برای زنان از طریق خود اشتغالی و مشاغل خانگی به ویژه در اقشار آسیب‌پذیر و نیازمند توسط دستگاهها و نهادهای ذیربط.
۲. حمایت قانونی از نقشهای مادری و همسری زنان در الگوی اشتغال زنان
۳. بهبود شرایط محیط کار متناسب با عوامل خطر سلامت زنان

راهکارهای آموزشی

هدف اختصاصی ۱۹

۱. آموزش و بهبود خود اشتغالی و مهارت‌های شغلی برای زنان بویژه در اقشار آسیب پذیر و نیازمند
۲. تدوین مدولهای آموزش مهارت‌های شغلی و سلامت شغلی زنان
۳. تدوین مدولهای آموزش قوانین شغلی و سلامت زنان
۴. آموزش ایمنی شغلی و سلامت حرفه ای برای زنان شاغل و خانه دار
۵. آموزش مهارت‌های مدیریتی برای زنان نخبه و متخصص در بخشهای مختلف اجتماعی و اقتصادی
۶. آگاه سازی و آموزش قوانین شغلی و حمایتی زنان شاغل برای جمعیت زنان

راهکارهای پژوهشی

هدف اختصاصی ۱۹

۱. ارزیابی میزان اثربخشی و عملکرد قوانین موجود در توسعه مشارکت اقتصادی و اشتغال زنان
۲. بررسی عملکرد قوانین موجود در حمایت و توانمندسازی زنان فقیر نیازمند و آسیب پذیر (سرپرست خانوار، بدسرپرست و خود سرپرست) و تعیین خلأهای موجود
۳. بررسی عملکرد قوانین موجود در حمایت از نقشهای مادری و همسری زنان شاغل
۴. بررسی وضعیت مشاغل خانگی زنان و میزان تأثیر آن در اقتصاد خانواده و جامعه
۵. بررسی سطح سلامت زنان شاغل و خانه دار و عوامل مؤثر بر آن
۶. بررسی تأثیر نقشهای چندگانه زنان و استرسهای ناشی از آن بر سلامت آنان
۷. بررسی نقش شغل خانه داری در توسعه اجتماعی و اقتصادی کشور
۸. بررسی شیوه های محاسبه ارزش اقتصادی و توسعه ای شغل خانه داری (شغل مادری و مدیریت امور خانه) و حمایت از آن در برنامه های توسعه کشور
۹. بررسی شیوه های توانمند سازی اقتصادی زنان در مقابله با فقر، نیازمندی و آسیب پذیری اجتماعی
۱۰. بررسی راهکارهای حمایت از نقشهای همسری و مادری زنان شاغل
۱۱. بررسی راهکارهای حمایت و توسعه مشاغل خانگی زنان و بهبود شرایط محیط کار زنان
۱۲. بررسی آسیب پذیری اقتصادی زنان و تأثیر آن بر سلامت خانواده و جامعه و ارائه راهکارها
۱۳. بررسی میزان بهره مندی زنان کشور از پوشش بیمه های بهداشتی درمانی و تأمین اجتماعی
۱۴. بررسی وضعیت و پیامدهای ناشی از اجرای قانون اشتغال نیمه وقت، دورکاری و سایر قوانین و مقررات شغلی زنان

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۱۹

۱. تأسیس و تقویت مراکز مشاوره شغلی و کاریابی بانوان شاغل یا جویای کار با اولویت زنان نیازمند و آسیب پذیر (سرپرست خانوار ، بدسرپرست و خود سرپرست)
۲. بهره مندی از تسهیلات و امکانات نگهداری کودکان خردسال و مهد کودک برای زنان شاغل با اولویت زنان کم درآمد و آسیب پذیر شاغل (سرپرست خانوار، بدسرپرست و خود سرپرست)
۳. بهره مندی و پوشش زنان خانه دار از بیمه های بهداشتی درمانی و تأمین اجتماعی
۴. حمایت از زنان سرپرست خانوار با تأکید بر پوشش بیمه تأمین اجتماعی و بیمه های بهداشتی درمانی
۵. تدوین قوانین و مقررات حمایت از سلامت زنان شاغل متأهل متناسب با مسئولیتهای خانوادگی و شغلی آنان
۶. ایجاد تسهیلات لازم برای استفاده از تواناییهای زنان کارشناس، متخصص و تحصیل کرده به گونه ای که اهتمام آنان به ایفای نقش خود در خانواده و شرایط زندگی، منجر به کناره گیری از فعالیت اجتماعی نشود.

هدف اختصاصی ۲۰: ترویج سبک زندگی ایرانی اسلامی و تقویت نقش محوری مادری و

تربیتی زنان در خانواده

راهبردها

۱. آموزش‌های ناظر بر موقعیت زنان خانه دار و نقش آنان در سلامت فرد و خانواده و جامعه
۲. هماهنگی و نظام مند کردن قوانین حمایت از خانواده و نظارت بر اجرای آن
۳. فراهم سازی فرصت لازم برای زنان و دختران جهت انجام فعالیت‌های فیزیکی
۴. رفع موانع موجود در دسترسی آنان به امکانات مورد نیاز و بهینه سازی اوقات فراغت آنان (از طریق سازمانهای ذی ربط)
۵. توسعه فرهنگ ورزش در بین دختران و زنان، رفع موانع موجود و دسترسی آنان به امکانات مورد نیاز و بهینه‌سازی اوقات فراغت آنان توسط سازمانهای ذیربط
۶. ترویج و ارتقای رفتارها و عادات سالم غذایی در بین زنان و خانواده ها
۷. توسعه آگاهی زنان و دختران در مورد رفتارهای پرخطر
۸. ترویج روحیه همکاری و مسئولیت پذیری اعضای خانواده
۹. ترویج و تقویت باورهای دینی معنوی زنان و جامعه در زمینه فرهنگ عفاف و امنیت روانی اجتماعی خانواده و جامعه
۱۰. تبیین ارزش انسانی زنان و تقویت هویت ملی و دینی، خودباوری و اعتماد به نفس در زنان و دختران و نقش آنان در تولید نسل سالم و جامعه پویا

راهکارهای آموزشی

هدف اختصاصی ۲۰

۱. توسعه آموزش های رسمی و غیر رسمی (مدارس، دانشگاهها، رسانه ها) در خصوص آموزش قوانین ازدواج، حقوق و تکالیف به زوجین
۲. آموزش شیوه های توسعه شخصیت فردی، اعتماد به نفس و هویت مستقل و خودساخته فرهنگی، مذهبی و خانوادگی
۳. آموزش و تقویت آگاهی های خانواده و جامعه نسبت به تامین نیازهای عاطفی و شخصیتی و شکل گیری هویت دینی و اجتماعی فرزندان به ویژه دختران
۴. آموزش شیوه های ارتباط خانواده با نهادهای آموزشی و پرورشی و ایجاد هماهنگی بیشتر در بین آنها به منظور ایفای نقش بهتر در تربیت فرزندان و ترویج سبک زندگی سالم ایرانی و اسلامی
۵. توسعه آموزش های رسمی و غیر رسمی (مدارس، دانشگاهها، رسانه ها) در خصوص آموزش و تقویت اخلاق، معنویت، محبت و صمیمیت در روابط اعضای خانواده
۶. آگاهسازی و تقویت روحیه تعادل در جوانان در رویکرد آنان به مدگرایی و بیان مستدل و منطقی اثرات و پیامدهای مدگرایی افراطی و پرهیز از تقلید کورکورانه از مدهای غربی و تقویت مدگرایی ملی
۷. ارائه آموزشهای فنی و حرفه‌ای و دانشهای کاربردی جهت مهارت بخشی به زنان و دختران بمنظور گسترش اشتغال مولد خانگی
۸. آموزش رسانه ها در ترویج دیدگاه‌های صحیح در خصوص معیارهای صحیح همسرگزینی، مهارتهای زندگی مشترک، تقلیل هزینه‌های ازدواج از قبیل جهیزیه سبک، مهریه متناسب و پرهیز از تحمیل هزینه‌های سنگین
۹. آموزش غنی سازی روابط همسری، مسئولیت پذیری، مهارتهای زندگی، تقویت پیوندهای عاطفی، نشاط روحی و افزایش رضایت‌مندی آنان از زندگی زناشویی و روابط جنسی سالم
۱۰. آموزش حقوق و تکالیف زوجین و قوانین حمایت خانواده، ازدواج و طلاق برای خانواده ها
۱۱. توانمندسازی دست اندرکاران برنامه های آموزش و مشاوره سلامت و تحکیم خانواده
۱۲. آموزش دختران و زنان خانه دار در خصوص بهره‌وری بهینه از اوقات فراغت در خانه، انجام کارهای عام‌المنفعه و کسب سایر مهارتهای فردی و اجتماعی توسط رسانه‌های مختلف و آموزش‌های غیر حضوری
۱۳. آموزش و ترغیب عمومی بویژه در زنان و خانواده‌ها نسبت به موانست بیشتر با طبیعت و بهره‌مندی از مواهب طبیعی و سیر و سفر
۱۴. آموزش اعضای خانواده در جهت پیشگیری از برخوردهای خشونت آمیز و تلاش درحل منطقی مشکلات خود از طریق مراجعه به مراکز مشاوره و مددکاری اجتماعی سازمانها و مراجع قانونی

راهکارهای پژوهشی

هدف اختصاصی ۲۰

۱. ارزیابی، بازنگری و اصلاح قوانین حمایت از خانواده با تأکید بر حمایت از نقش مادری و تربیتی زنان در خانواده
۲. انجام مطالعات مقایسه‌ای با سایر کشورها در مورد قوانین حمایت از خانواده با تأکید بر حمایت از نقش مادری و تربیتی زنان در خانواده
۳. ارزیابی عملکرد و اجرای قوانین حمایت از خانواده در ایران در ازدواج و پیشگیری از طلاق
۴. ارزیابی و بازنگری قوانین حقوقی زنان در طلاق و حضانت فرزندان
۵. بررسی علل و پیامدهای سلامت جسمی، عاطفی روانی و اجتماعی زنان و خانواده‌ها ناشی از چند همسری مردان
۶. انجام مطالعات مقایسه‌ای در باره ازدواج و قوانین خانواده در کشورهای مختلف
۷. بررسی وضعیت ازدواج و عوامل تأثیرگذار بر آن
۸. بررسی علل و پیامدهای کاهش ازدواج و افزایش طلاق و شناسایی راهکارهای مناسب
۹. بررسی نحوه ترویج سبک زندگی ایرانی اسلامی از طریق کتب درسی
۱۰. بررسی دانش، نگرش و عملکرد جوانان در مورد ازدواج، زندگی مشترک و مسئولیتهای آن
۱۱. بررسی میزان رضایتمندی در ازدواج‌ها و عوامل موثر بر آن
۱۲. ارزیابی و اثربخشی خدمات مشاوره خانواده در تحکیم روابط خانوادگی
۱۳. بررسی کیفیت خدمات مشاوره خانواده و راهکارهای ارتقای آن
۱۴. شناسایی روشهای مناسب مشاوره به زوجین در موارد بحرانی
۱۵. ارزیابی و بازنگری برنامه‌های آموزش رسمی با تأکید بر مهارتهای زندگی و مسئولیت‌پذیری نقشهای خانوادگی
۱۶. بررسی و تدوین مدوله‌های آموزش مهارتهای زندگی و مسئولیت‌پذیری نقشهای خانوادگی برای زوجین در آستانه ازدواج
۱۷. ارزیابی و بازنگری جهت تقویت متون آموزشی در حوزه خانواده و ازدواج و پایش و ارزشیابی مستمر آنها
۱۸. بررسی علل و مشکلات کمبود فعالیت فیزیکی و ورزشی در دختران و زنان و راهکارهای بهبود آن

۱۹. انجام تحقیقات نیازسنجی از زنان و دختران بمنظور موضوع بندی، اولویت بندی و تنظیم برنامه‌های مربوط به اوقات فراغت زنان با رعایت اصل تنوع، جذابیت، کارآمدی و جدید بودن برنامه‌ها
۲۰. تعیین اولویتهای تحقیقاتی در خصوص نحوه تامین اوقات فراغت و ارزیابی مستمر از برنامه‌های فرهنگی بانوان از طریق پژوهشهای نظر سنجی و تاثیر سنجی بر زندگی فردی، اجتماعی و... زنان و دختران
۲۱. انجام پژوهشهای تطبیقی بمنظور استفاده از راهکارهای عملی و اقدامات انجام یافته پیرامون اوقات فراغت زنان و دختران در کشورهای مسلمان و غیر مسلمان
۲۲. انجام پژوهشهای تطبیقی برای بهبود وضع گذران اوقات فراغت زنان در مراکز فرهنگی مختلف و تبادل اطلاعات
۲۳. بررسی موانع و مشکلات دسترسی و بهره مندی دختران و زنان از تسهیلات و امکانات مورد نیاز در غنی سازی اوقات فراغت
۲۴. بررسی راهکارهای ایجاد ارتباط سازمانی و هماهنگی میان کلیه دستگاههای سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، اجرایی و نظارتی درخصوص بهینه سازی اوقات فراغت زنان و دختران
۲۵. تدوین شاخصها و ارزیابی عملکرد سالانه درخصوص برنامه‌های اوقات فراغت توسط مدیران هر دستگاه و ارسال آن به مراکز برنامه ریزی و نظارتی زنان و جوانان در سطوح ملی و استانی
۲۶. تدوین مدولهای آموزشی شامل آموزه‌های دینی و اسلامی در خصوص ترویج رفتارهای سلامت معنوی بویژه ارتباطات و روابط اجتماعی و خانوادگی
۲۷. بررسی و معرفی سیره عملی معصومین (ع)، بزرگان علمی و ادبی و فرهنگی، منطبق با مقتضیات زمان و مکان و شرایط سنی جوانان
۲۸. بررسی و تبیین فلسفه و پیامدهای مثبت فرهنگی اجتماعی، روانی و اخلاقی عفاف و حجاب درعرصه‌های مختلف زندگی و اثرات منفی عدم رعایت آن در سست کردن بنیانهای اخلاقی خانواده و جامعه
۲۹. بررسی موانع و مشکلات و نیازسنجی خانواده ها در تامین نیازهای عاطفی و شخصیتی و شکل گیری هویت دینی و اجتماعی فرزندان به ویژه دختران
۳۰. بررسی علل و پیامدهای رویکرد دختران و زنان به مدگرایی افراطی و تقلید کورکورانه از مدهای غربی و راهکارهای تقویت مدگرایی ملی و روحیه تعادل در جوانان
۳۱. بررسی شیوه ها و راهکارهای تقویت کارکردهای زیستی، تربیتی، روانی و عاطفی خانواده به عنوان مهمترین بستر رشد فرهنگی جامعه از طریق رسانه‌ها و کتب درسی
۳۲. بررسی راهکارهای ترویج روحیه همکاری و وفاداری متقابل زن و مرد در زندگی مشترک و بحران‌های خانوادگی و پرهیز از ترویج روحیه مردستیزی و یا زن‌ستیزی در برنامه‌ها

۳۳. بررسی علل ناهنجاری‌های فرهنگی و اخلاقی در بین اعضای خانواده و ارایه راهکارهای مناسب

۳۴. بررسی شیوه‌های ارتباط خانواده با نهادهای آموزشی و پرورشی و ایجاد هماهنگی بیشتر در بین آنها به

منظور ایفای نقش بهتر در تربیت فرزندان

۳۵. بررسی آگاهی زوجین و خانواده از قوانین مربوط به حقوق و وظایف یکدیگر

۳۶. بررسی نقش مثبت و منفی شبکه‌های اجتماعی و مجازی بر سلامت زنان و خانواده و سبک زندگی

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۲۰

۱. برنامه‌ریزی جهت ارتباط، هماهنگی و توسعه فعالیتهای نهادهای اجرایی و قانونی در راستای ترویج سبک زندگی ایرانی اسلامی
۲. توسعه فضاهای ورزشی اختصاصی بانوان و دختران (بخصوص در مناطق محروم) توسط نهادهای ذیربط از جمله آموزش پرورش، شهرداری ها، و وزارت ورزش و جوانان
۳. رعایت اصول و ضوابط معماری اسلامی و ملی با توجه به خصوصیات روحی و جسمی بانوان در شهرسازی، ساخت و تجهیز مدارس و مراکز فرهنگی و ورزشی ویژه آنان توسط شهرداری‌ها و دستگاهها و نهادهای ذیربط
۴. ایجاد و توسعه تشکیلات ورزشی بانوان از طریق تقویت بودجه و امکانات ورزش همگانی و آموزشی و احداث و تجهیز فضاها و اماکن ورزشی زنان
۵. ایجاد ساختارهای بین بخشی جهت هماهنگی میان کلیه دستگاههای سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، اجرایی و نظارتی بمنظور استفاده بهینه از توان و امکانات موجود و تبادل تجربیات، اطلاعات و منابع درخصوص اوقات فراغت زنان و دختران
۶. ایجاد و توسعه مراکز فرهنگی و بهره‌مندی سریع، آسان و ارزان از تسهیلات فراغتی در محل زندگی و کار بانوان
۷. اختصاص بوستانها، مراکز فرهنگی و تفریحی مختص بانوان
۸. ایجاد مجتمع‌های چند منظوره فرهنگی، هنری، ورزشی محفوظ و مستتر در شهرها با امکانات گوناگون اعم از کتابخانه، سالن اجتماعات، سالن سینما، مهدکودک، وسایل شهرسازی، غذاخوری، محل خرید برای زنان و خانواده ها
۹. انجام تبلیغات در معرفی نمادها و الگوهای لباس ایرانی و بومی مناطق مختلف کشور و ممانعت از تبلیغ الگوهای مغایر با فرهنگ ایرانی - اسلامی
۱۰. نظارت و ارزیابی مستمر رسانه ها و شبکه های اجتماعی در جهت کنترل و پیشگیری از مفاسد اخلاقی و اجتماعی ترویج اخلاق و رفتارهای مغایر با ارزشهای فرهنگی اجتماعی مذهبی جامعه ایرانی

۱۱. معرفی و آرایه الگو از زنان و مردان موفق جامعه در عرصه های مختلف علمی فرهنگی، با لحاظ موفقیت آنها در نقش مادری، پدری و همسری
۱۲. ایجاد تسهیلات لازم برای بهره‌مندی بانوان محروم و مستضعف از امکانات موجود فرهنگی بدون پرداخت هزینه
۱۳. بازنگری و بهبود قوانین و خدمات تامین اجتماعی زنان بویژه در باره زنان آسیب پذیر(زنان خود سرپرست ، بدسرپرست و سرپرست خانوار)
۱۴. تقویت، ارتقاء و به روزرسانی برنامه ها و قوانین حمایتی زنان بهنگام عدم پایبندی اخلاقی همسر (چند همسری یا روابط خارج از ازدواج)
۱۵. توسعه فعالیت‌های بنیادهای ازدواج به منظور جلب مساعدت دولت و خیرین در امر ازدواج جوانان
۱۶. اصلاح قوانین ازدواج مندرج در سند ازدواج (مهریه، نصف کردن اموال پس از طلاق و ...) و رفع موانع اجرایی آنها
۱۷. بازنگری و اصلاح قوانین و ساختارهای حقوقی، اقتصادی و فرهنگی برای پیشگیری از وقوع طلاق
۱۸. ایجاد و توسعه مراکز مشاوره و آموزش قبل از ازدواج برای جوانان و ارائه خدمات و تسهیلات در رفع موانع
۱۹. تقویت و توسعه مراکز مشاوره خانواده بویژه در دادگاهها
۲۰. نظارت بر کیفیت و نحوه ارائه خدمات مشاوره خانواده
۲۱. تقویت و حمایت از NGO های ارائه دهنده خدمات مشاوره و مددکاری زنان
۲۲. جذب و تربیت مدیران، برنامه‌ریزان و مربیان فعالیتهای فرهنگی - اجتماعی از میان بانوان متعهد و متخصص
۲۳. ترویج و توسعه ازدواج‌های آسان در اقشار مختلف جوانان مانند ازدواج‌های دانشجویی

هدف اختصاصی ۲۱: ارتقای سلامت زنان آسیب پذیر (بی سرپرست ، خود سرپرست ،**بدسرپرست و سرپرست خانوار)****و توانمندسازی آنان از طریق اقدامات و خدمات حمایتی لازم****راهبردها**

۱. ارتقای خدمات و حمایت های ویژه مورد نیاز سلامت برای دختران و زنان آسیب پذیر، زنان سرپرست خانوار، خود سرپرست و دارای معلولیت های فیزیکی، روانی و اجتماعی بویژه در مناطق محروم
۲. توانمندسازی زنان خودسرپرست، بدسرپرست و حمایت های حقوقی و مالی و اجتماعی از آنان
۳. ساماندهی و هدفمندسازی تسهیلات اشتغال زایی با تاکید بر سه دهک اول درآمدی بویژه در زنان خود سرپرست، بد سرپرست و معلول نیازمند
۴. تعمیم بیمه های اجتماعی قانونی جهت حمایت از زنان خود سرپرست، بدسرپرست و معلول نیازمند و افراد تحت تکفل آنان

راهکارهای آموزشی**هدف اختصاصی ۲۱**

۱. آموزش مهارت های لازم به مادران جهت شناسایی و پیشگیری از آسیب های اجتماعی بین دختران نوجوان و جوان
۲. مهارت آموزی به زنان سرپرست خانوار در زمینه خود اشتغالی و مهارت های فنی، شغلی و اجتماعی
۳. آموزش قوانین و مقررات حمایت اجتماعی زنان خودسرپرست، بدسرپرست و معلول جسمی
۴. تربیت نیروی انسانی مددکاری و مشاوره و جذب و بکارگیری آنها در مراکز مربوط

راهکارهای پژوهشی**هدف اختصاصی ۲۱**

۱. مطالعه شیوع شناسی نرخ اعتیاد به مواد مخدر در بین دختران نوجوان و جوان
۲. مقایسه تطبیقی قوانین حمایتی و بیمه ای زنان سرپرست خانوار در ایران و کشورهای موفق
۳. بررسی شیوه ها و راهکارهای توسعه کمی و کیفی بیمه های اجتماعی زنان
۴. بررسی وضعیت موجود جامعه زنان خود سرپرست، بدسرپرست و معلول و راهکارهای ارتقای وضعیت آنان
۵. ارزیابی قوانین حمایتی از جامعه زنان خودسرپرست، بدسرپرست و معلول و پیامدهای فردی خانوادگی و اجتماعی
۶. مطالعه علل و پیامدهای فردی خانوادگی و اجتماعی آسیب های اجتماعی زنان

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۲۱

۱. برنامه ریزی مناسب جهت دسترسی به خدمات و حمایت های ویژه مورد نیاز سلامت برای دختران و زنان آسیب پذیر، زنان سرپرست خانوار، خودسرپرست و دارای معلولیت های فیزیکی، روانی و اجتماعی بویژه در مناطق محروم توسط دستگاه های ذیربط
۲. ایجاد و توسعه مراکز فوریتی و خدمات مشاوره و مددکاری برای زنان آسیب پذیر شامل خطوط تلفنی اورژانس اجتماعی و خانه های امن در سطح کشور
۳. ایجاد شبکه های مردم نهاد و مردمی شناسایی و ارائه خدمات مددکاری و مشاوره
۴. ارائه خدمات مشاوره رایگان به زنان و دختران آسیب دیده از اعتیاد
۵. ارائه خدمات تشخیصی درمانی به زنان و دختران مبتلا به آسیب های اجتماعی و بیماریهای خاص (ایدز، اعتیاد و ...)
۶. طراحی و اجرای بسته های بیمه های اجتماعی زنان
۷. برنامه ریزی ایجاد شغل و تسهیلات اشتغال زایی مناسب برای زنان خودسرپرست، بد سرپرست و معلول

هدف اختصاصی ۲۲: تدوین و اصلاح قوانین حمایت از سلامت زنان

راهبردها

۱. بهبود قوانین حمایت از زنان در مقابل آسیب های اجتماعی و ضمانت اجرایی آنها
۲. توسعه زمینه های مساعد جهت اجرای منشور حقوق زنان و مسئولیت های آنان
۳. بهبود جریان سازی رویکرد توجه به شرایط و وضعیت زنان در تدوین سیاست ها، قوانین و مقررات مؤثر بر سلامت آنان
۴. افزایش مشارکت و حضور زنان در تدوین قوانین و سیاست های مؤثر بر سلامت زنان
۵. تدوین قوانین در راستای ترویج سبک سالم زندگی خانوادگی
۶. تدوین قوانین در راستای تقویت دسترسی به خدمات مورد نیاز سلامت زنان بویژه در حوزه های بهره مندی از بسته های خدمات بیمه ای سلامت (خودمراقبتی، غربالگری، و توانبخشی)

راهکارهای آموزشی**هدف اختصاصی ۲۲**

۱. ارائه خدمات آموزشی حقوقی متناسب با سن و جنس جهت آگاهی زنان و خانواده از قوانین حمایت سلامت زنان و خانواده از طریق ایجاد تورهای آموزشی، کتابخانه های سیار، مسابقات و اهدای جوایز و...
۲. آگاه سازی و آموزش جامعه از قوانین و حقوق زنان و خانواده از طریق کتب درسی متوسطه و دانشگاهی

راهکارهای پژوهشی**هدف اختصاصی ۲۲**

۱. بررسی موانع اجتماعی و چالش های تدوین و اجرای قوانین حمایتی سلامت زنان از دیدگاه سیاستگذاران، تصمیم گیران و جامعه زنان
۲. بررسی، ارزیابی و تحلیل و تعیین خلأ های قوانین موجود حمایت از سلامت زنان
۳. انجام پژوهش در زمینه موانع اجرایی قوانین موجود حمایت از سلامت زنان با توجه به شرایط فرهنگی حاکم بر مناطق گوناگون و ارائه راهکارها
۴. پایش و نظارت بر اجرا و بکارگیری قوانین مصوب حمایت از سلامت زنان توسط دستگاههای ذیربط
۵. بررسی علل عدم حضور یا بکارگیری زنان در سطوح تصمیم گیری و قانونگذاری و ارائه راهکارها
۶. مطالعه تطبیقی قوانین مدنی مرتبط با سلامت زنان در سایر کشورها و مقایسه آنها با قوانین جمهوری اسلامی ایران
۷. انجام پژوهشهای میدانی از نتایج عملکرد و پیامدهای اجرای قوانین مدنی در حوزه زنان و خانواده

راهکارهای خدماتی**هدف اختصاصی ۲۲**

۱. برنامه‌ریزی آموزشی دوره‌های آشنایی با قوانین حمایت از سلامت زنان در مراکز شبکه بهداشت کشور برای جمعیت تحت پوشش
۲. بازنگری و اصلاح قوانین و سیاستهای مؤثر بر سلامت زنان و خانواده با توجه به مسائل مبتلا به و نیازهای خانواده امروزی
۳. تربیت زنان داوطلب بعنوان رابطین حقوقی سلامت زنان جهت افزایش آگاهی جامعه زنان از قوانین حمایتی زنان
۴. تدوین قانون آموزش زوجین از حقوق و مسئولیت های همسری و خانوادگی و شروط ضمن عقد، قبل از عقد ازدواج
۵. تهیه برنامه‌های تلویزیونی و رادیویی در زمینه افزایش آگاهی خانواده‌ها از قوانین مدنی سلامت زنان، کودکان و سالمندان
۶. راه اندازی مراکز مشاوره جهت آگاهی خانواده‌ها از قوانین مدنی سلامت زنان، کودکان و سالمندان

هدف اختصاصی ۲۳: بهبود عوامل اجتماعی اقتصادی مؤثر بر سلامت زنان

راهبردها

۱. ارتقای سطح آگاهی زنان و مردان در زمینه عوامل اجتماعی و اقتصادی مرتبط با سلامت
۲. ارتقای وضعیت تحصیلی زنان و افزایش بهره‌وری نیروی زنان فارغ‌التحصیل
۳. توانمندسازی و حمایت از زنان، خانواده و جامعه در خصوص مهارت‌های لازم زندگی با توجه به آموزه‌های دینی و شرایط فرهنگی، بومی و منطقه‌ای در پیشگیری و کنترل آسیب‌های اجتماعی
۴. توسعه آگاهی زنان و خانواده‌ها از نقش و مسئولیت‌های متعدد زنان در خانواده و اجتماع
۵. بهبود وضعیت اقتصادی، اشتغال و درآمدزایی زنان

راهکارهای آموزشی

هدف اختصاصی ۲۳

۱. آموزش خانواده ها بخصوص روستاییان در مورد اهمیت و مزایای تحصیل دختران
۲. آموزش توانمند سازی، مهارت‌های زندگی و حل مشکل به دختران دانش آموز و دانشجو
۳. توسعه شیوه‌های آموزش مجازی و برخط (online) در سطوح مختلف ویژه زنان و دختران بویژه در مناطق محروم و دور افتاده
۴. توسعه آموزشهای عمومی و سواد آموزی ویژه زنان از طریق رسانه های عمومی رادیو و تلویزیون بویژه در مناطق محروم و روستایی
۵. تعیین نیازهای آموزشی سلامت زنان و عوامل فرهنگی و اجتماعی و معنوی تاثیرگذار در گروههای مختلف سنی و براساس پایه های مختلف تحصیلی و آموزشی

راهکارهای پژوهشی

هدف اختصاصی ۲۳

۱. بررسی وضعیت و پیامدهای حضور زنان در مقاطع تحصیلات تکمیلی و شناسایی راهکارهای مدیریتی
۲. تعیین نیازهای آموزشی سلامت زنان و عوامل فرهنگی و اجتماعی و معنوی تاثیرگذار بر آن در گروههای مختلف سنی و براساس پایه های مختلف تحصیلی و آموزشی
۳. بررسی وضعیت و الگوی توزیع جنسی نیروی انسانی در رشته های مختلف تحصیلی و ارائه راهکارهای مناسب
۴. بررسی وضعیت کلی خوابگاههای دختران دانشجو
۵. بررسی وضعیت سلامت جسمی روانی و اجتماعی دانشجویان دختر
۶. بررسی وضعیت اعتیاد در بین دانشجویان دختر
۷. بررسی موانع تحصیل دختران در مقاطع زیر دیپلم بویژه در مناطق روستایی و محروم کشور و عوامل مؤثر و ارائه راهکار
۸. بررسی وضعیت اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاهی زن، عوامل مؤثر و ارائه راهکارهای افزایش بهره وری
۹. بررسی وضعیت و پیامدهای عزیمت دختران دانشجو به خارج از کشور جهت ادامه تحصیل
۱۰. بررسی شیوه های نوین و مناسب برای ارتقای شغلی و افزایش بهره مندی از خدمات تخصص زنان فارغ التحصیل دانشگاهی و رفع موانع
۱۱. بررسی وضعیت نابرابری و موانع بکارگیری زنان در موقعیت های مدیریتی و تصمیم گیری

راهکارهای خدماتی**هدف اختصاصی ۲۳**

۱. ایجاد و توسعه تسهیلات تحصیلی ویژه دختران در محل اقامت خانواده ها
۲. تقویت مراکز مشاوره تحصیلی در مقاطع دبیرستان و دانشگاه
۳. تهیه بانک اطلاعات فارغ التحصیلان، متخصصین و مدیران زن
۴. بهبود تسهیلات در خوابگاههای دختران (تغذیه، بهداشت، ورزش و تفریحات سالم)
۵. تقویت مراکز مشاوره دانشجویی دختران در زمینه های مختلف
۶. ایجاد و توسعه مراکز مشاوره شغلی، کارآفرینی و کاریابی زنان فارغ التحصیل آموزش عالی
۷. رفع موانع ارتقاء شغلی و کسب موقعیت های مدیریتی و تصمیم گیری برای زنان متخصص واجد شرایط

هدف اختصاصی ۲۴: توسعه فرهنگ ازدواج و تشکیل خانواده سالم و حفظ و استحکام

کیان خانواده و پیشگیری از طلاق

راهبردها

۱. ترویج ازدواج بهنگام و پایدار و آگاهانه بر اساس معیارهای مناسب
۲. توسعه زمینه های اقتصادی اجتماعی فرهنگی ازدواج
۳. افزایش آگاهی و مهارت های فردی و اجتماعی در جهت تشکیل خانواده سالم
۴. گسترش فرهنگ ایثار در خانواده ها
۵. ارائه الگوی صحیح خانواده بر اساس فرهنگ ملی و آموزه های دینی
۶. توسعه فرهنگ مسئولیت پذیری در خانواده ها
۷. افزایش آگاهی و مهارت در بهبود روابط زناشویی
۸. تقویت نقش محوری زن در رشد و تعالی خود و سایر اعضای خانواده

راهکارهای آموزشی

هدف اختصاصی ۲۴

۱. برگزاری دوره های آموزشی مهارت زندگی و برقراری روابط سالم خانوادگی در مدارس و دانشگاهها
۲. برگزاری کلاس های آموزشی مهارت های زندگی در حل مشکلات و مدیریت بحران خانواده برای زوجین تازه ازدواج کرده
۳. آموزش والدین جهت هدایت جوانان به تشکیل خانواده و ازدواج مطابق با فرهنگ اسلامی- ایرانی
۴. برگزاری دوره های آموزشهای دینی تشکیل خانواده در ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و اخلاق اسلامی بر پایه مودت و محبت
۵. آموزش نقش ها و مسئولیت های خانوادگی بر مبنای روابط عادلانه قدرت در خانواده
۶. آموزش مهارت های زندگی زناشویی و همسررداری و روابط سالم جنسی در خانواده

راهکارهای پژوهشی

هدف اختصاصی ۲۴

۱. پژوهش در زمینه موانع و چالشهای فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی ازدواج بهنگام جوانان
۲. بررسی میزان آگاهی و عملکرد جوانان از مسئولیت پذیری در خانواده
۳. بررسی علل طلاق در کشور و ارائه راهکارهای پیشگیرانه
۴. بررسی راهکارهای ازدواج مجدد برای افراد جدا شده
۵. بررسی نحوه مشارکت سازمانهای مردم نهاد و خیرین در جهت ازدواج جوانان و تشکیل خانواده
۶. نیازسنجی آموزشی و تدوین منابع آموزش مهارت های زندگی مشترک، همسررداری، روابط سالم جنسی، فرزندپروری و حقوق و مسئولیتهای متقابل زوجین برای جمعیت هدف زنان، مردان و خانواده

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۲۴

۱. تدوین برنامه‌هایی با هدف رفع موانع اقتصادی ازدواج از طریق ایجاد تسهیلات مالی و شغلی و توانمندسازی جوانان
۲. ایجاد و توسعه مراکز مشاوره ازدواج با تاکید بر ازدواج آسان
۳. نظارت بر کیفیت خدمات مشاوره به خانواده‌های در شرف طلاق
۴. ارائه خدمات مشاوره زنان مطلقه جهت برقراری زندگی مناسب و سالم
۵. راه‌اندازی مراکز توانمندسازی، کارآفرینی و مهارت‌آموزی شغلی برای جوانان در شرف ازدواج، جهت رفع مشکلات اقتصادی با مشارکت بخش خصوصی، خیرین و سازمانهای مردم‌نهاد

هدف اختصاصی ۲۵: پیشگیری و کنترل آسیبها و ناهنجاری های اجتماعی مانند اعتیاد و

بزهکاری در زنان

راهنما

۱. پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی در زنان و خانواده
۲. ارتقای مهارت‌های زندگی جهت مقابله با انواع آسیب‌ها و ناهنجاری‌های اجتماعی با توجه به آموزه‌های دینی و شرایط فرهنگی، بومی و منطقه‌ای
۳. افزایش تاب‌آوری، توان خودکنترلی و خودنظارتی در افراد جامعه بویژه زنان
۴. توسعه حمایت‌ها و خدمات مورد نیاز زنان و خانواده‌های مبتلا به آسیب‌های اجتماعی

راهکارهای آموزشی

هدف اختصاصی ۲۵

۱. تقویت، جذب و بکارگیری نیروها و سازمانهای داوطلب در شبکه های اجتماعی و گروههای همسان و همیار در آموزش و توانمندسازی زنان در معرض خطر اعتیاد و خانواده های معتادین
۲. ترویج الگوهای مثبت و کنترل بدآموزیها از طریق گروههای مؤثر و مرجع جامعه مانند پزشکان، ورزشکاران، هنرمندان و ...
۳. توسعه آموزش کادر پزشکی در زمینه روشهای نوین پیشگیری و درمان اعتیاد
۴. اجرای برنامه آموزش مهارتهای زندگی (از جمله تفکر انتقادی، ایفای صحیح نقش در زندگی خانوادگی و اجتماعی، سبک سالم زندگی و رفتارهای سالم اجتماعی) و مقابله با مشکلات (تاب آوری) با هدف پیشگیری از آسیبهای اجتماعی و روانی در مدارس برای دانش آموزان، معلمان و مسئولان مدارس و والدین دانش آموزان
۵. آموزش و ارتقای تاب آوری و مهارتهای زندگی (از جمله تفکر انتقادی، سبک سالم زندگی و رفتارهای سالم اجتماعی) به دانشجویان کلیه رشته های تحصیلی
۶. ارتقای سطح سلامت روان و تاب آوری افراد جامعه با آموزش های رسانه ای از قبیل صدا سیما، روزنامه، مجلات بیلبردهای خیابانی
۷. آموزش تاب آوری با هدف کاهش آسیب های اجتماعی از طریق مدیریت مناسب بحران های خانوادگی و اجتماعی، ناملايمات و سختی های زندگی و رسیدن به رشد مضاعف در این فرایند
۸. اجرای برنامه های آموزشی در جهت اصلاح نگرش زنان به مشکلات و چگونگی مواجهه با آنها، هوشمندی در گرفتار نشدن در غم و ناامیدی، شناخت باورها، عقاید و فرضیات اشتباه و توانایی نظم بخشیدن به افکار در جهت کامروایی و خلاقیت
۹. ارائه آموزش جهت ترویج فرهنگ مراجعه خانواده ها به مراکز مشاوره خانواده جهت توانمندسازی و تاب آوری مناسب در هنگام مواجهه با مشکلات خانوادگی و اجتماعی
۱۰. مداخلات آموزشی پیشگیرانه برای آگاهی، نگرش و تاب آوری دانشجویان و آماده سازی جامعه در مورد شیوه های مقابله با سیگار، مواد مخدر و قرص های روان گردان

راهکارهای پژوهشی

هدف اختصاصی ۲۵

۱. بررسی وضعیت اعتیاد و دسترسی به مواد مخدر در میان زنان و عوامل مؤثر بر آن
۲. ارزیابی برنامه‌ها و قوانین موجود در زمینه کنترل اعتیاد بویژه در مورد زنان و خانواده
۳. بررسی روشهای نوین درمان اعتیاد و نحوه پیاده سازی آن‌ها در جامعه
۴. بررسی روشهای کاهش تقاضای مصرف مواد مخدر در زنان
۵. بررسی روشهای مناسب آموزش پیشگیری از اعتیاد در گروههای آسیب پذیر زنان
۶. بررسی و شفاف سازی نقش و مسئولیت سازمانهای مختلف در ساماندهی معتادین با تأکید بر زنان معتاد
۷. برنامه ریزی و اولویت گذاری پژوهش در زمینه آسیبهای اجتماعی و روانی زنان و دختران

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۲۵

۱. بازنگری روش ها و مراحل اجرای برنامه ها و راهبردهای پیشگیری، درمان و مجازات قربانیان و مرتکبین آسیب های اجتماعی با توجه به تغییر شرایط
۲. ایجاد و توسعه مراکز مشاوره و ترک اعتیاد و سازمانهای غیردولتی و گروههای حمایتی و داوطلب خاص زنان جهت شناسایی، حمایت و ارائه خدمات سلامت برای معتادین زن و یا دارای فرد معتاد در خانواده
۳. توسعه اقدامات حمایتی خانوادگی و اجتماعی پس از ترک اعتیاد
۴. اجرای استراتژی های لازم در زمینه کنترل بیکاری و حاشیه نشینی
۵. بازنگری مستمر، ارزشیابی و نظارت بر اجرای سیاستها و برنامههای پیشگیری و کنترل آسیبهای اجتماعی زنان از طریق طراحی و استقرار نظام پایش و کنترل
۶. توسعه و تقویت برنامه های ستاد ملی زن و خانواده در راستای حمایت از تشکیل و تحکیم خانواده و پیشگیری از آسیبهای اجتماعی
۷. حمایت و جلب مشارکت سازمانهای مردم نهاد در ارائه خدمات پیشگیری و کنترل آسیبهای اجتماعی در زنان و خانواده

هدف اختصاصی ۲۶: ارتقای امنیت خانوادگی و اجتماعی زنان و پیشگیری از خشونت

علیه زنان

راهبردها

۱. گسترش آموزش همگانی و اصلاح نگرش خانواده ها نسبت به جایگاه و منزلت زنان در خانواده و جامعه
۲. اتخاذ تدابیر مناسب جهت رفع تبعیض و ظلم و خشونت علیه زنان و کودکان در جامعه و خانواده
۳. اصلاح قوانین و مقررات در حمایت از قربانیان خشونت خانگی و پیشگیری و کاهش خشونت بر علیه زنان و کودکان

راهکارهای آموزشی

هدف اختصاصی ۲۶

۱. الگوسازی و ارائه تصویر مثبت از زنان در ایفای نقش‌های متعدد خانوادگی و اجتماعی در رسانه های عمومی
۲. آموزش خانواده ها در ارزش گذاری به شأن زن در خانواده و جامعه و اهمیت حفظ امنیت و سلامت جسمی و روانی زنان و دختران در محیط خانه و اجتماع (مدارس، دانشگاه، محل کار و...)
۳. آموزش خانواده ها در زمینه پیامدهای منفی اعمال خشونت بر سلامت زنان، کودکان و خانواده
۴. آموزش مهارت‌های زندگی مشترک و حل مسئله برای زوجین به منظور پیشگیری از بروز خشونت در خانواده
۵. اطلاع رسانی در زمینه منابع و مراجع حمایتی به زنان در معرض خطر و آسیب دیده
۶. آموزشی کادر پزشکی در شناسایی فرد خشونت دیده و ارائه خدمت و نحوه ارجاع به مراجع ذیربط پزشکی و قانونی
۷. آموزش پرسنل پلیس در ثبت و گزارش به مراجع ذیصلاح
۸. دوره‌های آموزش اجباری برای مرتکبین خشونت خانگی
۹. دوره‌های آموزشی در زمینه پیشگیری و اجتناب از بروز موقعیت‌های تهدیدآمیز خشونت برای زنان و خانواده‌ها

راهکارهای پژوهشی

هدف اختصاصی ۲۶

۱. بررسی و عملکرد قوانین در مجازات مرتکبین خشونت و حمایت از زنان آسیب دیده، تعیین موارد ابهام آمیز و خلأهای موجود و ارائه راهکار
۲. بررسی نقش و عملکرد نیروی انتظامی در پیشگیری و مقابله با خشونت خانگی و حمایت از امنیت زنان آسیب دیده
۳. بررسی تأثیر خشونت خانگی بر سلامت جسمی، روانی، و اجتماعی زنان و کودکان، عوامل موثر و پیامدها
۴. بررسی و تعریف ابعاد مختلف خشونت خانگی علیه زنان و درجه بندی شدت آن مطابق با شرایط فرهنگی، بومی و اجتماعی جامعه
۵. بررسی و مستند سازی مشکلات و موارد عدم تطابق شرایط حقوقی و اجتماعی موثر بر امنیت زنان در خانواده و جامعه منطبق با شرایط روز
۶. ارزیابی، تأثیر و عملکرد قوانین حمایت از خانواده و زنان در پیشگیری از خشونت خانگی علیه زنان
۷. بررسی نیازهای آموزشی زنان و خانواده ها در پیشگیری از خشونت خانگی
۸. بررسی راهکارهای آموزش مردان در تأمین امنیت سلامت جسمی و روانی زنان و کودکان در خانواده و پیشگیری از خشونت
۹. بررسی تطبیقی قوانین پیشگیرانه و حمایتی زنان آسیب دیده از خشونت خانگی و عملکرد آنها در ایران و کشورهای مختلف
۱۰. تدوین منابع آموزشی زنان و خانواده جهت پیشگیری و کاهش خشونت خانگی
۱۱. آسیب شناسی عدم اجرای قوانین مصوب در خصوص تأمین امنیت جسمی، روانی و اجتماعی زنان و کودکان در خانواده

راهکارهای خدماتی

هدف اختصاصی ۲۶

۱. تدوین دوره های آموزشی برای مشاورین خانواده در زمینه های حقوقی و اجتماعی پیشگیری از خشونت خانگی
۲. تدوین و اعمال مجازاتهای قانونی برای فرد عامل ارتکاب خشونت خانگی و آسیب ساز
۳. ایجاد تسهیلات لازم برای دسترسی فرد خشونت دیده به نهادهای قانونی به منظور احقاق حق
۴. برنامه ریزی و هماهنگی بین بخشی و سازمانهای درگیر در جهت ایجاد تسهیلات حمایتی از زنان قربانی خشونت و هدایت و ارجاع مناسب فرد آسیب دیده
۵. توسعه و تعیین مراکزی جهت ارائه خدمات مورد نیاز، پاسخگویی و حمایت از زنان قربانی در موارد اورژانس
۶. ارائه خدمات بهداشتی درمانی مورد نیاز برای زنان آسیب دیده از خشونت در مراکز بهداشتی درمانی
۷. ارائه برنامه ها و خدمات آموزشی برای خانواده ها و گروه های هدف خاص (مرتکبین خشونت، قربانیان)

مراجع

اسناد منتخب مورد مطالعه و تحلیل عبارتند از:

- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مجلس خبرگان، سال ۱۳۵۸
- سند چشم انداز جمهوری اسلامی ایران ۱۴۰۴، مجمع تشخیص مصلحت نظام، ۱۳ آبان ۱۳۸۲
- سیاست های کلی سلامت ابلاغی مقام معظم رهبری، سال ۱۳۹۳
- سیاست های خانواده ابلاغی مقام معظم رهبری، سال ۱۳۹۵
- نقشه تحول نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سال ۱۳۹۰
- قوانین برنامه های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
- منشور حقوق و مسئولیتهای زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران، شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۸۳/۰۶/۳۱
- نقشه جامع سلامت زنان جمهوری اسلامی ایران
- سیاست ها و راهبردهای ارتقای سلامت زنان در جمهوری اسلامی ایران، شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۸۶/۰۸/۰۸
- سیاست های تشکیل، تحکیم و تعالی خانواده در نظام اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۸۴/۴/۷
<http://ms.farhangelm.ir>
- سیاستهای ارتقاء مشارکت زنان در آموزش عالی، شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۸۴/۷/۲۶
- دستاوردها، چالش ها و افق های پیش روی نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران، شورای سیاست گذاری نظام سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سال ۱۳۸۹
- راهبردهای کلان سلامت زنان در جمهوری اسلامی ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی سال ۱۳۸۸
- سند برنامه جامع ملی توسعه زنان (ماده ۲۳۰ برنامه پنجم توسعه)، معاونت زنان و خانواده ریاست جمهوری، ۱۳۹۲

۱. احمدی بتول، بابا شاهی سعیده. مدیریت سلامت زنان: توسعه سیاست ها و تحقیقات و خدمات. رفاه اجتماعی، فصلنامه رفاه اجتماعی، سال ۱۳۹۱، سال دوازدهم، شماره ۴۷، صص ۵۹-۲۹.
۲. پرویزی سرور، ناصری فروغ، سیدفاطمی نعیمه، قاسم زاده کاکرودی فرزانه. عوامل اجتماعی سلامت زنان ساکن در شهر تهران: یک پژوهش کیفی. نشریه پژوهش پرستاری. ۱۳۸۸؛ دوره ۴ شماره ۱۵. صص ۱۵-۶.
۳. سیمای مرگ و میر در ۲۹ استان کشور در سال ۱۳۸۳، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تحلیل و تدوین. دکتر محسن نقوی، دکترناهد جعفری، چاپ و نشر آرویح، ۱۳۸۶.
۴. احمدی بتول، فرزندی فرانک، علی محمدیان معصومه، چالش های سیاستگذاری و اجرایی سلامت زنان و راهکارهای ارتقای آن: یک رویکرد کیفی بر اساس دیدگاه صاحب نظران، فصلنامه پژوهشکده علوم بهداشتی جهاد دانشگاهی، سال یازدهم شماره ۱ بهمن و اسفند ۱۳۹۰- صص ۱۲۷-۱۳۷
۵. پرویزی سرور، سیدفاطمی نعیمه، کیانی کیان دخت، پویایی خانواده و سلامت زنان: پژوهش کیفی، مجله مطالعات اجتماعی روانشناختی زنان، پاییز ۱۳۸۸، سال ۷، شماره ۲، صص ۵۷-۴۵

۶. حسین رشیدی بتول، کیانی کیان‌دخت، حق‌اللهی فدیة، شهبازی صیقلده شیرین. تعریف سلامت جنسی از دیدگاه متخصصین ایرانی و توصیف اجزای آن: یک مطالعه کیفی. مجله دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران. ۱۳۹۴؛ ۷۳ (۳): ۲۱۰-۲۲۰
۷. اصول و مبانی سیاستهای تحقیقاتی مسایل زنان، مصوب چهارصد و هفتاد و ششمین جلسه مورخ ۱۳۷۹/۱۲/۹ شورای عالی انقلاب فرهنگی. <http://ms.farhangelm.ir>.
۸. سیاستها و راهبردهای ارتقای سلامت زنان مصوب ششصد و سیزدهمین جلسه مورخ ۱۳۸۶/۰۸/۰۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی
۹. نقشه تحول نظام سلامت مبتنی بر الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تهران، ۱۳۹۰
۱۰. احمدی بتول زاهدی فرزانه، علیمحمدیان معصومه، فرزندی فرانک، سیمای سلامت زنان، کلیات، جلد اول شورای فرهنگی اجتماعی زنان ۱۳۸۶
۱۱. احمدی بتول، فرزندی فرانک، شریعتی بتول، علی محمدیان معصومه، محمدی محمود، سیمای سلامت زنان، مطالعه موردی در ایران جلد دوم شورای فرهنگی اجتماعی زنان ۱۳۸۶
۱۲. احمدی، بتول و همکاران چارچوب نظری سلامت زنان ایران: مدل فرمهر، مجله حکیم، ۱۳۹۲، دوره ۱۶، شماره ۴ صفحه ۳۳۷-۳۴۸
۱۳. World Health Organization. National health policies, strategies and plans world health organization [cited 2016 at 6 november]; Available from: <http://www.who.int/nationalpolicies/en/>.
۱۴. Why are national health policies, strategies and plans important? . world health organization; [cited 2016 6 november]; Available from: <http://www.who.int/nationalpolicies/about/en/>.
۱۵. Pacific RCftW. A framework for national health policies, strategies and plans 2010.
۱۶. Navarro V. What is a national health policy? International Journal of Health Services. 2007;37(1):1-14.
۱۷. Kirirgia J, Sambo L, Agu V, Lambo E. How to develop an operational plan for health. East African medical journal. 2001;78(3):14-9.
۱۸. Santiago JM. Women's public health policy in the 21st century. Journal of Midwifery & Women's Health. 2002;47(4):228-38.
۱۹. Rashidian A, Khosravi A, Arab M, Beheshtian M, Khabiri R. Iran multiple indicator demographic and health survey 2010. Tehran: National Institute Of Health Research 2010.
۲۰. Hemmati R, Maktobiyani M. A Study on Gender Inequality among the Selected Middle East Countries: with an Emphasis on Iran's Position. journal of women studies 2013;4(8):142-15.
۲۱. Payne S. How can gender equity be addressed through health systems?: World Health Organization Copenhagen; 2009.
۲۲. Daly M. Gender mainstreaming in theory and practice. Social Politics: International Studies in Gender, State & Society. 2005;12(3):433-50.

۲۳. Elson D, editor. Gender mainstreaming and gender budgeting. Conference Gender Equality and Europes future; 2003.
۲۴. Vanclay F. International principles for social impact assessment. Impact assessment and project appraisal. 2003;21(1):5-12.
۲۵. Sen G, Östlin P. Gender inequity in health: why it exists and how we can change it. 2008.
۲۶. World Health Organization. Gender analysis in health: A review of selected tools. 2003.
۲۷. Beck T, Stelcner M. Guide to gender-sensitive indicators. 1997.
۲۸. Annalise Moser. GENDER and INDICATORS Overview Report, United Nations Development Programme, 2007.
۲۹. Ravindran TS, Kelkar-Khambete A. Women's health policies and programmes and gender mainstreaming in health policies, programmes and within the health sector institutions. Background paper prepared for the Women and Gender Equity Knowledge Network of the WHO Commission on Social Determinants of Health; 2007.
۳۰. World Health Organization. The WHO Strategic Approach to strengthening sexual and reproductive health policies and programmes. 2007.
۳۱. World Health Organization. Violence against Women The Health Sector Responds. World health organization; 2002 [cited 2016 5 november.]
۳۲. World Health Organization. Violence prevention the evidence, Series of briefings on violence prevention. World health organization; 2010 [cited 2016 6 november]; Available from: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/77936/1/9789241500845_eng.pdf?ua=1.
۳۳. European Institute of Women's Health policy work. 2016 [cited 2016 6 november]; Available from: <http://eurohealth.ie/>.
۳۴. World Health Organization. Strategic Action Plan for the Health of Women in Europe. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe, Copenhagen2001.
۳۵. Moving into the future with new dimensions and strategies: a vision for 2020 for women's health research in USA, Office Of Research On Women's Health, National Institutes Of Health U.S.A. 2010.
۳۶. Women's Health Strategic Plan FY2014–FY2, Washington, USA, Department of Health and Human Services, Office on Women's Health, 2013.
۳۷. Women's and Children's Health Strategic Plan 2011-2015. Arizona, US: Bureau of Women's and Children's Health Strategic Plan 2011- 2015
۳۸. Brown W, Bryson L, Byles J, Dobson A, Manderson L, Schofield M, et al. Women's health Australia: Establishment of the Australian longitudinal study on women's health. Journal of Women's Health. 1996;5(5):467-72.
۳۹. National Woman Health Policy 2010, Australia Commonwealth of Australia, 2010.
۴۰. Western Australian Women's Health Strategy 2012-2015 Australia: Women and Newborn Health Service, Women's Health Policy and Projects Unit 2011.

۴۱. Boscoe M, Basen G, Alleyne G, Bourrier-Lacroix B, White S. The women's health movement in Canada: looking back and moving forward. Canadian Woman Studies/les cahiers de la femme. 2004;24(1):7-13.
۴۲. Women's Health Strategy. Health Canada Federal department 1999 [cited 2016 7 november]; Available from: http://www.hc-sc.gc.ca/ahc-asc/pubs/women-femmes/1999-strateg/index-eng.php#what_is.
۴۳. Canadians Women Health Network, Programs and activities, 2016 [cited 6 november 2016]; Available from: <http://www.cwhn.ca/en/node/44841>.
۴۴. Canadian Foundation for Women's Health, Canada's National Not-For-Profit Fundraising Foundation For Women's Sexual And Reproductive Health Mission; 2016 [cited 6 november 2016]; Available from: <http://cfwh.org/>.
۴۵. Ontario Women's Health Council, Women's Health Strategy Ontario, Ontario Women's Health Network, 2006, [cited 6 november 2016]; Available from: <http://www.cwhn.ca/en/node/15840>.
۴۶. Statistics Canada, Women in Canada: A Gender-based Statistical Report. 2011. [cited 6 november 2016]; Available from: www.statcan.gc.ca.
۴۷. Ministry For Women Annual Report 2016. Ministry For Women, New Zealand; [cited 6 november 2016r]; Available from: <http://women.govt.nz/about/new-zealand-women/history/ministry>.
۴۸. Women's Health Action, New Zealand, 2016; Available from: <http://www.womens-health.org.nz/about-us/>.
۴۹. Reducing Inequalities in Health. Ministry of Health, Wellington, New Zealand, 2002, Available from: <http://www.moh.govt.nz>.
۵۰. A Case for a National Women's Health Strategy in Aotearoa New Zealand, Women's Health Action Trust, Aotearoa, New Zealand Available from: http://www.womens-health.org.nz/wp-content/uploads/2014/08/Womens_Health_Strategy_A4_web.pdf.